ОТГОВОРНИ ДНЕС. СИГУРНИ ЗА УТРЕ.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРИХОДИТЕ

Г О Д И Ш Е Н О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЗА **2020 г.**

София, 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП 5
2. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2020 ГОДИНА 7
3. КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА 22
3.1. Обслужване на клиенти 22
3.2. Предоставяне на услуги чрез Информационен център на НАП 26
3.3. Данъчно-осигурителен контрол 29
3.4. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск 40
3.5. Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство 42
3.6. Събиране на просрочени публични вземания 45
3.7. Държавни вземания 48
3.8. Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане 52
3.9. Допълнително задължително пенсионно осигуряване 55
3.10. Функциониране на система Интрастат 57
3.11. Данъчно-осигурителна методология и практика 58
3.12. Административно сътрудничество с държавите-членки на ЕС 61
3.13. Надзор върху хазарта и хазартните дейности 65
4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ 65
4.1. Информационни системи и моделиране на бизнес процеси 65
4.2. Управление на човешките ресурси 68
4.3. Бюджет и финанси 72
4.4. Обществени поръчки, правно обслужване, достъп до обществена информация 74
4.5. Стратегическо планиране и управление на промяната 76
4.6. Анализи и прогнози 77
4.7. Координация на проекти и международни дейности 78
4.8. Вътрешни и външни комуникации 80
4.9. Инспекторат на НАП 82
4.10. Вътрешен одит 85
4.11. Сигурност 85
4.12. Логистика 87
4.13. Мрежова и информационна сигурност на системите 88
5. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2020 ГОДИНА 90

Използвани съкращения:

АПК	Административнопроцесуален кодекс
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БНБ	Българска народна банка
ВОД	Вътреобщностни доставки
ВОП	Вътреобщностно придобиване
ГДД	Годишна данъчна декларация
ГДО	Големи данъкоплатци и осигурители
ГДБОП	Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“
ГДФК	Главна дирекция „Фискален контрол“
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ГПО	Годишен план за обучение
ДАЕУ	Държавна агенция „Електронно управление“
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физическите лица
ДЗПО	Допълнително задължително пенсионно осигуряване
ДКХ	Държавна комисия по хазарта
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДФЕР	Държавен фонд „Енергийни ресурси“
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ДФРР	Държавен фонд за реконструкция и развитие
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФП	Електронна система с фискална памет
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗДДФЛ	Закон за данък върху доходите на физическите лица
ЗДС	Закон за държавната собственост
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ЗЗД	Закон за задълженията и договорите
ЗЗО	Закон за здравно осигуряване
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗКПО	Закон за корпоративно подоходно облагане
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗНАП	Закон за Националната агенция за приходите
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗХ	Закон за хазарта
ИС	Информационна система
ИЦ	Информационен център
КЕП	Квалифициран електронен подпис
КПКОНПИ	Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КТ	Кодекс на труда
МВР	Министерство на вътрешните работи
МПО	Местен план за обучение
МПС	Моторно превозно средство
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НБПП	Националното бюро за правна помощ
НЗОК	Национална здравно-осигурителна каса

НМИМИС	Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност
НОИ	Национален осигурителен институт
НПО	Национален план за обучение
НСИ	Национален статистически институт
ОДОИ	Организирани данъчни и осигурителни измами
ОДОП	Обжалване и данъчно-осигурителна практика
ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ПАМЗО	Принудителна административна мярка „Запечатване на обект“
ПОД	Пенсионно-осигурително дружество
ПИК	Персонален идентификационен код
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПНСРС	План за национални съвещания и работни срещи
ППВ	Проверки по прихващане и възстановяване
ППФ	Професионален пенсионен фонд
ПСИДФЛ	Проверка за съпоставка на имущество и доходи на физически лица
ПУФО	Проверка за установяване на факти и обстоятелства
РА	Ревизионен акт
РМС	Решение на Министерски съвет
СВФР	Стока с висок фискален риск
СДЕО	Система за дистанционно електронно обучение
СИДДО	Спогодби за избягване на двойно данъчно облагане
СДО	Средни данъкоплатци и осигурители
СУП	Софтуер за управление на приходите
СУПТО	Софтуер за управление на продажбите в търговски обект
ТД	Териториална дирекция
ТЗ	Търговски закон
УПФ	Универсален пенсионен фонд
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд „Гарантиране на вземанията на работници и служители“
ФКП	Фискален контролен пункт
ЦБ	Централен бюджет
ЦУ	Централно управление
ЧДВ	Частни държавни вземания

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП

Националната агенция за приходите е специализиран държавен орган към министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания и определени със закон частни държавни вземания.

Националната агенция за приходите е юридическо лице на бюджетна издръжка, със седалище гр. София, има шест териториални дирекции, които администрират плащането на републиканските данъци и задължителните осигурителни вноски.

М И С И Я:

Националната агенция за приходите администрира плащането на данъците и осигурителните вноски, като насърчава доброволното спазване на задълженията и изисква от всеки дължимото по закон

В И З И Я:

Модерна и ефективна приходна администрация в услуга на обществото

Националната агенция за приходите се стреми към високо обществено доверие, изгражда и поддържа организационна култура на основата на следните принципи:

- **Законност, равнопоставеност и справедливост**
- **Отговорност, честност, прозрачност**
- **Ефективност, ефикасност, достъпност, надеждност**

При прилагането на закона и правилата Националната агенция за приходите спазва високи стандарти на поведение и фундаментални ценности, като:

- **Качествено обслужване**
- **Честност и доверие**
- **Мотивация и развитие на човешкия потенциал**
- **Екипно начало и корпоративен дух**

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ, ЗАЛОЖЕНИ В СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН НА НАП ЗА ПЕРИОДА 2016 – 2020 ГОДИНА:

1. **Подпомагане на доброволното спазване на задълженията**
2. **Ефективно прилагане на данъчно-осигурителното законодателство и борба с измамите**
3. **Организационно усъвършенстване на НАП и развитие на човешкия капитал**

ПРИОРИТЕТИ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ ЗА 2020 ГОДИНА:

1. **Качествено обслужване, намаляване на административната тежест и разходите на клиентите за спазване на законовите задължения**

2. **Развитие на контролната дейност и противодействие на данъчните и осигурителните измами**

3. **Ефективно и ефикасно събиране на просрочени задължения**

4. **Развитие на системата за управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство**

5. **Развитие на човешкия капитал**

6. **Защита и повишаване на сигурността на информацията**

7. **Организационно развитие и прилагане на съвременни методи и системи за управление**

8. **Развитие и поддържане на партньорски отношения**

2. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Приходите, събрани от НАП към 31.12.2020 г., са в размер на 24 995,0 млн. лв., което е увеличение с 1 124,9 млн. лв. (4,7%) спрямо предходната година. В сравнение с 2019 г., е отчетен ръст, както на приходите за централен бюджет (ЦБ) в размер на 842,7 млн. лв. (6,2%), така и на приходите от задължителни осигурителни вноски с 282,2 млн. лева (2,7%). Годишният план е изпълнен на 103%.

Изпълнението на приходите през 2020 г. и 2019 г. по месеци е представено на следващата графика:

Графика № 1: Изпълнение на приходите

(млн. лева)

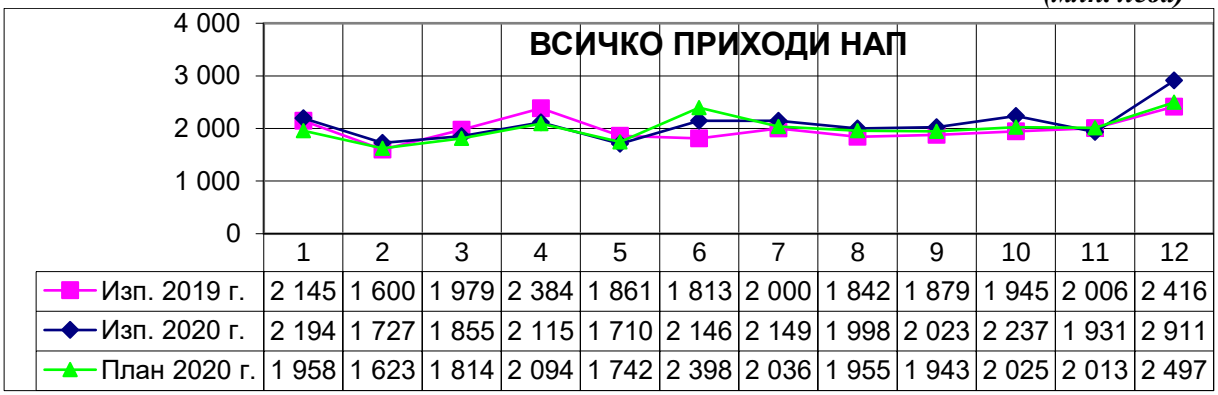

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	2 145	1 600	1 979	2 384	1 861	1 813	2 000	1 842	1 879	1 945	2 006	2 416
Изп. 2020 г.	2 194	1 727	1 855	2 115	1 710	2 146	2 149	1 998	2 023	2 237	1 931	2 911
План 2020 г.	1 958	1 623	1 814	2 094	1 742	2 398	2 036	1 955	1 943	2 025	2 013	2 497

Таблица № 1: Изпълнение на приходите по териториални дирекции (ТД)

Всичко приходи 31.12.2020 г.	План (млн. лева)	Изпълнение (млн. лева)	%
ТД Бургас	1 071,6	1 066,8	99,5%
ТД Варна	2 256,6	2 311,8	102,4%
ТД Велико Търново	1 270,4	1 352,5	106,5%
ТД Пловдив	2 878,3	2 980,1	103,5%
ТД София	8 490,1	8 601,8	101,3%
ТД ГДО	8 304,4	8 682,1	104,5%
НАП	**24 271,5**	**24 995,0**	**103,0%**

I. Приходи за централния бюджет, администрирани от НАП (сметка 7301)

Приходите за ЦБ през 2020 г. са 14 380,8 млн. лв., което е увеличение с 842,7 млн. лв. (6,2%) спрямо предходната година. Годишният план е изпълнен на 105,2%. Ръст се наблюдава при данък върху доходите на физическите лица (3,4%) – 120,5 млн. лева и данък върху добавената стойност (10%) – 673,1 млн. лева. Намаление през 2020 г. се наблюдава при корпоративния данък (0,4%) – 10,1 млн. лв. и при другите данъци по ЗКПО (1,9%) – 2,9 млн. лева. Неданъчните приходи са повече с 25,4 млн. лв.(20,6%) спрямо тези през предходната година.

Таблица № 2: Приходи за централен бюджет (ЦБ)

ПРИХОДИ	Отчет 31.12.2019г.	План	Приходи към 31.12.		изп. на плана	Ръст/ спад 2020/2019 (с неуточнени приходи)	
	с неуточнени приходи	2020 г.	с неуточнени приходи	без неуточнени приходи	2020 г. (с неуточнени приходи)		
	млн. лв.	млн. лв.	млн. лв.	млн. лв.	%	млн. лв.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
I. ДАНЪЧНИ ПРИХОДИ	**13 087,5**	**13 521,0**	**13 882,2**	**14 232,1**	**102,7%**	**794,7**	**6,1%**
Данък върху доходите на физически лица	3 525,6	3 634,1	3 646,1	3 738,0	100,3%	120,5	3,4%
Корпоративен данък	2 593,2	2 410,6	2 583,1	2 648,2	107,2%	-10,1	-0,4%
Данък в/у дивидентите и ликвид. дялове на местни и чуждестр. лица и доходите на ЧЛ	74,5	76,8	85,5	87,6	111,3%	10,9	14,7%
Данък добавена стойност	6 702,9	7 213,2	7 376,0	7 561,9	102,3%	673,1	10,0%
Други данъци	191,3	186,4	191,6	196,4	102,8%	0,3	0,2%
II. НЕДАНЪЧНИ ПРИХОДИ АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП	**123,5**	**154,1**	**148,9**	**148,7**	**96,6%**	**25,4**	**20,6%**
III. НЕУТОЧНЕНИ ПРИХОДИ	**327,0**	**0,0**	**349,6**	**0,00**		**22,6**	**6,9%**
ВСИЧКО: /I+II+III/	**13 538,0**	**13 675,1**	**14 380,8**	**14 380,8**	**105,2%**	**842,7**	**6,2%**

Забележка: *Данъците по ЗКПО, различни от корпоративния данък (вкл. и от данък в/ у застрахователните премии), са включени в „Други данъци”.*

Графика № 2: Структура на приходите за ЦБ

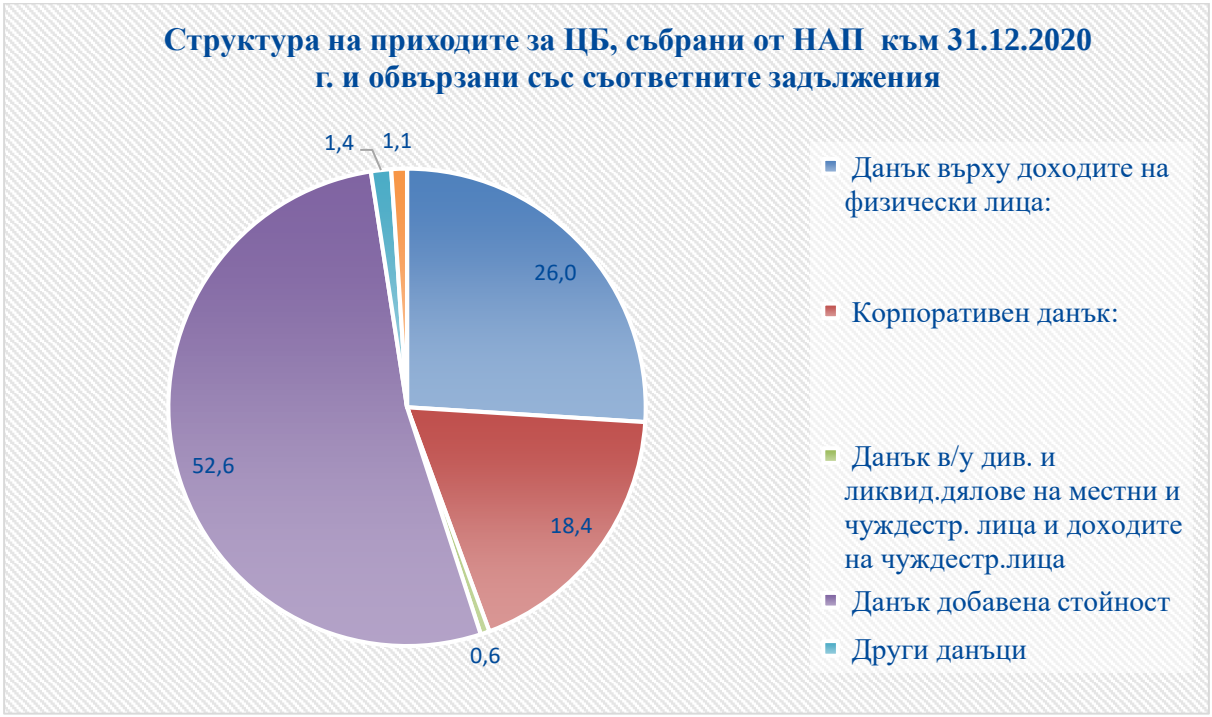

Изпълнението на приходите за ЦБ за 2020 г. по месеци и изпълнението по месеци през предходната година е представено на следващата графика:

Графика № 3: Изпълнение на приходите за ЦБ (сметка 7301)

(млн. лева)

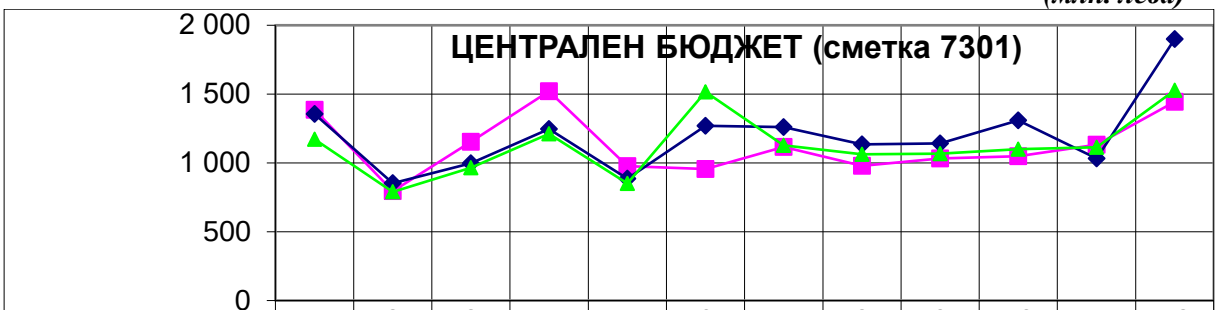

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	1 387	794	1 153	1 520	977	956	1 116	979	1 032	1 047	1 133	1 443
Изп. 2020 г.	1 356	852	996	1 246	885	1 269	1 260	1 134	1 142	1 309	1 032	1 900
План 2020 г.	1 172	789	965	1 211	850	1 516	1 129	1 062	1 067	1 100	1 113	1 528

I. 1. Корпоративен данък

Отчетените приходи от корпоративен данък към 31.12.2020 г. са в размер на 2 583,1 млн. лв., което е 107,2% изпълнение на плана за годината. Съпоставени със същия период на предходната година, постъпленията от данъка са с 10,1 млн. лева (-0,4%) по-малко. През отчетния период приходите от корпоративен данък формират 18,0% от общите приходи по централния бюджет.

Приходите от корпоративен данък се формират от:

- Годишните изравнителни вноски по годишни данъчни декларации.
- Авансовите вноски от данъчно задължените лица, които са декларирали
- данъчна печалба за предходната година.
- Възстановените суми за надвнесен корпоративен данък по годишни
- данъчни декларации.
- Вноски по ревизионни актове
- Вноски за минали години

Основно влияние върху приходите от корпоративен данък оказват отчетените финансови резултати през 2019 г. на задължените по ЗКПО лица. Приходите от корпоративен данък към 31.12.2020 г. са в пряка зависимост от следните показатели:

- Деклараната облагаема печалба за финансовата 2019 г. е 26 477,0 млн. лв., което е увеличение с 3 021,2 млн. лв. (12,9%) спрямо финансовата 2018 година.
- Деклараната загуба за финансовата 2019 г. е 4 946,5 млн. лв. и е с 255,8 млн. лв. (-4,9%) по-малко от тази за финансовата 2018 година.
- Общият размер на разликата за довнасяне по годишни данъчни декларации за финансовата 2019 г. е 965,0 млн. лв. или увеличение от 88,3 млн. лв. (10,1%) в сравнение с предходната година.
- Надвнесеният корпоративен данък е 127,4 млн. лв. или с 9,7 млн. лева (8,3%) повече спрямо миналата година.
- Декларираните авансови вноски в подадените годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО, както и подадени декларации по чл. 88 от ЗКПО за промени на авансовите вноски и по чл. 87а, ал. 2 и 3 от ЗКПО за първоначално деклариране

на тримесечни авансови вноски. Разпределението на авансовите вноски към 31.12.2020 г. е представено в следващата таблица.

Таблица № 3: Месечно разпределение на авансовите вноски за корпоративен данък

(млн. лева)

	м.01	м.02	м.03	м.04	м.05	м.06	м.07	м.08	м.09	м.10	м.11	м.12	2020 г.
месечни	51,4	51,4	51,4	51,0	47,9	48,1	52,3	55,4	66,1	87,3	124,3	741,0	**1 427,5**
тримесечни	48,8			51,4			33,8			193,6			**327,6**

Общият размер на декларираните авансови вноски (месечни и тримесечни) към 31.12.2020 г. е 1 755,2 млн. лева. В сравнение със същия период на 2019 г. се отчита намаление с 33,2 млн. лв. (-1,9%) като месечните авансови вноски намаляват общо с 29,8 млн. лв. (-2,0%), а при тримесечните авансови вноски намалението е общо с 3,5 млн. лева (-1,1%).

Данни от подадените и обработени към 31.12.2020 г. годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО за финансовата 2019 г., сравнени с тези за финансовата 2018 г., са представени в следващата таблица.

Таблица № 4: Данни от подадените към 31.12.2020 г. годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО за финансовата 2019 г., съпоставени с финансовата 2018 г.

ГДД чл. 92 от ЗКПО	2018 г.	2019 г.	2019/ 2018	
31.12.2020 г.	*(млн. лева)*	*(млн. лева)*	%	*(млн. лева)*
Общо приходи	360 460,0	383 038,4	6,3	22 578,4
Общо разходи	338 424,5	358 060,6	5,8	19 636,2
Финансов резултат				
положителен	28 332,6	30 529,3	7,8	2 196,8
отрицателен	7 095,0	6 792,4	-4,3	-302,6
Счетоводна печалба	29 270,3	31 790,9	8,6	2 520,6
Данъчна печалба	23 455,8	26 477,0	12,9	3 021,2
Данъчна загуба	5 202,3	4 946,5	-4,9	-255,8
Полагащ се корпоративен данък	2 345,6	2 647,7	12,9	302,1
Разлика за внасяне	876,8	965,0	10,1	88,3
Надвнесен данък	117,7	127,4	8,3	9,7
Брой декларации	**350 992**	**362 589**	**3,3**	**11 597**

В следващите таблици е представено разпределението на декларираната данъчна печалба и декларираната данъчна загуба по отрасли за финансова 2019 г., сравнено с това за финансовата 2018 г.

Таблица № 5: Декларирана печалба по отрасли

ОТРАСЪЛ	2018 г.	2019 г.	Изменение 2019/ 2018	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
A Селско, горско и рибно стопанство	880,3	879,6	-0,1	-0,7
B Добивна промишленост	555,9	526,4	-5,3	-29,5
C Преработваща промишленост	4 781,7	4 965,5	3,8	183,8
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1 018,7	1 305,1	28,1	286,4
E Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	230,9	230,1	-0,3	-0,8
F Строителство	1 557,2	1 755,6	12,7	198,4
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	5 101,0	5 616,3	10,1	515,3
H Транспорт, складиране и пощи	1 403,5	1 450,6	3,4	47,1
I Хотелиерство и ресторантьорство	512,6	534,9	4,4	22,3
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1 667,2	2 011,2	20,6	344,0
K Финансови и застрахователни дейности	2 011,5	2 951,7	46,7	940,2
L Операции с недвижими имоти	1 012,5	1 035,6	2,3	23,1
M Професионални дейности и научни изследвания	1 592,6	1 869,2	17,4	276,6
N Административни и спомагателни дейности	469,3	542,7	15,6	73,4
P Образование	56,6	58,9	4,1	2,3
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	383,2	449,5	17,3	66,3
R Култура, спорт и развлечения	89,0	143,3	61,0	54,3
S Други дейности	131,6	150,7	14,5	19,1
Не е посочена икономическа дейност	0,5	0,2	-60,0	-0,3
ОБЩО	**23 455,8**	**26 477,0**	**12,9**	**3 021,2**

Най-голям ръст на декларираната данъчна печалба в абсолютна сума има в отраслите: K-Финансови и застрахователни дейности (940,2 млн. лв.), G-Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети (515,3 млн. лв.), J-Създаване и разпространение на информация; далекосъобщения (344,0 млн. лв.), D-Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива (286,4 млн. лева), M-Професионални дейности и научни изследвания (276,6 млн. лв.), F-Строителство (198,4 млн. лева). Най-голямо намаление в декларираната печалба в абсолютна сума е отчетено в отрасъл B-Добивна промишленост (-29,5 млн. лева).

Таблица № 6: Декларирана загуба по отрасли

ОТРАСЪЛ	2018 г.	2019 г.	Изменение 2019/ 2018	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	%	*(млн. лева)*
A Селско, горско и рибно стопанство	147,6	178,9	21,2	31,3
B Добивна промишленост	91,2	135,4	48,5	44,2
C Преработваща промишленост	925,3	645,5	-30,2	-279,8
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	285,5	288,4	1,0	2,9
E Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	37,0	30,7	-17,0	-6,3
F Строителство	480,2	375,8	-21,7	-104,4
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	718,7	665,2	-7,4	-53,5
H Транспорт, складиране и пощи	234,4	200,8	-14,3	-33,6
I Хотелиерство и ресторантьорство	241,5	250,5	3,7	9,0
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	196,0	338,6	72,8	142,6
K Финансови и застрахователни дейности	447,9	224,7	-49,8	-223,2
L Операции с недвижими имоти	719,1	922,6	28,3	203,5
M Професионални дейности и научни изследвания	288,6	320,5	11,1	31,9
N Административни и спомагателни дейности	161,5	138,2	-14,4	-23,3
P Образование	32,5	20,9	-35,7	-11,6
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	82,1	71,1	-13,4	-11,0
R Култура, спорт и развлечения	72,2	93,7	29,8	21,5
S Други дейности	40,9	45,2	10,5	4,3
Не е посочена икономическа дейност	0,1	0,1	0,0	0,0
ОБЩО	**5 202,3**	**4 946,5**	**-4,9**	**-255,2**

Най-голям ръст на декларираната данъчна загуба в абсолютна сума е отчетен в отраслите: L-Операции с недвижими имоти (203,5 млн. лв.), J-Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения (142,6 млн. лева). Най-голямо намаление в абсолютна сума има в отраслите: C-Преработваща промишленост (-279,8 млн. лв.), K-Финансови и застрахователни дейности (-223,2 млн. лв.) и F-Строителство (-104,4 млн. лева).

Графика № 4: Изпълнение на приходите от корпоративен данък

(млн. лева)

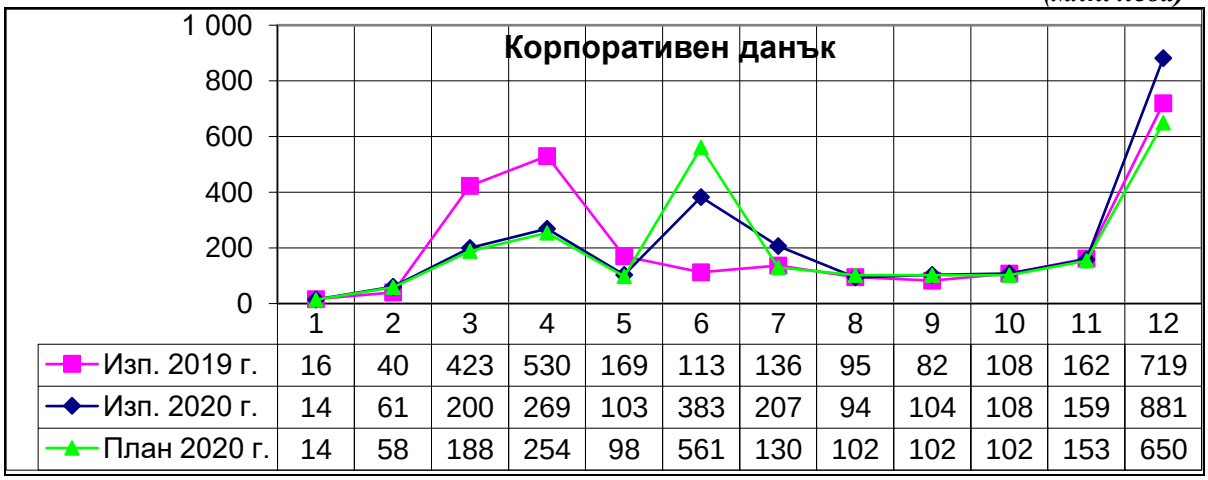

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	16	40	423	530	169	113	136	95	82	108	162	719
Изп. 2020 г.	14	61	200	269	103	383	207	94	104	108	159	881
План 2020 г.	14	58	188	254	98	561	130	102	102	102	153	650

I.2. Данък върху доходите на физическите лица (ДДФЛ)

Приходите от ДДФЛ към 31.12.2020 г. са 3 646,1 млн. лв. или със 120,5 млн. лв. (3,4%) повече в сравнение с отчета за 2019 година. Годишният план за данък върху доходите на физически лица е изпълнен на 100,3%.

Ръст на приходите през 2020 г., в сравнение с тези през предходната година, се наблюдава при данък върху доходите от трудови правоотношения и данък върху дивидента и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица. При останалите доходи на физически лица, включително данъка върху приходите от лихви по депозитни сметки на граждани през 2020 г., се наблюдава намаление спрямо тези за предходната година.

Приходите от данък върху доходите на физически лица се формират от:

- данък върху доходите по трудови правоотношения;
- авансови вноски от данък върху доходите на физически лица по
- извънтрудови правоотношения;
- изравнителни вноски по годишни данъчни декларации;
- възстановени суми за надвнесен данък по годишни данъчни декларации;
- внесен данък по ревизионни актове и за минали години;
- окончателен данък на физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДДФЛ;
- данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица;
- окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на граждани.

Факторите, които оказват влияние върху приходите от данъци върху доходите на физически лица са:

- ръст на средната работна заплата;
- нивото на безработица в страната;
- резултатите по годишни данъчни декларации за предходната година на
- физическите лица (данък за внасяне, надвнесен данък и декларирани авансови вноски за текущата година);
- лихвите по депозитни сметки на граждани.

Данък върху дохода на физическите лица от трудови правоотношения

Към 31.12.2020 г. от ДДФЛ от трудови правоотношения са постъпили 2 958,5 млн. лв., което е със 135,1 млн. лв. или 4,8% повече, в сравнение със събраните през предходната година.

Таблица № 7: Структура на приходите от ДДФЛ от трудови правоотношения според вида на плащанията

Вид плащане	31.12.2019 г. *(млн. лева)*	31.12.2020 г. *(млн. лева)*	Изменение *(%)*	Изменение *(млн. лева)*
Плащане по декларация	2 758,8	2 895,1	4,9	136,3
Плащане по РА	3,8	2,9	-23,7	-0,9
Плащане на лихви за ДДФЛ	8,3	7,1	-14,5	-1,2
Плащане на ДДФЛ за минали години	54,3	55,3	1,8	1,0
Възстановен и прихванат данък	1,8	1,9	5,6	0,1
Общо ДДФЛ	**2 823,4**	**2 958,5**	**4,8**	**135,1**

С най-висок относителен дял са приходите от данък върху доходите по трудови правоотношения, плащани по декларация (98%), като същите бележат ръст от 4,9% спрямо тези през предходната година.

Най-големите платци на данък върху дохода на физическите лица от трудови правоотношения са регистрирани в ТД ГДО и ТД София и са от следните икономически дейности:

- финансови институции;
- създаване и разпространение на информационни творчески продукти; далекосъобщения;
- търговия;
- добивна и преработваща промишленост;
- комуникации и съобщения.

Анализът показва ръст в приходите от ДДФЛ от трудови правоотношения при почти всички големи платци.

Данък върху дохода на физическите лица от извънтрудови правоотношения (ЕТ, свободни професии, граждански договори, годишен и авансов данък и др.)

Постъпленията към 31.12.2020 г. от извънтрудови правоотношения (са в размер на 345,1 млн. лева. При съпоставяне с тези през 2019 г. е отчетено намаление с 28,4 млн. лв. (7,6%). Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (дължим данък за довнасяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски.

Постъпленията по ГДД към 31.12.2020 г. са в размер на 182,6 млн. лв. и са по-малко с 15,1 млн. лв. (7,6%) спрямо тези за миналата година. Авансовите вноски през 2020 г. са 59,9 млн. лв. и са по-малко с 6,3 млн. лв. от тези през 2019 година.

Таблица № 8: Структура на приходите от ДДФЛ от извънтрудови правоотношения

Вид плащане	31.12.2019г.	31.12.2020 г.	Изменение	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Плащане по декларация	197,7	182,6	-7,6	-15,1
Плащане на авансови вноски	66,2	59,9	-9,5	-6,3
Плащане по РА	6,5	6,5	0,0	0
Плащане на лихви за ДДФЛ	7,5	6,3	-16,0	-1,2
Плащане за минали години	109,5	104,7	-4,4	-4,8
Възстановен и прихванат данък	13,8	14,9	8,0	1,1
Общо:	**373,6**	**345,1**	**-7,6**	**-28,4**

Основен дял в общите приходи от ДДФЛ от извънтрудови правоотношения имат постъпленията по годишни данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (53%). Авансовите вноски са 17,4% от приходите за ДДФЛ по извънтрудови правоотношения.

Окончателен данък на физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица

Този данък формира 9,2% от всички приходи от данъци върху доходите на физически лица. Постъпленията към 31.12.2020 г. са в размер на 336,8 млн. лв., като в сравнение с тези през 2019 г. се наблюдава ръст от 14,4 млн. лв. или 4,5%. Това се дължи на по-високия размер на внесения данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица, който компенсира намалението при окончателен данък от физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДДФЛ.

Приходите от тези данъци са в пряка зависимост от състоянието на икономиката и осъществяващите се процеси по покупко-продажба на фирмена собственост в страната.

Основен източник на приходи по този вид данък са продажбите на дялове, процес който протича непрекъснато, но в условията на криза се засилва.

Окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на граждани

Данъкът върху лихвите по депозитни сметки на граждани формира 0,2% от общите приходи от данъци върху доходите на физически лица. Към 31.12.2020 г. постъпленията по този данък са 5,6 млн. лв. или с 0,6 млн. лв. (9%) по-малко от същите през предходната година. Внесени са от 19 търговски банки, лицензирани в България, и 2 клона на чужди банки, като 13 от тях са внесли 84% от общо внесения за годината и намалението при тях спрямо 2019 година е 17,6%. Основната причина за спада, независимо от запазената ставка за облагане от 8%, са ниските лихви, които се изплащат по сметки на гражданите.

Графика № 5: Изпълнението на приходите за ДДФЛ през 2020 г., разпределението на годишния план по месеци и изпълнението по месеци през предходната година

(млн. лева)

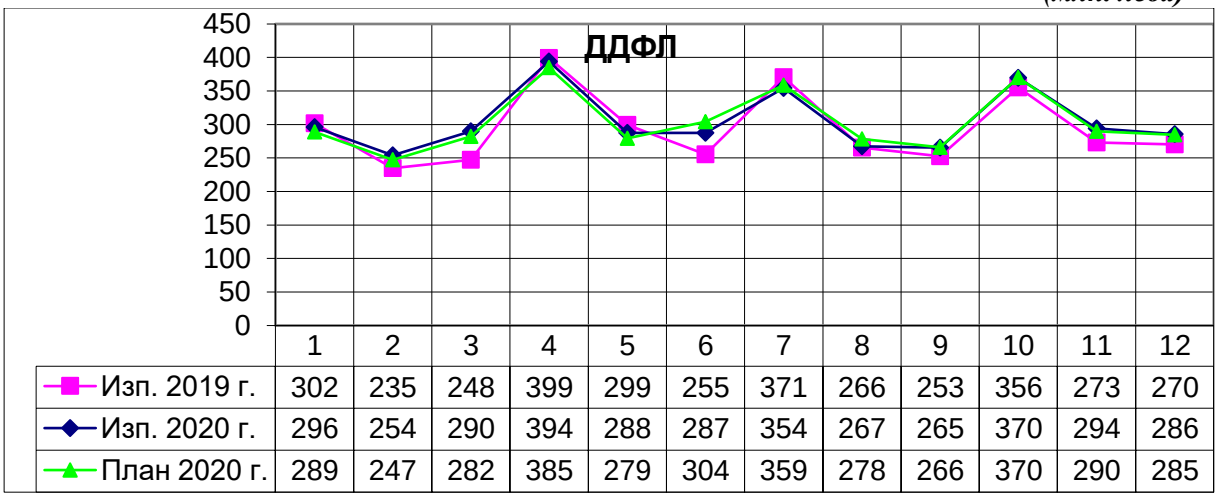

I.3. Данък върху добавената стойност (ДДС)

Към 31.12.2020 г. нетният размер на приходите от ДДС в НАП е 7 376,0 млн. лв., което представлява 102,3% изпълнение на годишния разчет и с 673,1 млн. лв. (10,0%) повече спрямо предходната година. През 2020 г. приходите от ДДС формират 51,3% от общия размер на приходите по централния бюджет.

Таблица № 9: Приходи от ДДС в НАП през 2019 и 2020 година

	2019 г.	2020 г.	2020/ 2019 г.	
	млн. лв.	*млн. лв.*	*%*	*млн. лв.*
Брутни постъпления от „ДДС от сделки в страната”	13 818,0	13 921,2	0,7	103,2
Възстановен ДДС (за сделки в страната и износ)	7 111,3	6 544,1	-8,0	-567,2
Възстановен ДДС от НАП по разпореждания на АМ	3,8	1,1	-71,1	-2,7
Нетни приходи от ДДС	6 702,9	7 376,0	10,0	673,1

Основни показатели, които формират нетните приходи от ДДС в НАП („ДДС при сделки в страната”) към 31.12.2020 година:

- ефективно внесеният ДДС е 13 921,2 млн. лв., което е със 103,2 млн. лв. (0,7%) повече в сравнение с 2019 година.

- общо възстановеният (чрез прихващане и ефективно) ДДС е 6 544,1 млн. лв. или с 567,2 млн. лв. (-8,0%) по-малко в сравнение с 2019 година.
- отношението на възстановения ДДС към внесения е 47,0%. През предходната година това отношение е било 51,5%.
- декларираният ДДС за внасяне (след приспадане) е 14 108,8 млн. лв., като спрямо предходната година се отчита увеличение със 150,4 млн. лева (1,1%).
- декларираният ДДС, подлежащ за възстановяване (кл. 80, 81 и 82 на СД по ЗДДС), е 6 485,2 млн. лв. и спрямо 2019 г. се отчита намаление с 639,3 млн. лева (-9,0%).
- декларираното нетно ДДС се увеличава със 789,7 млн. лв. (11,6%), спрямо 2019 година.
- приспаднатият ДДС по реда на чл. 92, ал. 1 от ЗДДС е 661,7 млн. лв., като спрямо 2019 г. се отчита увеличение с 68,4 млн. лева (11,5%).
- декларираната данъчна основа, подлежаща на облагане със ставка 20%, е 229,9 млрд. лв. или намаление с 4,3 млрд. лв. (-1,8%), в сравнение с 2019 година.

Фирми с увеличение на салдото по ДДС

Към 31.12.2020 г. нетните приходи от ДДС на 284 дружества са с увеличение над 2 млн. лв., спрямо същия период на предходната година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 2 328,5 млн. лв. повече спрямо 2019 година.

Посочените задължени лица са от следните икономически дейности: „Металургия“, „Производство на азотни торове“, „Производство, снабдяване и разпределение на електрическа енергия”, „Добивна промишленост“, „Търговия с метали и производство на метални изделия“, „Търговия на дребно с разнообразни стоки“, „Строителство на сгради“ „Нефтопреработване”, „Производство и търговия на ветеринарни активни субстанции“, „Производство и търговия на минерални торове”, „Телекомуникации“, „Железопътен транспорт“, „Производство на топлинна енергия”, „Строителство на пътища“, „Производство и продажба на тютюневи изделия“, „Продажба на горива и масла“, „Фармацевтична промишленост“, „Търговия със зърно и маслодайни култури“, „Търговия с автомобили“, „Куриерски услуги“, „Производство и търговия със захар“, „Строителство на газопроводи“ и други.

Фирми с намаление на салдото по ДДС

Към 31.12.2020 г. нетните приходи от ДДС на 208 дружества са с намаление над 2 млн. лв., спрямо същия период на 2019 година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 1 551,0 млн. лв. по-малко спрямо същия период на предходната година.

Посочените дружества са от следните икономически дейности: „Търговия на дребно с течни горива”, „Финансови дейности“, „Доставка на природен газ“, „Производство на растителни хранителни масла“, „Изграждане на газопроводи“, „Организация и контрол на обществен превоз“, „Продажба на автомобили“, „Строителство“, „Производство и търговия на медицинска техника“, „Търговия с електрическа енергия“, „Пренос и съхранение на природен газ“, „Ремонт и доставка на резервни части за тежка железопътна механизация“, „Производство на електрическа енергия““, „Фармацевтична промишленост“, „Производство на помпи и компоненти за автомобили“, „Поддръжка и стопанисване на жп гари“, „Производство на филтри за автомобилната индустрия“, „Търговия на едро с домакински уреди, електрически домашни потреби и електроника““, „Търговия с продукти и технологии с военно предназначение“ и други.

Графика № 6: Приходи от ДДС по месеци (млн. лева)

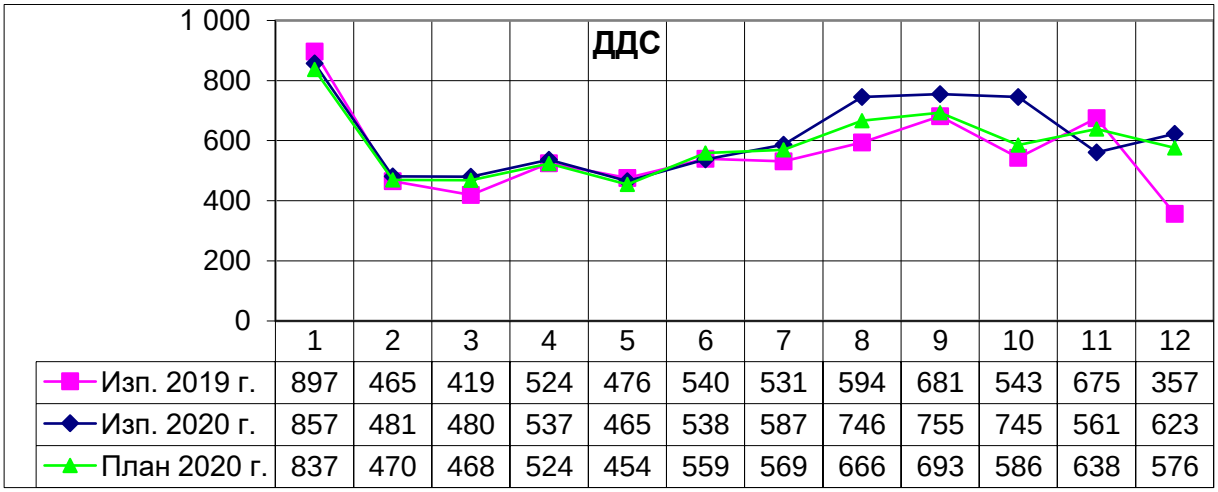

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	897	465	419	524	476	540	531	594	681	543	675	357
Изп. 2020 г.	857	481	480	537	465	538	587	746	755	745	561	623
План 2020 г.	837	470	468	524	454	559	569	666	693	586	638	576

I.4. Неданъчни приходи за централен бюджет

Неданъчните приходи, администрирани от НАП, към 31.12.2020 г. са 148,9 млн. лв., или 96,6% изпълнение на годишния план. Сравнени с тези през предходната година, се наблюдава ръст от 25,4 млн. лв. (20,6%).

Таблица № 10: Структура на неданъчните приходи, администрирани от НАП към 31.12.2020 г.

Вид плащане	31.12.2019 г.	31.12.2020 г.	Изменение	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Приходи от дивидент за държавата	84,1	66,0	-21,5%	-18,1
Приходи от наем за дружества с държавно участие	8,7	7,0	-19,5%	-1,7
Приходи от сметки на НАП за принудително събиране на вземания	36,1	84,7	134,6%	48,6
Глоби, санкции, лихви-вземания и възстановяване на лихви	-5,4	-8,8	63,0%	-3,4
Общо:	**123,5**	**148,9**	**20,6%**	**25,4**

Графика № 7: Изпълнение на неданъчните приходи и разпределение на годишния план по месеци

(млн. лева)

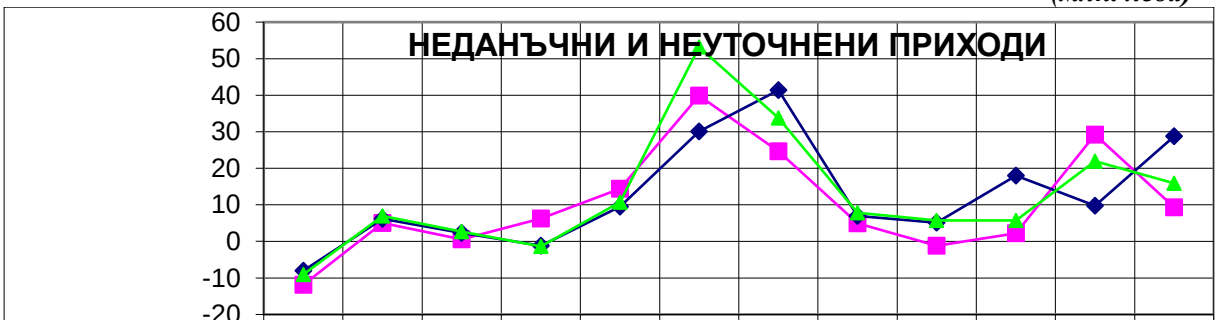

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	-12	5	1	6	14	40	25	5	-1	2	29	9
Изп. 2020 г.	-8	6	2	-1	9	30	41	7	5	18	10	29
План 2020 г.	-9	7	3	-1	11	53	34	8	6	6	22	16

II. Приходи за ДЗПО и по бюджетите на ДОО и НЗОК

Приходите от задължителни осигурителни вноски, събрани от НАП през 2020 г., са 10 614,3 млн. лв., което е с 282,2 млн. лв. (2,7 %) повече от тези през предходната година. Годишният план е изпълнен на 100,2 %.

Таблица № 11: Приходите от задължителни осигурителни вноски

П Р И Х О Д И	О т ч е т 31.12.2019 г.	П л а н 2020 г.	О т ч е т 31.12.2020 г.	Изпълнение на плана за 2020 г.	Ръст	
					2020/ 2019	2020/ 2019
	(млн. лв.)	*(млн. лв.)*	*(млн. лв.)*	*(%)*	*(млн. лв.)*	*(%)*
1	2	3	4	4/ 3	4- 2	4/2
Всичко приходи:	**10 332,1**	**10 596,4**	**10 614,3**	**100,2%**	**282,2**	**2,7%**
ДОО (сметка 7315)	6 203,3	6 187,0	6 340,6	102,5%	137,3	2,2%
НЗОК(сметка 7316)	2 618,5	2 783,2	2 697,9	96,9%	79,4	3,0%
ФГВРС(сметка 7315)	0,0	0,0	0,0	X	0,0	
ДЗПО (сметка 7318)	1 457,6	1 565,0	1 513,6	96,7%	56,0	3,8%
УчПФ (сметка 7315)	52,7	61,2	62,2	101,6%	9,5	18,0%

Отчетеното увеличение на събраните приходи от НАП за ДЗПО и по бюджетите на НОИ и НЗОК, спрямо предходната година, е в следствие на:

- ръст на средния осигурителен доход;
- увеличаване на осигурителната вноска за фонд „Трудова злополука и професионална болест“ за 8 групи икономически дейности за 2020 година;
- ръст на минималната работна заплата;
- за 2020 година не са договорени минимални осигурителни прагове; без налагане на административно увеличение, в резултат на новия размер на минималната работна заплата, минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи нарастват средно с 5,4 на сто за 2020 година;

II.1. Държавно обществено осигуряване (ДОО)

Събраните приходи от НАП за ДОО към 31.12.2020 г. са 6 340,6 млн. лв., което е със 137,3 млн. лв. (2,2%) повече от тези през предходната година. Годишният план е изпълнен на 102,5 %.

Таблица № 12: Структура на приходите за ДОО по видове осигурителни вноски към 31.12.2020 г.

Вид приход	31.12.2020 г.	Относителен дял
	(млн. лева)	*(%)*
От осигурителни вноски за/от работници и служители от работодатели	5 990,8	94,5%
От осигурителни вноски от самоосигуряващи	328,6	5,2%
От лихви, главници по РА, глоби, начети, административни наказания	21,2	0,3%
Общо приходи за ДОО:	**6 340,6**	**100,0%**

Приходите от осигурителни вноски за работници и служители от работодатели и лични за ДОО са 5 990,8 млн. лв., което е с 271,1 млн. лв. (4,5%) повече, спрямо събраните през миналата година и представляват 94,5% от общия размер на осигурителните вноски.

Внесените приходи от самоосигуряващи се лица за ДОО са 328,6 млн. лв., което е с 13,0 млн. лв. (3,9 %) повече, спрямо предходната година. Относителният дял на тези вноски е 5,2% в общите приходи за ДОО.

Освен от горепосочените фактори, ръстът на приходите от осигурителни вноски се дължи и на продължаващата тенденция за погасяване на задължения за минали години, както по декларации така и по ревизионни актове.

Графика № 8: Изпълнение на приходите за ДОО по месеци

(млн. лева)

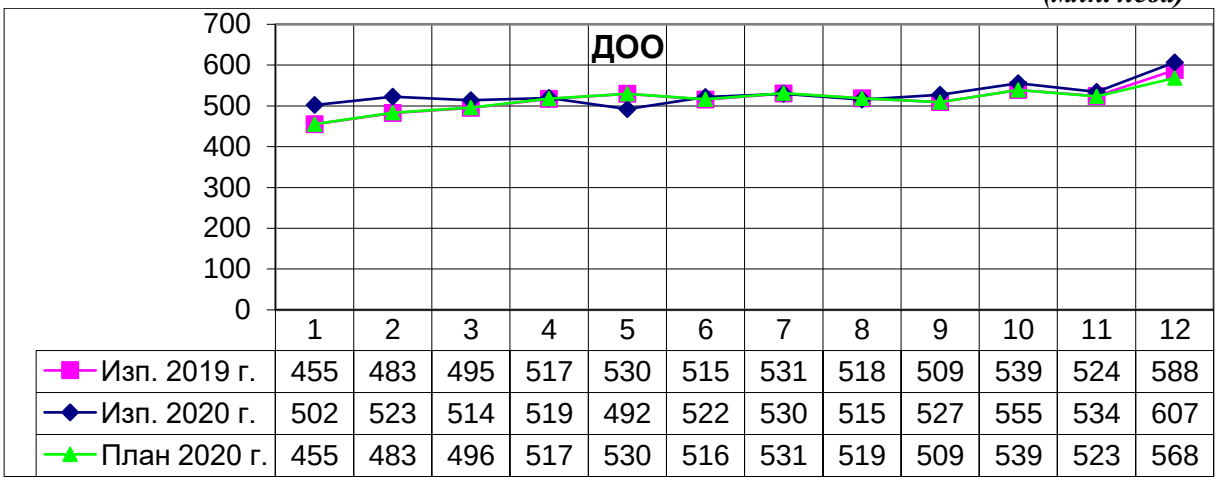

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	455	483	495	517	530	515	531	518	509	539	524	588
Изп. 2020 г.	502	523	514	519	492	522	530	515	527	555	534	607
План 2020 г.	455	483	496	517	530	516	531	519	509	539	523	568

II.2. Допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО)

Събраните приходи от НАП за ДЗПО към 31.12.2020 г. са 1 513,6 млн. лева - с 56,0 млн. лв. (3,8%) повече, спрямо събраните приходи през предходната година. Отчетеният ръст се дължи основно на по-високите приходи от осигурителни вноски за лица, родени след 31.12.1959 г., осигурени в универсален пенсионен фонд. Приходите от тези лица са със 74,0 млн. лева (6,1%) повече, спрямо същите през 2019 година. Значително по-нисък е ръстът на приходите от осигурителните вноски от осигурители за лицата, осигурени в професионален пенсионен фонд - 3,5 млн. лв. (2,7%). Това се дължи на факта, че намаляват работещите, родени до 31.12.1959 г., които са основните вносители в професионален пенсионен фонд. Годишният план на приходите за ДЗПО е изпълнен на 96,7 %.

Таблица № 13: Структура на приходите за ДЗПО към 31.12.2020 г.

Вид приход	Отчет към 31.12.2020 г.	Относителен дял
	(млн. лева)	*(%)*
Осигурителни вноски за професионален пенсионен фонд	131,3	8,7%
Осигурителни вноски за УПФ (без самоосигуряващи се)	1 294,4	85,5%
Осигурителни вноски от самоосигуряващи се за УПФ	81,9	5,4%
Други- главници по РА, глоби, начети	6,1	0,4%
Общо приходи за ДЗПО:	**1 513,6**	**100,0%**

Графика № 9: Изпълнение на приходите за ДЗПО по месеци

(млн. лв.)

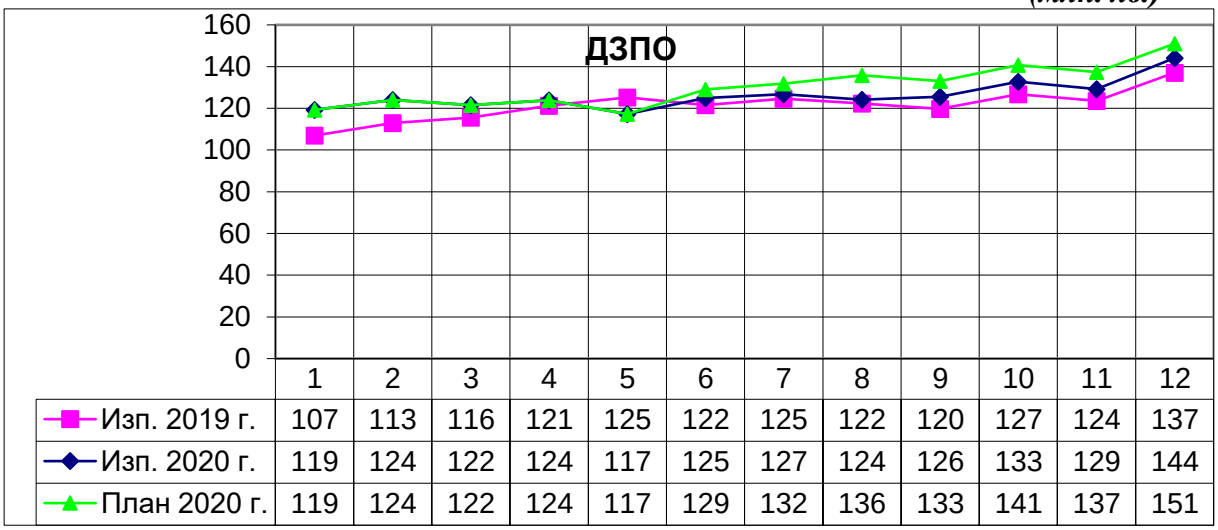

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	107	113	116	121	125	122	125	122	120	127	124	137
Изп. 2020 г.	119	124	122	124	117	125	127	124	126	133	129	144
План 2020 г.	119	124	122	124	117	129	132	136	133	141	137	151

II.3. Фонд „Гарантиране вземанията на работници и служители" (ФГВРС)

Съгласно чл. 15, ал. 1 от Закона за бюджета на ДОО, за 2020 г. не се правят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите". За цялата 2020 година постъпленията по сметката за ФГВРС са 0,01 млн. лева.

II.4. Учителски пенсионен фонд (УчПФ)

Събраните приходи за УчПФ към 31.12.2020 г. са 62,2 млн. лв., което е с 9,5 млн. лв. (18%) повече, спрямо предходната година. Това е в резултат на увеличението на заплатите на учителите от януари 2020 г. за системата на предучилищното и училищното образование. Планът за приходите за УчПФ е изпълнен на 101,6%.

II.5. Национална здравноосигурителна каса (НЗОК)

Събраните приходи от НАП за НЗОК към 31.12.2020 г. са 2 697,9 млн. лв., което е увеличение със 79,4 млн. лева (3%), спрямо събраните приходи през 2019 година. Вноските от осигурители и осигурени лица, без самоосигуряващите се, бележат ръст от 5,7%, а тези от самоосигуряващи се лица - 5,1%. Планът за 2020 г. е изпълнен на 96,9%.

Таблица № 14: Структура на приходите за НЗОК към 31.12.2020 г.

Вид приход	Отчет към 31.12.2020 г.	Относителен дял
	(млн. лева)	*(%)*
Здравноосигурителни вноски от осигурители и осигурени лица	2 384,5	88,4%
Здравноосигурителни вноски от самонаети (самоосигуряващи се)	186,2	6,9%
Здравноосигурителни вноски за други категории лица	108,7	4,0%
Други – главници за РА, глоби, начети и неуточнени	18,6	0,7%
Общо приходи за НЗОК:	**2 697,9**	**100,0%**

Графика № 10: Изпълнение на приходите за НЗОК по месеци *(млн. лева)*

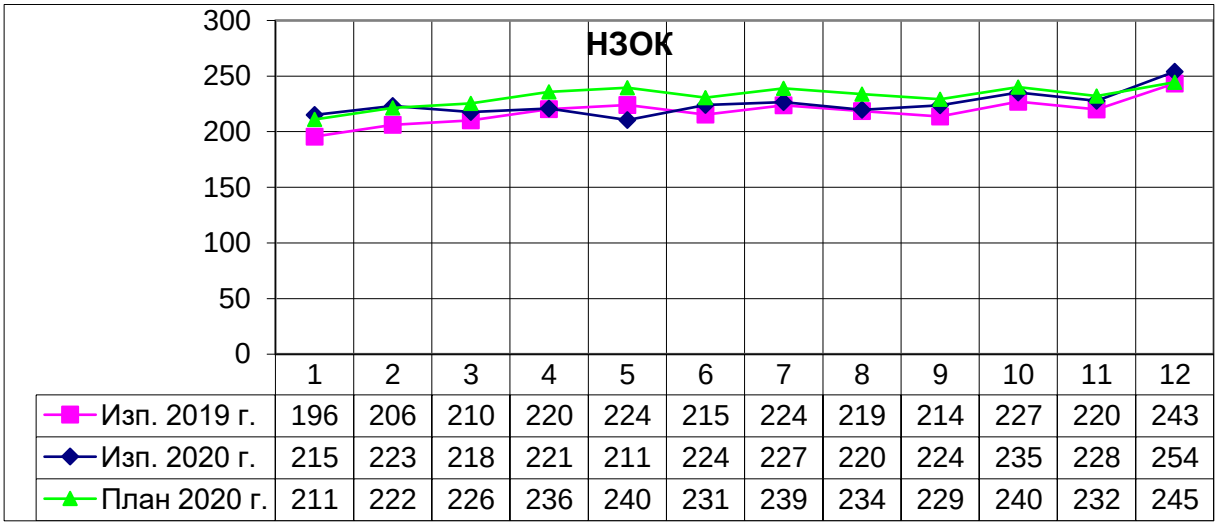

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2019 г.	196	206	210	220	224	215	224	219	214	227	220	243
Изп. 2020 г.	215	223	218	221	211	224	227	220	224	235	228	254
План 2020 г.	211	222	226	236	240	231	239	234	229	240	232	245

3. КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА

НАП организира и изпълнява функциите си въз основа на закона и в съответствие с поставените стратегически цели, като се стреми да оптимизира данъчно-осигурителната система и практика, както и да укрепва капацитета си.

Дейността на НАП през 2020 г. се осъществява въз основа на оперативни годишни планове на ЦУ на НАП, дирекции ОДОП и ТД на НАП, разработени от структурните звена в съответствие с правителствената политика и програма, Стратегическия план на НАП за периода 2016-2020 г. и приоритетите на НАП за 2020 година.

3.1. Обслужване на клиенти

Резултатите, дейността и мерките за развитие, свързани с обслужването на клиенти през 2020 г., са в съответствие с мисията и стратегическите цели на НАП, насочени към повишаване качеството на обслужване, стимулиране на доброволното изпълнение и увеличаване събираемостта на данъците и осигурителните вноски, подобряване на данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване на разходите за спазване, както на клиентите, така и на администрацията.

3.1.1. Прием и обработка на данъчни и осигурителни декларации и документи

Кампания 2020 за прием на данъчни и осигурителни декларации е проведена успешно. На клиентите е предоставена актуална информация в съответствие с настъпилите законодателни промени. Основен акцент в обслужването на клиентите е усъвършенстването и разширяването обхвата на услугите, предоставяни от НАП по електронен път, както и провеждане на информационни кампании за тяхното популяризиране.

НАП ежегодно обслужва около 3 млн. клиенти. Средногодишно се получават и обработват над 87 млн. данъчни и осигурителни декларации. Над 95% от всички основни декларации (данъчни, осигурителни, уведомления по КТ) се получават в НАП по електронен път.

Таблица № 15: Подадени основни данъчни и осигурителни декларации и дял на подадените от тях по интернет

Документи	2017 г. бр.	2017 г. подадени по интернет	2018 г. бр.	2018 г. подадени по интернет	2019 г. бр.	2019 г. подадени по интернет	2020 г. бр.	2020 г. подадени по интернет
ДДС документи	3 343 702	96,20%	3 553 894	99.88%	3 686 355	99.96%	3 853 252	99.97%
Декларации по ЗКПО	558 443	67.71%	364 745	99,98%	375 829	99,99%	413 702	99,99%
Декларации по ЗДДФЛ	590 506	35.74%	649 174	41,25%	641 382	46,91%	604 064	76,81%
Справки по чл.73, ал. 1 от ЗДДФЛ	157 141	84.21%	194 537	91,02%	209 189	95,30%	267 703	99,99%
Справка по чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ	x	x	x	x	x	x	376 116	99.99%
Декларации обр.6	6 894 766	91,35%	6 924 155	92,38%	6 783 644	94,95%	6 774 869	95,76%
Декларации обр.1	44 425 404	97,51%	44 674 048	99.19%	43 490 710	99.25%	44 173 322	99.18%
Декларация обр.3	29 361 647	99.92%	28 678 311	99,95%	28 315 104	99.96%	28 019 744	99.99%
Уведомления по чл.62 и чл.123 от КТ	5 058 425	96.04%	3 025 384	96,93%	2 904 570	97.04%	2 730 618	98.05%

3.1.2. Развитие на дейностите по предоставяне на услуги на клиентите на НАП

3.1.2.1. Реализирани и внедрени нови електронни услуги от НАП през 2020 г.:

- Подаване на Декларация образец № 8 „Данни за внасяне на осигурителни вноски на основание 9а от КСО;
- Справка по чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ за изплатените през годината доходи по трудови правоотношения;
- Актуално състояние на данните, декларирани със Справката по чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ за изплатените през годината доходи по трудови правоотношения (за работодателите, подали данните);
- Актуално състояние на данните, декларирани със Справката за изплатени през годината доходи по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ и за удържаните данък и задължителни осигурителни вноски (за платците на доходи, подали данните);
- Справка за изплатени доходи /трудови и различни от трудови/ на физически лица (за период от 2019 г.);
- Заявление за прекратяване на достъпа до електронните административни услуги, предоставяни от НАП с КЕП на задължено лице;
- Уведомление за упълномощаване, оттегляне на упълномощаване, промяна на електронен адрес;
- Уведомление за отказ от пълномощието за ползване на електронните административни услуги предоставяни от НАП с КЕП на упълномощено лице;
- Подаване на информация за покупната цена на горивата, реализирани за календарния месец;
- Връчване на документи на трети лица в рамките на контролни производства;
- Подаване на документи от трети лица в рамките на контролни производства;
- Данни от подадени уведомления за сервизно обслужване/ремонт на фискални устройства/Интегрирани автоматизирани системи за управление на търговската дейност;
- Подаване на стандартизиран одиторски файл от лицето по чл. 3, ал. 17 от Наредба №Н-18/13.12.2006 г.;
- 14. Подаване на данни за открити или закрити банкови/платежни сметки съгласно чл. 25, ал. 1 от Закона за НАП;
- 15. Подаване на данни за предоставените виртуални ПОС терминали съгласно чл. 25, ал. 1 от Закона за НАП;
- 16. Подаване на данни за броя и стойността на трансакциите по платежна сметка, извършени чрез виртуален ПОС съгласно чл. 25, ал. 3 от Закона за НАП;
- Подаване на документи за „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“.

3.1.2.2. Предоставени услуги на клиенти на НАП през 2020 г.

От 2018 г. е предоставена възможност за плащания на публичните задължения с дебитни и кредитни карти през ПОС терминали: виртуален ПОС и физически ПОС устройства, инсталирани във всички офиси на НАП. Осигурен е прием на плащания с платежни карти Master Card, Maestro, Bcard, Visa, Diners Club и Discover. За направените картови плащания чрез ПОС терминали на НАП задължените лица (юридически и физически лица) не дължат такси за превод, като плащането се смята за получено в деня на авторизацията на нареждането за плащане.

През 2020 г. ръстът на направените плащания през виртуален ПОС терминал е 70,8%, докато при плащанията през физически ПОС е 24,5%. Това е показателно за предпочитанията на клиентите да използват електронните услуги на НАП.

Таблица № 16: Брой извършени плащания през виртуален и физически ПОС терминал

	2019 г. (бр.)	2020 г. (бр.)	Ръст 2020/2019
виртуален ПОС	311 909	532 778	70,81%
физически ПОС	361 788	450 471	24,51%

С цел намаляване на административната тежест, е извършена автоматична оценка на случаите за прилагане на опростена процедура за възстановяване на ДДС и данък върху доходите на физически лица. През 2020 г. по опростената процедура е възстановен данък върху доходите на над 37 000 физически лица и ДДС на над 27 500 регистрирани по ЗДДС лица.

Съществен дял от дейността по обслужване на клиенти на НАП и през 2020 г. е свързана с извършване на проверки, регистрация/дерегистрация по ЗДДС, издаване на съответните актове, на различни видове удостоверения и др.

Таблица № 17: Издадени документи на клиенти на НАП 2017-2020 г.

Вид документ	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Издадени актове за регистрация по ЗДДС	34 522	30 378	31 502	30 013
- в срок	33 889	30 084	31 180	29 678
относителен дял на издадените документи в срок	**98.17%**	**98.92%**	**98,91%**	**98,89 %**
Издадени актове за дерегистрация по ЗДДС	13 905	16 324	14 637	10 169
- в срок	13 822	16 224	14 552	9 933
относителен дял на издадените документи в срок	**99.40%**	**99.39%**	**99.42%**	**97,68%**
Издадени удостоверения	1 077 156	1 094 223	1 026 511	878 446
- в срок	1 054 297	1 073 782	1 009 771	873 807
относителен дял на издадените в срок	**98%**	**98%**	**98,37 %**	**99,47**
Издадени ПИК на физически лица	111 286	159 926	173 240	234 952
Издадени ПИК на юридически лица	15 420	16 791	14 275	13 350

През 2020 г., във връзка с осигурената възможност за подаване на декларации, документи и данни от физическите лица по електронен път с ПИК, са издадени нови 234 952 ПИК на физически лица, с което броят им е вече над 930 000. Повече от 349 000 лица са подали данъчната си декларация с ПИК, а ползваемостта на услуги с ПИК се е увеличила двойно спрямо 2019 г. – над 20 млн. декларации, документи, справки и информация.

3.1.3. Стимулиране на доброволното изпълнение и повишаване на събираемостта на данъците и осигурителните вноски

С цел стимулиране на коректното деклариране на задълженията за данъци и осигурителни вноски, се извършват различни съпоставки на данни от декларациите и наличната в НАП информация, вкл. данни, предоставени от трети страни. При установяване на несъответствия се прилагат различни мерки – информиране на лицата чрез изпращане на покани/съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на коригиращи декларации, извършване на проверки и др. Във връзка с установени несъответствия през 2020 г. са предприети следните действия:

- изпратени покани/съобщения по електронен път - над 57 000 лица;
- проверки за извършване на корекции в данъчни и осигурителни декларации - над 44 000 проверки.

3.1.4. Разширяване служебното начало и партньорските отношения и намаляване административната тежест за клиентите на НАП

За улесняване на гражданите при попълването на ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ и намаляване на административната тежест за обработката й, от 10.03.2020 г. НАП предостави възможност за ползване на предварително попълнени данни в декларациите, чрез Е-портала си за електронни услуги. Услугата се ползва с ПИК, издаден безплатно от НАП, или с КЕП, само когато лицето има потвърден пълен достъп до групата „Декларации, документи или данни подавани от физически лица“. До 28 февруари работодателите, както и предприятия и самоосигуряващи се лица по смисъла на КСО, изпращат справки за изплатените от тях доходи по трудови правоотношения, за изплатените от тях доходи на физически лица, както и от трети страни (например от Държавен фонд „Земеделие“) през 2019 г. Преди да потвърди и изпрати попълнената декларация, физическото лице трябва да прегледа внимателно данните, да я допълни или коригира, ако това е необходимо. Над 335 000 клиенти на НАП са ползвали услугата за предварително попълнени декларации, като броят на подадените декларации с автоматично попълване е 373 226.

НАП си сътрудничи и взаимодейства с другите държавни институции, като прилага принципа на служебното начало, в т.ч. електронен обмен на информация, контрол и подпомагане, с цел оптимизиране на срокове и действия и намаляване на административната тежест. Утвърденото взаимодействие на НАП с общините, търговските банки, пощите, НСИ, Агенция по вписвания и НОИ е добра основа за разширяване обхвата на съвместните действия в изпълнение на стратегическите цели за повишаване качеството на услугите.

През 2020 г. са подписани една инструкция и едно двустранно споразумение за обмен на информация и взаимодействие между администрациите и недопускане на искания лицата да предоставят информация, която може да се получи по служебен път. Сключено е споразумение с Висшия съдебен съвет за взаимодействие във връзка с осигуряването на достъп на органите на съдебната власт до електронни услуги на НАП, въз основа на което е предоставен достъп на служители от 179 съдилища.

НАП разработи нови електронни услуги, предназначени за другите администрации, които осигуряват възможност на техните служители да получават информация, необходима за изпълнение на преките им служебни задължения:

- Справка за история на осигуряването на самоосигуряващите се лица;
- Справка за осигуряването от подадени декларации по Наредба Н-13 към КСО.

Считано от 15.11.2019 г., НАП присъедини към RegiX в Регистър на задължените лица нова справка - „Справка с данни за осигурените лица от подадени декларации по Наредба Н-13 към КСО. Справката съдържа информация за вид на подадената осигурителна декларация, идентификатор на осигуреното лице, инициали и фамилия на осигуреното лице, идентификатор и наименование на осигурител, адрес на осигурителя, месец, година, вид осигурен, дни в осигуряване – общо, отработени дни, законоустановено работно време, дневно договорено работно време, осигурителен доход, код корекция и дата на подаване.

През 2020 г. в НАП са постъпили 298 писма от ДАЕУ с поискан достъп до регистри и справки на НАП.

Предоставено съгласие на НАП за достъп на институции, общини, съдилища, лица с публични функции:

- на 131 от тях е предоставен достъп до Регистър на задължените лица със "Справка за наличие или липса на задължения";
- на 243 от тях е предоставен достъп до Регистър на задължените лица със „Справка с данни за осигурените лица от подадени декларации по Наредба Н-13 към КСО;

- на 137 от тях е предоставен достъп до Регистър на уведомленията за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател със „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“.

Във връзка с намаляване на административната тежест от началото на 2019 г. е предоставена възможност на новорегистрираните търговци да могат да заявят желанието си за регистрация по ЗДДС в Агенция по вписванията при първоначалната си регистрация, без да е необходимо да подават документи в НАП. За тези лица регистрацията по ЗДДС се извършва в съкратен срок. През 2020 г. 5 132 лица са заявили желание за регистрация по ЗДДС в Агенция по вписвания.

С цел по-добра информираност на клиентите и обществеността през 2020 г. са проведени информационни кампании и активности, както следва:

Таблица № 18: Проведени информационни кампании, 2020 г.

ПРОВЕДЕНИ ИНФОРМАЦИОННИ КАМПАНИИ – 2020 Г.	Брой изпратени писма
Електронни съобщения до лицата, които през 2019 г. са подадени Д1, Д6, справка по чл.73 или уведомления за трудови договори относно подаване на справки за изплатени доходи до 28 февруари 2020 г.	**79 544**
Електронни съобщения до лицата, които са подали справка за изплатени доходи по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ, която е отхвърлена и неподадена към момента на изпращане коректна	**2 469**
Електронни съобщения до лицата, които са подали справка за изплатени доходи по чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ, която е отхвърлена и неподадена към момента на изпращане коректна	**4 315**
Електронни съобщения до всички лица с регистрация в офис „Възраждане“, за които НАП разполага с електронни адреси, по повод със сливането на офис „Възраждане“ с офис „Красна поляна“	**25 095**
Общо изпратени напомнителни/информационни електронни съобщения	**111 423**

3.2. Предоставяне на услуги чрез Информационен център на НАП

През 2020 г. клиентите на НАП са ползвали 765 037 пъти услугите на Информационния център – на националния телефон на НАП 0700 18 700 или чрез електронната поща: infocenter@nra.bg. В резултат на проведени от дирекция „Информационен център“ (ИЦ) информационни телефонни кампании са инициирани над 206 000 обаждания, насочени към 92 530 лица.

3.2.1. Предоставени услуги на клиенти от ИЦ на НАП

През 2020 г. е отчетен ръст от 44 % по всички направления, свързани с предоставяне на услуги и информация чрез ИЦ на НАП. Информацията за настоящо пенсионно дружество за ДЗПО се предоставя като автоматизирана услуга на телефон 0700 18 700.

Таблица 19: Предоставени услуги от ИЦ на НАП

Предоставени услуги от ИЦ на НАП	Период/Брой услуги		
	2018 г.	2019 г.	2020 г.
1. Обслужени от служители запитвания на телефон и електронна поща без т. 1.1.	259 025	233 667	296 754
1.1. Обслужени от служители запитвания за настоящ пенсионен фонд за ДЗПО	70 602	148 034	11 414
2. Автоматизирани услуги	133 024	144 965	454 535
3. Сигнали и жалби	1 985	2 793	2 334

32 % е ръстът на запитванията по прилагане на данъчното и осигурително законодателство и свързаните с това подаване на данни и оказване на съдействие при ползване на електронните услуги и програмни продукти на НАП. Повишеният интензитет при ползването на предоставяните услуги от центъра се дължи и на въведените допълнителни услуги, в отговор на мерките за ограничаване на разпространението на Ковид-19. В тази насока е реализирана възможност, чрез ИЦ на НАП, лицата да възстановят забравен ПИК или да заявяват издаването на нов по телефона или електронна поща. По този начин максимално се ограничи физическото присъствие на клиентите в офисите на НАП, улеснено бе подаването на данни или ползването на услуги по електронен път. Само в първите месеци от стартиране на услугите те са ползвани от над 10 000 клиенти. За обезпечаване и своевременната обработка на заявките за издаване на ПИК, постъпили на електронната поща на центъра, по време на годишната данъчна кампания, бе въведено удължено работно време в работните дни и дежурни екипи в почивните дни. В периода януари-май 2020 г. Информационният център на НАП отговаряше на над 3 000 запитвания дневно.

Определен е екип от служители, ангажирани приоритетно с обслужване на запитвания, свързани с осъществяване на дейностите по програмата „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ и навременното осигуряването на съдействие при подаване на заявленията за кандидатстване към НАП. Само за периода 21-31 декември по телефон и електронна поща са обслужени 3 147 запитвания относно подаване на проектопредложенията по програмата. Предвид интензитета на постъпване на запитванията е осигурено обработване на постъпилите писмени запитвания, включително извън установеното работно време и през всички почивни/празнични дни в края на 2020 година.

Графика № 11: Видове запитвания в ИЦ на НАП през 2020 г., разпределени по основни теми

Качествени показатели за дейността на ИЦ на НАП:

- Ниво на обслужване (Service Level) – 93%;
- Пропуснати обаждания в работното време на ИЦ на НАП – под 7%;
- Средно време на един телефонен разговор – 4 минути;
- Средно време на изчакване при приемане на обаждането – 20 секунди;
- Изготвени отговори на постъпили по електронен път запитвания в еднодневен срок от постъпването им – 92%;

- 90% разрешени запитвания на клиенти от първото обаждане;

Средно обслужени от един служител запитвания по телефон през 2020 г. – близо 12 хил.

Автоматизирани услуги, предоставяни чрез информационния телефон на НАП – 0700 18 700 в режим 24/7

Автоматизираните услуги на информационния телефон на НАП 0700 18 700 са ползвани общо 454 535 пъти, като от тях: 386 312 са потърсилите информация за настоящ пенсионен фонд за ДЗПО; извършените справки за здравноосигурителен статус - 55 814; информация за плащане и деклариране – 7597 и справки за регистрация по ЗДДС – 4 812.

Регистрирани сигнали и жалби на клиенти в ИЦ на НАП

Чрез ИЦ на НАП на телефон 0 700 18 700 и електронна поща infocenter@nra.bg са подадени 2 334 сигнала и жалби, в т.ч. 2 236 сигнала за нарушение на данъчното и осигурителното законодателство, 71 жалби за неправомерни действия или бездействия, 7 сигнала за корупционни действия от служители в НАП и 20 предложения за подобряване на дейностите и обслужването в НАП.

3.2.2. Изходящи информационни телефонни кампании към клиенти на НАП, които не са изпълнили законовите си задължения за деклариране и плащане на данъци, осигурителни вноски и наложени санкции от външни взискатели.

Таблица № 20: Изходящи телефонни кампании към задължени лица, проведени от ИЦ на НАП (2020 г.)

Вид кампании	Брой изходящи телефонни кампании	Инициирани обаждания	Селектирани лица	Лица с осъществен контакт	%
Кампании за ранно известяване на основание чл. 182 ал.1 от ДОПК, във връзка с минимизиране на действия свързани с принудително събиране и образуване на ИД.	**8**	**137 945**	**60 680**	**50 432**	**83%**
Кампании за ранно информиране и подпомагане на лицата с нововъзникнали задължения.	**4**	**41 156**	**20 066**	**17 566**	**88%**
Кампании за подпомагане на доброволно деклариране на данни и спазване на данъчно осигурителното законодателството.	**2**	**27 251**	**11 784**	**9 733**	**83%**
Общо:	**14**	**206 352**	**92 530**	**77 731**	**84%**

8 изходящи телефонни кампании са насочени към 60 680 селектирани лица с просрочени задължения, с цел ранно известяване и минимизиране на действия, свързани с принудителното им събиране и образуване на изпълнителни дела. Осъществен е успешен контакт с 83 % от селектираните лица. Отчетено е намаляване на задълженията при 48 % от лицата в размер на 85,8 мил. лева. При 27% от тях е настъпило пълно погасяване на всички задължения в размер на 37,1 мил. лева в договорените срокове по телефона, преди образуване на изпълнително дело. Постигнати са и допълнителни резултати, свързани с пълно погасяване на задължения, за които е съществувал риск от изтичане на давност, в размер на 1,1 млн. лв. при 11 455 лица (38% от селектираните лицата с подобни задължения).

Проведени са и 4 изходящи телефонни кампании, насочени към 20 066 лица с нововъзникнали задължения по ЗКПО, ЗДДФЛ и нов дълг, с цел ранното им информиране и подпомагане. Осъществен е успешен контакт с 88% от селектираните лица, в резултат на което е налице намаляване на задълженията при 52 % от лицата с осъществен контакт, в размер на 14,8 млн. лева, и пълно погасяване на всички задължения в размер на 7,7 млн. лева. при 31% от тях.

Успешно са проведени и 2 кампании за подпомагане на доброволното деклариране на данни. Първата е насочена към 9 268 физически лица, получили доходи от наложен платеж за над 86 млн. лева. Осъществен е контакт с 83% от селектираните лица. Отчетени са резултати за доброволно деклариране на облагаеми доходи при 2 870 лица (37% от лицата с осъществен контакт) в размер на 25,1 млн. лева. Измерен е фискален ефект от 2,4 млн. лева доброволно декларирани от лицата задължения в сроковете на провежданата телефонната кампания. Другата кампания обхваща направени 5 591 обаждания към 2 480 ФЛ, декларирали доходи от дейност в страната, но с прекъснати здравно-осигурителни права. С 82% от тях е осъществен успешен контакт.

3.3. Данъчно-осигурителен контрол

3.3.1. Резултати по основни дейности на данъчно-осигурителния контрол

Основните производства и действия, чрез които се осъществява данъчно-осигурителният контрол, са ревизии, проверки, вкл. проверки в обекти и проверки във връзка с осъществяван фискален контрол върху стоки с висок фискален риск. При извършване на проверки по прихващане и възстановяване (ППВ) се осъществява контрол в случаите на възстановяване на недължимо внесени суми или декларирани за възстановяване данъци или осигурителни вноски.

За периода 2018-2020 г. се наблюдава незначителен спад в обема на осъществените контролни действия, като детайли относно специфични видове ревизии и проверки са разгледани в съответните части на отчета.

Графика № 12: Контролни действия, тенденции 2018 - 2020 г.

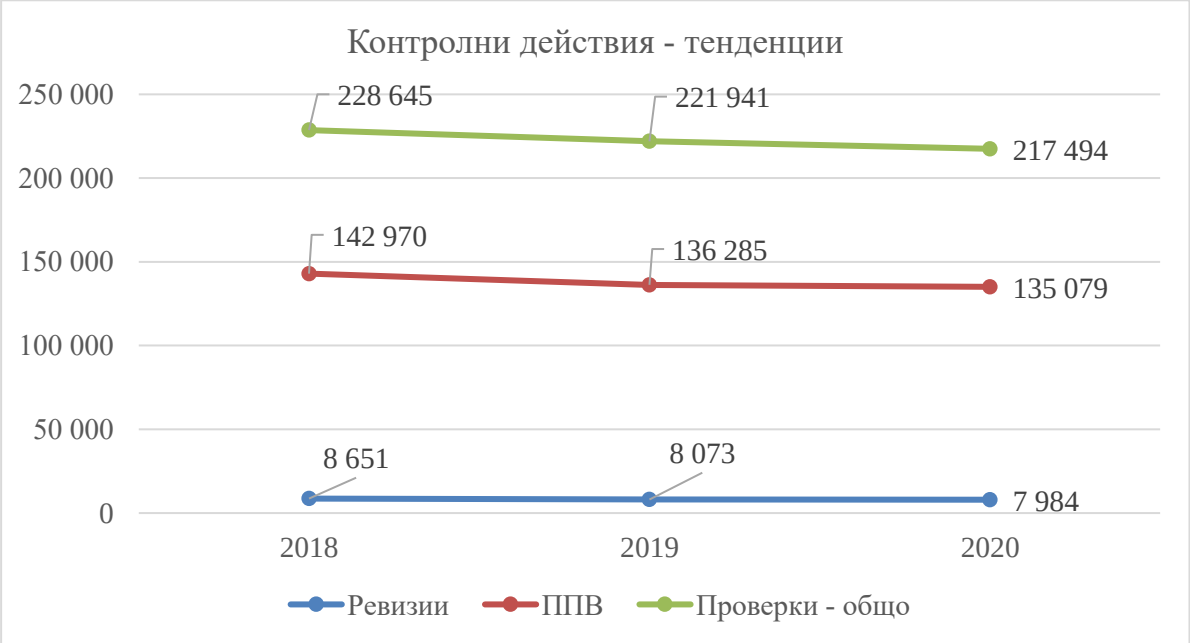

В изпълнение на стратегическите цели на НАП, в контролната дейност се прилага подходът, насочен към стимулиране на доброволното спазване на задълженията. В хода на извършване на контролните производства, както и в хода на селекция, към задължените лица се отправят покани за подаване на коригиращи декларации, с които да бъдат отстранени допуснати грешки, несъответствия или неправилно третиране при документирането или отчитането на конкретни стопански операции.

През 2020 г. до задължени лица са изпратени покани по чл. 103 от ДОПК за корекции в хода на 13 787 производства, в т.ч. в 13 213 проверки, в 349 ревизии и 225 селекции. Изпратени са и 2 132 покани за корекция на неправилно данъчно третиране на доставка по ЗДДС в общо 1 972 производства. Корекции с подаване на декларации от лицата са направени с 37 808 коригиращи декларации, в т.ч. по ЗДДС – 29 312, в т.ч. по ЗКПО –1 803, в т.ч. по ЗДДФЛ – 2 578 и в т.ч. по КСО – 4 115. Общият ефект от тях е 85 754 хил. лв. декларирани повече данъци, 5 443 хил. лв. декларирани повече осигурителни вноски и 22 391 хил. лв. намалена данъчна загуба.

Графика № 13: Доброволни корекции в хода на контролни производства

3.3.1.1. Ревизии

Таблица № 21: Извършени ревизии и резултати от тях

Показатели	Мерна единица	Отчет 2019 г.	Отчет 2020 г.	Изменение 2019/2018 г.
Издадени ревизионни актове (РА)	брой	8 073	7 984	**-1,10%**
- в т.ч. РА за осигурителни вноски	брой	1 051	1 248	**+18,7%**
- в т.ч. РА , в които е използван софтуер за анализ на данни в електронен вид	брой	328	268	**-18%**
Допълнително установени задължения	хил. лв.	964 994	949 781	**-1,57%**
- в т.ч. по осигурителни вноски	хил. лв.	17 191	15 520	**-10%**
Намалена данъчна загуба	хил. лв.	38 599	67 625	**+75%**
Отн. дял на РА с допълнително установени задължения над 10 000 лв.	%	**60%**	**60%**	**0%**
Среден размер на допълнително установени задължения на един РА	хил. лв.	128	125	**-2%**
Относителен дял на обжалваните РА	%	**36%**	**35%**	**-1%**

Факторите, повлияли на спада в определени показатели за извършваните ревизии, са намалелият брой ревизии за сметка на извършени проверки, вкл. на физически лица, отправените в хода на контролните производства покани за коригиращи декларации и направени от лицата корекции, което е предотвратило възлагане извършването на ревизии и допълнително установяване на задължения при възложените ревизии. През 2020 г. се запазва практиката за извършване на ревизии за установяване на отговорност за неплатени задължения на трети лица. През отчетния период са приключили 455 ревизии с установена солидарна отговорност на трети лица в размер на 147 млн. лева. През годината са възложени 403 ревизии за установяване на отговорност. От приключилите през 2020 г. ревизии, 344 са по чл. 19 от ДОПК - за установяване на отговорност на органи на управление на юридически лица, и 78 са за установяване на отговорност по чл. 177 от ЗДДС за случаи на злоупотреби с данъка върху добавената стойност. При първия тип ревизии в 344 производства е установена отговорност за 132 млн. лв., а при втория в 53 производства – за близо 14 млн. лева.

През 2020 г. се наблюдава намаление на дела на обжалваните ревизионни актове, спрямо тези за 2019 г. Във връзка с решения на дирекции „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ за отмяна на ревизионни актове по реда на чл. 155, ал. 4 от ДОПК, са възложени общо 489 ревизионни производства, от тях 280 производства са приключили с допълнително установени задължения в размер на 42 млн. лева.

3.3.1.2. Електронни ревизии и проверки и контролни производства на лица, извършващи електронна търговия

През 2020 г. продължиха усилията за увеличаване дела на контролните производства, в които се използва специализиран софтуер за анализ на данни в електронен формат. Броят на специализираните екипи за електронни ревизии в ТД на НАП се увеличи на 23 с обща численост 90 органи по приходите, а общият брой на служителите от контролната функция, извън специализираните екипи, които активно прилагат в работата си анализ на данни в електронен формат, вече е 304.

През изтеклата година са възложени общо 429 проверки и 268 ревизии, в които се използва специализирания софтуер, а броят на приключилите проверки и ревизии с използването му е съответно 376 и 279. Размерът на допълнително установените задължения в производствата, в които е използван софтуерът, е над 12,7 млн. лева.

Предприети са контролни действия спрямо лица, недекларирали приходи/доходи от извършена търговска дейност в интернет. Възложени са 557 ревизионни производства и 1860 проверки на електронни търговци. В резултат на приключилите през годината 386 ревизии са установени допълнително данъчни и осигурителни задължения в размер повече от 18,5 млн. лева. В хода на ревизиите и проверките са направени доброволни корекции на подадени декларации и са внесени допълнително в бюджета 1,7 млн. лева.

За лицата, за които НАП разполага с информация, че са реализирали търговска дейност в интернет, респ. са получили доходи в размер от 5 до 40 хил. лв., е организирана комуникационна кампания. В резултат от нея, почти 3 000 лица са подали нови или коригиращи декларации, като деклариранията допълнителен доход от тях е в размер на 25 милиона лева, а дължимият данък за довнасяне – 2,4 млн. лева. Спрямо лицата, с които не е бил установен контакт, или не са се отзовали на поканата да подадат доброволно данъчни декларации, е извършена селекция и възлагане на контролни производства.

Във връзка с изменения и допълнения на Наредба № Н-18/13.12.2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (ДВ бр. 80 от 28.09.2018 г.), НАП продължи да извършва дейност по преглед на декларации по чл. 52в от Наредбата за съответствие на софтуерите за управление на продажбите в търговските обекти с

нормативните изисквания. В електронния публичен списък на софтуерите, които лицата могат да изберат за управление на продажбите в търговските си обекти, към края на 2020 г. са включени повече от 1 000 софтуера, отговарящи на изискванията на Наредбата.

3.3.1.3. Многостранни ревизии

Поради усложнената епидемиологична обстановка с Ковид-19 през 2020 г., са проведени 4 виртуални срещи по многостранни ревизии с участието на представители на НАП. Намаляването на броя на срещите по многостранни ревизии се дължи на невъзможността за обмен на чувствителна информация онлайн, което доведе до отлагане на повечето проекти и до създаване на платформа, позволяваща подобен обмен между държавите-членки.

НАП участва в 6 проекта за многостранни ревизии по инициатива на друга страна-членка и 2 по инициатива на българската приходна агенция. Във всички многостранни ревизии обект на разглеждане е ДДС, като при три от тях е и акциз върху алкохолни напитки. Само в три са обхванати и преки данъци.

НАП участва в разработването на структурата на единна платформа, обединяваща многостранни ревизии и присъствие в административни сгради и участие в административни производства, както и новите инструменти за обмен на информация, съгласно Регламент 2010/904 – съвместни административни разследвания, като през 2020 г. са проведени 3 виртуални срещи.

3.3.1.4. Проверки

В рамките на контролната дейност на НАП се извършват няколко основни вида проверки, специфични от гл. т. на повода, целите и резултатите от извършването им:

- Проверки по прихващане и възстановяване се извършват при наличие на декларирани за възстановяване данъци или осигурителни вноски, както и други недължимо внесени суми;
- Насрещните проверки и проверките по делегация имат за цел да съберат годни доказателства и доказателствени средства, необходими за други проверки или ревизии;
- Проверките за установяване на факти и обстоятелства, в т.ч. и проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица, са от значение за установяване на задълженията на лицата, както и за спазване на законодателството.

Таблица № 22: Извършени проверки по видове

Видове проверки	Мерна единица	Отчет 2019 г.	Отчет 2020 г.	Изменение 2020/2019 г.
Общо извършени проверки, в т.ч. :	брой	221 941	217 494	**-2%**
Проверки за прихващане и възстановяване (ППВ)	брой	136 285	135 079	**-1%**
Проверки за установяване на факти и обстоятелства (ПУФО)	брой	37 119	33 566	**-10%**
Насрещни проверки и проверки по делегация	брой	45 224	45 773	**1%**
Проверки в обекти	брой	3 313	2 283	**-31%**
Проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица (ПСИДФЛ)	брой	1087	793	**-27%**
Относителен дял на обжалваните АПВ	%	0,2%	0,2%	**0%**
Относителен дял на проверките по ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	**85%**	**86%**	**1%**
Относителен дял на проверките без ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	**66%**	**86%**	**23%**

Броят на всички извършени през 2020 г. проверки е намалял несъществено, спрямо 2019 г. Най-голямо намаление се отчита при проверките в обекти и при проверките за съпоставка на имущество и доходи на физически лица. Броят на извършените ПУФО също е намалял с 10%, спрямо 2019 г. Отчита се нарастване на броя на насрещните проверки и проверки по делегация с 1%. Чрез процедурата за опростено възстановяване на ДДС (без извършване на проверка), въведена през 2016 г. и актуализирана през 2019 г., с цел увеличаване на случаите, при които се прилага, през 2020 г. са възстановени над 606 млн. лв. в над 27 600 случая на деклариран ДДС за възстановяване (за сравнение през 2019 г. са възстановени над 583 млн. лв. в повече от 25 600 случая на деклариран ДДС за възстановяване).

С 23%, спрямо 2019 г., се е увеличил делът на проверките, различни от ППВ, приключили в първоначално определения срок. Наблюдава се увеличение и на относителния дял на ППВ, приключили в първоначално определения срок.

През 2020 г. НАП проведе следните тематични кампании за контрол:

- Проверки на лица, при които е идентифициран риск от неспазване на данъчното законодателство и/или намаляване на дължимите данъчни задължения, във връзка с отчетени в годишните финансови отчети значителни стойности на наличните материални запаси, спрямо обема на извършваната дейност. За установяване на действителните наличности на материални запаси на 11 017 задължени лица са изпратени писма. Възложени са ПУФО на 571 лица. От възложените производства 274 са приключени през 2020 г. На 263 от лицата са направени инвентаризации, като при част от тях са установени липси и несъответствия. В хода на проверките са връчени 71 покани по чл. 103 от ДОПК, в резултат проверяваните лица са направили корекции в размер на 882 хил. лв. За 13 от проверените лица са възложени ревизии.
- Проверки на задължени лица, регистрирани по ЗДДС, по повод на неправомерно ползване на данъчен кредит чрез неколкократно включване на едни и същи документи в дневниците за покупки по ЗДДС. През 2020 г. са възложени 77 ПУФО и 71 ревизии. В рамките на 2020 г. са приключени 135 ПУФО и 27 ревизии, към момента допълнително са установени задължения в размер на 2 986 хил. лева.
- Проверки на физически лица, придобили имоти през 2014 г. и 2018 г. с материален интерес в диапазона 300 хил.-900 хил. лв. Извършени селекции на 224 лица, във връзка с които са възложени ПУФО на 160 лица, проверки за съпоставка на имущество и доходи на 56 физически лица и 6 ревизии. Приключили са 88 бр. ПУФО и 22 ПСИДФЛ, като за 14 лица са установени несъответствия в размер на 1 295 хил. лева, като 6 от тях са подали коригиращи ГДД и коригиран данък в размер 68 хил. лева. Приключили са ревизиите на 3 лица, като не са установени допълнителни задължения, но за 1 от тях е установено, че не е местно лице по смисъла на ЗДДФЛ, а 1 е подало ГДД за 2014-2019 г. Към момента продължават ПУФО на 72 лица, ПСИДФЛ на 36 лица и ревизии на 9 лица.
- Проверки за касови наличности. През 2020 г. са възложени 300 проверки на дружества, които са посочили във финансовите си отчети за 2018 г. значителни стойности на наличните парични средства в брой. В резултат са констатирани 14 нарушения на данъчно-осигурителното законодателство. При 128 от приключилите проверки е установено разминаване между документално отразените парични средства в брой към датата на проверката и посочените в счетоводния баланс. В 81 дружества е извършено разпределение на дивидент в размер на 74 394 хил. лв. На 30 лица са възложени ревизии, като в резултат на приключилите 4 ревизии допълнително са установени задължения в размер на 128 хил. лева.
- Проверки на лица във връзка с данни, получени по линия на автоматичния обмен на информация за финансови сметки. През изтеклата година са възложени 336 ПУФО на физически лица. Към 31.12.2020 г. са приключени 285 проверки. Размерът на

общата сума на недекларирани доходи от лихви в чужбина е 9 761 094 лв., като общата сума на декларираните от лицата доходи в хода на производствата е 8 165 865 лв. В резултат на проверките са възложени 12 ревизии, които не са приключили.

- Ревизии на лица, собственици на луксозни коли модел „Ролс Ройс“, „Ферари“, „Ламборджини“ и „Бентли“. Ревизиите са възложени по повод анализ на НАП и получена информация от КАТ, в т.ч. данни за лица и фирми, придобили луксозни автомобили през 2019 г. Възложени са 10 ревизии, като 8 от тях са приключили с допълнително установените задължения общо 55 290 лв.
- Контролни действия във връзка с получен обмен на информация между държавите-членки на ЕС по чл. 3, т. 2 от Регламент 79/2012, подкатегория нови превозни средства. Извършени са проверки на 29 нерегистрирани по ЗДДС лица, придобили нови превозни средства. При 3 от проверките са предприети последващи контролни действия. Възложени и приключили са 4 ревизии. Фискалният ефект от приключените контролни действия е в размер на 255 хил. лева.
- Съвместни проверки с МВР и Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“: Проверени са 131 лица, осъществяващи дейност като автошколи или пунктове за годишни технически прегледи. Съставени са 16 АУАН, 20 лица са подали коригиращи ГДД и 3 лица коригиращи декларации по ЗДДС за сумата от 56 хил. лева. Възложени са 32 ревизии, от които 30 са приключени с общо 912 хил. лв. допълнително установени задължения.
- Контролни действия на физически и юридически лица – собственици на луксозни автомобили и лизингополучатели/наематели, по повод получена информация от извършени проверки на ГДФК за спрени автомобили по зимните и черноморските курорти. Към 31.12.2020 г. са приключили 345 ПУФО, вследствие на които са подадени 23 коригиращи справки-декларации по ЗДДС и е коригиран данъчен кредит в размер на 136 хил. лв. Възложени са 9 проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица, от които 8 са приключили. Съставени са 2 АУАН за установени нарушения. Възложени са 28 ревизии, от които 25 са приключили. Допълнително установените задължения са общо 2 525 хил. лева.

3.3.1.5. Проверки в обекти

Проверките в обекти са специфичен вид контролни действия, целящи основно установяване спазването на приложимата нормативна база по отношение на търговските обекти и заетите лица, както и събиране на годни доказателствени средства за установяване на задължения за данъци и осигуровки. При извършването на проверките се установяват множество административни нарушения на данъчното и осигурително законодателство.

Таблица № 23: Извършени проверки в обекти от ГД „Фискален контрол“

Показатели за проверки в обекти (брой)	2020 г.	2019 г.	2020 г. / 2019 г.
Общ брой проверени обекти	47 045	42 182	**11,52 %**
Общ брой проверени лица	43 879	40 705	**7, 79 %**
Извършени проверки в обекти, в т.ч.:			
Проверка с наблюдение	2 978	1 458	**104,25%**
Проверка за установяване на налични активи (инвентаризация)	129	103	**25,24%**
Проверка по чл. 16а, ал.3 от Наредба Н-18/2006г.	1 752	1 583	**10,67 %**
Проверка за копиране на информация от софтуер за управление на продажбите	61	130	**-53,07%**
Проверка в обект(заедно с проверки режим 40/42 и ПАМЗО)	42 125	38 651	**8,98 %**
Съставени АУАН	7 807	10 941	**-28,64%**
Издадени наказателни постановления	7 757	8 483	**-8,55%**
Влезли в сила наказателни постановления	3 105	3 025	**2,64 %**

В продължение на наложилата се през 2018 г. успешна практика за използване на патрулиращи екипи, служителите на ГДФК са извършили превантивен контрол чрез осигуряване на постоянно присъствие и наблюдение на поведението на лицата в общо 22 467 търговски обекта. Дейността спомага за подобряване на спазването, което се потвърждава от значително намалелия брой на установените нарушения, въпреки увеличения брой проверки.

Прилагане на принудителна административна мярка „Запечатване на обект“ (ПАМЗО) - ГДФК

През 2020 г. във връзка с установени нарушения в хода на извършени проверки в обекти са издадени 2 523 заповеди за налагане на ПАМЗО. Фактически са запечатани 1 351 търговски обекта. Средната продължителност на мярката е в рамките на 11 календарни дни.

Зимна кампания 2020 г. за контрол в търговски обекти

По време на зимната кампания, проведена в периода 03.01-31.03.2020 г., са извършени общо 4 971 проверки в обект, в т.ч. 391 проверки в обект с наблюдения и 38 съвместни проверки с органи на МВР. Контролните действия са извършени в населени места, курортни комплекси и селища, намиращи се на територията на ТД на НАП София и ТД на НАП Пловдив. Установени са общо 453 административни нарушения. Най-често срещаното нарушение в рамките на кампанията е за установена разлика между фактическата и касовата наличност в търговските обекти.

ПАМЗО по чл. 186 от ЗДДС е приложена ефективно за 138 търговски обекта.

От сформираните, в рамките на зимната кампания, патрулиращи екипи за постоянно присъствие и наблюдение е осъществен превантивен контрол в общо 1 987 търговски обекта. Извършеният анализ в ГДФК на регистрираните и отчетени обороти чрез фискални устройства на всички посетени от патрул през зимната кампания задължени лица за периода м. 01 - м. 03 (до 15-ти) 2020 г., спрямо същите периоди на предходната година показва за София ръст в размер на 8 % и 13 % за месеците януари и февруари, намаление от 16 % за март, а за Пловдив ръст в размер на 11 %, 12 % и 2 % за месеците януари, февруари и март.

Лятна кампания 2020 г. за контрол в търговски обекти

В периода 01.07-11.09.2020 г. беше проведена лятната кампания за спазване на данъчното и осигурителното законодателство в търговски обекти, разположени в населени места, курортни комплекси и селища, находящи се на територията на ТД на НАП Бургас и ТД на НАП Варна.

През периода на кампанията, органите по приходи са извършили общо 7 374 проверки в обект, 1 063 проверки в обект с наблюдения и 259 съвместни проверки с органи на други институции.

Общият брой на извършените проверки в обект на територията на ТД на НАП Бургас е 4 377 броя, а за Варна 2 997 броя.

Установени са общо 619 административни нарушения на законодателството за неспазване на изискванията на Наредба № Н-18/13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговски обекти чрез фискални устройства. Запазва се тенденцията от предходните кампании, най-често установяваното нарушение от органите на НАП да е свързано с разликата в касовата наличност (чл. 33, ал. 1 от Наредба № Н-18/2006 г.)

Таблица № 24: Административни нарушения, 2020 г.

Вид на установените административни нарушения	Общо
Неиздаване на фискален бон	**200**
Липса на фискално устройство в обект	**26**
Разлика в касовата наличност	**229**
Други нарушения на Наредба № Н-18/2006 г.	**160**
Нарушения на други норми	**4**
Общо	**619**

През лятна кампания 2020 г. бе приложена ефективно ПАМЗО и фактически са запечатани общо 95 търговски обекта.

По време на кампанията са сформирани патрули за осъществяване на превантивен контрол чрез постоянно присъствие и наблюдение на поведението на лицата, стопанисващи търговските обекти. Патрулите са посетили общо над 20 000 търговски обекта.

Резултатите от проведените кампании следва да се интерпретират в контекста на туристически сезон, който отчита невиждан досега спад в посещенията на туристи, породен от световната пандемия на Ковид-19. Като следствие от обективната действителност, в която оперираха доставчиците на туристически услуги през изминалата година, на фона на най-силния през последните години туристически сезон 2019 г., се явява и низходящата тенденция по отношение на регистрираните и отчетени обороти чрез фискални устройства, спрямо миналогодишни кампании. Независимо от това използваните механизми (съвместен контрол; патрули; наблюдение и др.) си остават ефективно средство за формиране у задължените лица на воля за спазване на приложимата нормативна база.

3.3.1.6. Осигурителен контрол

През 2020 г. продължи извършването на проверки на задължени лица с висока степен на риск от неспазване на осигурителното законодателство.

Бяха извършени проверки на лица, упражняващи дейност като самоосигуряващи се, които не декларират подлежащи на облагане доходи за 2016 и за 2017 г. През 2020 г., общо по двете кампании, са възложени 1177 проверки, като 245 от тях са ПУФО и 932 проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица. До януари 2020 г. са приключени 435 проверки, а през 2020 г. са приключили 720 проверки. До всички лица с установени несъответствия между получени доходи и извършени разходи са отправени покани за деклариране на несъответствията. В резултат на извършените проверки са декларирани нови задължения за данъци и осигурителни вноски в размер на 968 хил. лв., като от тях 227 хил. са декларирани през 2020 г. След извършените проверки са възложени 156 ревизии, като от тях до момента са приключени 92. В резултат на извършените ревизии през 2020 г. са установени нови задължения за данъци и осигурителни вноски в размер на 1 288 хил. лева.

Продължи извършването на проверки на задължени лица превозвачи, идентифицирани от органите на НАП, че извършват превози на стоки между държави-членки на ЕС, но недекларирали трудовите правоотношения и осигурителните задължения за водачите на пътните превозни средства. През 2020 г. са идентифицирани над 800 такива лица, който не са подали данни за осигуряване на водачи на МПС, преобладаващата част от които, след отправени покани, предприеха необходимите действия. На превозвачите - общо 41 лица, непредприели действия по отправените покани, бяха извършени проверки за установяване на факти и обстоятелства.

Констатирано е, че за 3 самоосигуряващи се собственици или съдружници не са подавани данни за осигуряване, а за 13 наети лица не са подавани уведомления по реда на чл.62, ал.3 от КТ и декларации, съгласно осигурителното законодателство. Съставени са 8 АУАН за неспазване на осигурителното законодателство. В процеса на проверките за задълженията, които не са декларирани, са подадени съответните декларации или са съставени актове за установяване на задълженията.

3.3.1.7. Контролни мерки във връзка с Програма за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск през 2020 - 2021 година

След налагането на ограничителни мерки и обявената в страната извънредна обстановка, свързана с Ковид-19, беше отложено утвърждаването на Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск през 2020 и 2021 г. и същата беше утвърдена от изпълнителния директор на НАП през август 2020 г. Включени са 29 риска, за 22 от които е взето решение, че ще бъдат третирани с контролни мерки. Дирекция „Управление на риска“ в НАП извърши наблюдения за отражението на Ковид-19 кризата върху бизнеса, както и прогнози за развитието на отделните икономически сектори до края на 2020 г. при реализирането на три потенциални сценария за развитие на кризата. Изготвени бяха и наблюдения и прогнози по тези три сценария на промените в основните характеристики на рисковете, управлявани от НАП. В началото на декември 2020 г. Програмата за спазване на законодателството през 2020 г. 2021 г. бе актуализирана по отношение на мерките. Планираните за 2020 г. контролни действия по рисковете започнаха към края на 2020 г. Мерките за третиране са редуцирани, като при 8 риска планираните ревизии или ПУФО са намелени с общо 493. В изпълнение на актуализираните планирани мерки са извършени следните контролни действия:

Таблица № 25: Планирани и изпълнени контролни действия въз основа на анализи на риска

Брой контролни действия по Програма за спазване на законодателството 2020 – 2021 г.	Общо планирани	След актуализациията	Възложени производства през 2020 г.	Приключени през 2020 г.	Приключени през 2020 г., възложени във връзка с предишна програма	Изпълнение на планираните действия от гл. т. на възложени действия
Ревизии и ПУФО	2963	2470	2207	1093	3147	89,35%
Проверки в обект	9500	6993	925	618	623	13,22%
Писма	4568	2235	918	918	109	41,07%

3.3.1.8. Контрол на търговията с горива

През 2020 г. насоките за противодействие на данъчните измами в бранш „Търговия с горива“ са насочени към следните законодателни промени:

С последните изменения на чл. 118, ал. 10 и ал. 11 от ЗДДС се прецизираха лицата, длъжни да подават в НАП данни за доставки и движение на доставени/получени количества течни горива, както и за промяната в тях. От началото на 2020 г. всички лица, които извършват зареждане на автоцистерни от обекти с регистрирана електронна система с фискална памет (ЕСФП), следва да подават електронен документ за доставка в ИС „Контрол на горивата“. Целта на тази разпоредба е да се проследява горивото до „краен потребител“, по смисъла на § 1, т. 69 от допълнителните разпоредби на ЗДДС.

В тази връзка е създадена възможност в ИС „Контрол на горивата“ да се избира по качество на обект, регистриран по чл. 2, ал. 1, т. 3 от Закона за административно регулиране на икономическите дейност, свързани с нефт продукти от нефтен произход“. В общите условия за регистрация на лицата са налице изисквания лицата да нямат прекратена регистрация по ЗДДС на основание чл. 176 от ЗДДС и да нямат задължения по чл. 87, ал. 6 от ДОПК.

През 2020 г. са извършени общо 140 ПУФО на 102 задължени лица, в хода на които са констатирани неотчетени продажби на горива, в т.ч.: бензини 417 588 литра на стойност 756 616 лв., газьол 57 665 литра на стойност 130 230 лв. и пропан-бутан 18 378 литра на стойност 15 257 лева. В хода на проверките са установени горива без документиран произход: бензини 12 329 литра, газьол 18 475 литра и пропан-бутан 17 081 литра. През периода няма лица, дерегистрирани на основание чл. 176 и чл. 176в от ЗДДС. Съставени са общо 19 АУАН, установено е манипулиране на ЕСФП в два обекта, наложена е 1 ПАМЗО и след ПУФО са възложени шест ревизии. В хода на ревизионни производства на общо 28 задължени лица е констатирано неотчитане на продажби на горива, в т.ч.: бензин 76 489 л на стойност 143 929 лв., газьол 290 192 л на стойност 522 713 лв. и пропан-бутан 132 л на стойност 112 лв. В хода на ревизиите са установени горива с неустановен произход: бензин общо в размер на 31 022 литра, газьол общо - 287 966 литра и пропан- бутан - 375 966 л. Установени са задължения по ЗДДС общо в размер на 1 035 419 лв., по ЗКПО - 173 390 лева и по КСО - 117 199 лв.

Извършени са общо 3 395 проверки в обекти за крайно разпространение на горива, в т.ч. 1 812 проверки по чл. 16а, ал.3 от Наредба Н-18/2006 г. Съставени са общо 153 АУАН, като при 103 от тях е наложена ПАМЗО.

Нови 180 лица са вписани в регистъра по чл. 176в, ал. 10 от ЗДДС, като са предоставили обезпечение в общ размер 69 608 862 лв. 36 лица са заличени от регистъра.

Изведени са 134 случаи за анализ на риска по чл. 176в, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗДДС, като в резултат 9 лица са предоставили и/или завишили размера на предоставеното от тях обезпечение, а едно лице е дерегистрирано на основание чл. 176в, ал. 9 от ЗДДС.

3.3.2. Превенция и противодействие на данъчни и осигурителни измами

Основна цел на борбата с данъчните и/или осигурителните измами е ограничаване на щетите за бюджета, редуциране на злоупотребите с данък и намаляване на неблагоприятния ефект от тях чрез дейности в няколко основни направления:

Таблица № 26: Предприети действия по противодействие на данъчни и/или осигурителни измами

Показатели	Мерна единица	2020 г.	2019 г.
Доклади за организирани данъчни и осигурителни измами (ОДОИ)	брой	83	133
Участници в организирани данъчни и/или осигурителни измами общо	брой	1 331	1 385
Предполагаем размер на щета на бюджета съгласно доклади за ОДОИ	хил. лв.	41 307	45 941
Възложени проверки във връзка с доклади за ОДОИ	брой	514	632
Възложени ревизии във връзка с доклади за ОДОИ	брой	85	295
Общо установени задължения за внасяне с РА по доклади за ОДОИ	хил. лв.	27 198	45 497
Задължени лица, въведени в база данни "Рискови субекти"	брой	726	3 885
Изпратени писма до задължени лица с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение	брой	1 096	594
Проведени срещи със задължени лица с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение	брой	55	125
Размер на доброволно коригиран данъчен кредит по ЗДДС в резултат на изпратени писма и/или проведени срещи	хил. лв.	27 049	2 789

И през 2020 г. основният използван подход при превенцията на данъчните измами бе насочен към постигане на резултати чрез:

- провеждане на активен диалог и сътрудничество с бизнеса;
- извършване на постоянен мониторинг на задължени лица;
- организиране на срещи между бизнеса и НАП;
- изпращане на уведомителни писма до задължени лица, с оглед превенция на участието им в извършването на неправомерни действия, осигуряващи данъчни облаги или други икономически предимства за тях или други лица.

Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица и предпазване на добросъвестни данъкоплатци от въвличането им в схеми на данъчни измами или отклонение от облагане.

През 2020 г. са проведени 55 срещи и са изпратени 1 096 писма до задължени лица с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременно, доброволно коригиране на неизрядно поведение.

В резултат на предприетите мерки спрямо лица, при които са установени индикации за отклонение от обичайна търговска практика или други нередности, е коригиран доброволно данъчен кредит по ЗДДС в размер на 27 049 хил. лв. и са начислени допълнително задължителни осигуровки по КСО и ЗЗО в размер на 31 хил. лева.

Друг акцент на дейността по противодействие на данъчните измами е извършваният мониторинг на търговски вериги за хранителни стоки, стартирал през 2014 г., както и на търговски вериги за черна и бяла техника от началото на 2016 г. Продължава процесът по наблюдение и анализ на бизнес дейността на дружества – големи търговски вериги, регистрирани в ТД на НАП ГДО и дирекция СДО в ТД на НАП София. През 2020 г. за ежемесечен мониторинг и анализ са определени 13 търговски дружества, опериращи като търговски вериги за хранителни стоки, черна и бяла техника. За резултатите от извършеното наблюдение са изготвени 49 доклада с одобрени мерки спрямо анализирани задължени лица и техни контрагенти. Проведени са 22 проверки и 7 други контролни мерки. Резултатите показват положителна тенденция към свеждане до минимум размера на ползвания данъчен кредит по получени доставки от рискови контрагенти, повишаване размера на осъществените ВОП пряко от наблюдаваните задължени лица, както и установяване на трайни отношения на сътрудничество с приходната администрация за подпомагане ограничаването на сивия сектор в бранша.

Извършване на наблюдение и анализ на браншови отрасли с висока честота на данъчни измами

В резултат на анализ на риска и идентифициране на отклонения от облагане в търговското поведение на наблюдаваните задължени лица, се локализират схеми и механизми на данъчни и осигурителни измами по браншове, открояват се тенденции за разпространението им и се предлагат методи за противодействие спрямо нанасянето на потенциални щети на бюджета. В тази връзка през 2020 г. са изготвени и одобрени 22 доклада за наблюдение и анализ на рискови браншове - търговия на едро и дребно с плодове и зеленчуци, месо, захар, горива, растителни масла, брашно и въглеродни емисии, в хода на които са анализирани 1625 задължени лица и 56 техни контрагенти. Одобрени са мерки за възлагане на 233 проверки, 3 ревизии и 32 други мерки.

Взаимодействие с право-охранителните органи: Прокуратура, МВР, ДАНС, Агенция „Митници“

Съгласно споразумение между Прокуратура на Република България, МВР, ДАНС, НАП и Агенция „Митници“ определени експерти от НАП работят в постоянния състав на създаденото специализирано междуведомствено звено за оказване на експертна помощ за подпомагане разследването на организираната престъпност, свързана с

данъчни престъпления. През 2020 г. е извършен анализ на данъчна информация по 64 досъдебни производства или прокурорски преписки, в които са идентифицирани 596 лица, участници в измами. В резултат на анализите са изготвени описания на механизмите на данъчните измами, описани в 179 схеми на данъчни измами.

През 2020 г. служители на НАП, командировани в ГДБОП съгласно Споразумение, са извършили анализ на данъчна информация по оперативни разработки от служители на ГДБОП, в резултат на което са идентифицирани 856 задължени лица, участници в измами.

Обмен на информация по линия на националния Съвет за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС (АФКОС) в изпълнение на Националната стратегия за превенция на нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на ЕС за периода 2014 – 2020 г.

В качеството си на член на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС, НАП носи двустранна отговорност - за опазване на приходната част на републиканския бюджет, от който се отчисляват и попълват част от собствените ресурси на ЕС (под формата на членски внос на база ДДС и БНД), както и за принудителното събиране на неправомерно отпуснати, разходвани и дължими средства по фондове и програми на ЕС, в т.ч. с национално съфинансиране и/или свързани изцяло с традиционните собствени ресурси, съставляващи приходната част в общия бюджет на ЕС.

В изпълнение на чл. 8а от ПМС №18/2003 г. през 2020 г., НАП е изготвила и предоставила в дирекция „Защита на финансовите интереси на ЕС“ към МВР (АФКОС) 12 месечни справки за предприетите действия по обезпечаване и принудително събиране на публичните и частни държавни вземания, предадени в НАП от държавни органи и институции управляващи европейски средства, като случаи на нередности и/или измами, засягащи финансовите интереси на ЕС и националния бюджет.

Във връзка с изготвянето на годишен доклад за дейността на Съвета АФКОС за 2019 г., НАП е предоставила информация за предприетите важни законодателни, административни, оперативни и организационни мерки през 2019 г., за извършените дейности по координация и сътрудничество на национално и европейско ниво и за оперативните действия за защита на финансовите интереси на ЕС.

3.4. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск

През 2020 г. денонощният фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на страната се осъществи на 315 фискални контролни пункта (ФКП), разположени в близост до граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП) и във вътрешността на страната - на територията на големите борси и тържища, пристанища, данъчни складове за съхранение на течни горива и на местата на получаване/разтоварване на стоките.

Стоките с висок фискален риск (СВФР) са идентифицирани като рискови, тъй като са използвани често в схеми за данъчни измами. Това са предимно бързооборотни стоки като плодове, зеленчуци, месо и месни продукти, захар и продукти за производство на захар, мляко и млечни продукти, течни горива и др. През 2020 г. общият брой на наблюдаваните стоки е 563.

На ФКП са извършени общо 359 166 проверки на транспортни средства, превозващи стоки с висок фискален риск, като на 88 963 от тях са поставени технически средства за контрол. Извършени са 44 176 проверки на мястото на получаване/разтоварване на СВФР.

Таблица № 27: Резултати от дейността фискален контрол върху СВФР 2018-2020 г.

Показатели	Мерна единица	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Наблюдавани СВФР	брой	563	563	563
Извършени проверки на транспортни средства	брой	374 598	456 366	359 166
Поставени технически средства за контрол	брой	94 189	93 422	88 963
Наложени обезпечения на основание чл.121а, ал.3 от ДОПК	брой	1 208	792	781
Лица с наложени обезпечения	брой	787	586	476
Обща стойност на обезпеченията	млн. лв.	7	5	5
Изпратени уведомителни писма до прокуратурата	брой	3	9	9

Общото количество на проверените СВФР за 2020 г. е 3 362 416 959 кг/л, изобразено по вид на осъществения фискален контрол на следващата схема:

вид стока	Тегло в кг/л
Плодове и зеленчуци	476 327 587
Месо и месни продукти	280 351 514
Захар, глюкоза и меласа	126 394 912
Мляко и млечни продукти, яйца	190 984 458
Растителни масла	28 741 597
Брашно	20 096 091
Риба и ракообразни, мекотели и др.	14 458 249
Колбаси, приготвени храни и консерви от месо	22 876 676
Имитиращ "млечен" продукт на растителна основа	8 814 340
Ядки	3 513 126
Кафе	13 293 331
Горива - кг/л	299 652 661
Стока, НЕПОПАДАЩА в списъка на СВФР	21 933 794
Общо количество проверени стоки	**1 507 438 336**

В резултат на извършения контрол, през 2020 г. са предприети действия за налагане на обезпечителни мерки на основание чл. 121а, ал. 3 от ДОПК срещу 476 задължени лица. Общата стойност на наложените обезпечения е 5 476 677 лева. Отчетена е стока, изоставена в полза на държавата, с общо количество 80 470 кг на обща стойност 63 603 лева.

Фискален контрол върху движението на горива

След включването на определен тип горива в списъка на СВФР, се осъществява контрол на ФКП на ГКПП и във вътрешността на страната. Обособени са 63 ФКП – данъчни складове, в които се съхраняват течни горива. Контролът се осъществява на вход/изход на данъчните складове, съгласно утвърден график. Предмет на контрол е изведеното от данъчни складове гориво, освободено за потребление по реда на Закон за акцизите и данъчните складове и гориво под режим отложено плащане на акциз - за движението между данъчни складове.

Проверено количество гориво през 2020 г.:

- на ФКП на ГКПП – 299 652 661 литра;
- на изход на данъчни складове (освободено за потребление, с платен акциз) – 73 437 666 литра;

- на изход/вход на данъчни складове за постъпило и напуснало от и до друг данъчен склад гориво под режим под режим отложено плащане на акциз – 25 299 870 литра.

Поставени са 429 броя технически средства за контрол. Наложени са 62 броя обезпечения на основание чл. 121а, ал. 3 от ДОПК, на обща стойност 143 483 лева.

Анализ на резултатите от извършени контролни действия при движението на СВФР

При анализ и съпоставка на данни за приходите за данъци и задължителни осигурителни вноски за 2020 г., спрямо предходната година, се отчита:

- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили ВОП на СВФР – 127 575 хил. лева (6,7%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, извършващи превоз на СВФР – 200 940 хил. лева (13,5%);
- ръст на приходите от лица, осъществили доставки в страната на СВФР, като 81 % от тях са при контрол на данъчните складове – 251 840 хил. лева (10%).

Общият ръст на приходите от лица, обект на фискален контрол (ВОП, страната и превозвачи), е:

- за 2019 г., спрямо 2018 г., е 993 988 хил. лева;
- за 2020 г., спрямо 2019 г., е 580 355 хил. лева.

Всички показатели за измерване на ефекта от осъществения фискален контрол, показват запазване на положителната тенденцията от предходните години, въпреки въздействието на кризата, породена от световната пандемия Ковид-19. През 2020 г. е отчетен ръст на приходите при осъществен фискален контрол в страната (основно горива). 14,6% е ръстът от постъпилите суми за данъци– 1 482 057 хил. лв., спрямо 1 293 772 хил. лв. за 2019 г.

Мониторинг на рискови лица

Въз основа на данните, налични в информационните масиви на НАП, е извършван ежедневно мониторинг и анализ на рискови лица. Изготвените аналитични доклади са 489 бр., в т.ч.:

- спрямо 163 лица са предприети действия за налагане на обезпечителни мерки на основание чл. 121а, ал. 3 във връзка с чл. 121а, ал. 2 от ДОПК;
- спрямо 326 лица е указано да се постави техническо средство за контрол.

Съвместни контролни действия

Служителите от оперативния център на ГДФК осъществяват денонощно експертна дейност в Междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари, като координират и разпределят случаи на органите по приходите, извършващи фискален контрол, в т.ч. и при съвместен контрол с други контролни органи, оказват и методическо съдействие на проверяваните лица чрез национален телефон и имейл посредством специализирана технологична среда. Изготвените протоколи по повод възложените проверки на ротационен принцип през ИС „Фискален контрол“ са 44 173 бр.

3.5. Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство

3.5.1. Резултати от дейностите по управление риска

3.5.1.1. Идентифициране, анализ и оценка на конкретни рискове.

През 2020 г. са приключени анализите по 4 конкретни риска, в т.ч. обект на изследване са били два от наблюдаваните и управлявани от НАП риска, с цел определяне

на актуалните им характеристики, предвид тяхната значимост от гледна точка на загубите, които причиняват на бюджета. Това са рискът, свързан с намаляване на задълженията от данъка върху добавената стойност чрез реализиране на организирани измами с този вид задължение, и рискът от укриване на приходи от лица, осъществяващи дейност търговия с течни и газообразни моторни горива.

Извършено е идентифициране на 4 нови риска, като единият от тях, свързан с укриване на печалби чрез отчитане на фиктивни разходи по фактури, издадени от нерегистрирани по ЗДДС лица, установен на база на резултатите от пилотно реализираното сегментиране и поведенческо профилиране на предприятията в страната. Останалите рискове се наблюдават в конкретни икономически дейности в сферата на услугите или са свързани с конкретен вид данък, като рискът от укриване на окончателен данък от физически лица за получените от тях доходи с източник чужбина.

Във връзка с настъпилите промени в икономическите условия на страната, в следствие на пандемията от Ковид-19, текущо през годината е извършено наблюдение на конкретни управлявани от НАП рискове, с цел навременно идентифициране на настъпващите промени в рисковото поведение на лицата и актуализиране на действията на НАП спрямо тях, най-вече в силно засегнатите сектори на икономиката.

3.5.1.2. Програма за спазване на законодателството и минимизиране нивата на риск за 2020 – 2021 г.

Предвид настъпилите промени в икономическия климат на страната, е извършено наблюдение и оценка на бизнеса в условията на Ковид-19 преди окончателното утвърждаване на Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата за риск за 2020 г. и 2021 г. През май 2020 г. е направена първоначална оценка на влиянието на наложените рестриктивни мерки върху бизнеса, с оглед ограничаване разпространението на Ковид-19, което в последствие е изпълнявано периодично. Като резултат са изготвени общо 5 доклада, в които са изведени следните резултати:

- Оценка на настъпващите изменения в бизнеса - като цяло за страната и по отделни сектори и дейности на икономиката. Идентифицирани са на ранен етап сектори, отрасли и дейности, в които има съществени отклонения, както от гледна точка на промените в реализираните обеми на дейността, така и в евентуално засилване на рисковото поведение на лицата.
- Разработени са прогнози за очакваните промени в бизнеса в годишен аспект в три възможни сценария на развитие на кризата с цел да се идентифицират секторите, в които се очакват съществени отклонения в реализираните обеми от дейността. В прогнозите са обхванати всички икономически сектори, а не само за тези, в които са прилагани строги ограничителни мерки.
- Прогнозирани са и очакваните промени в управляваните от НАП рискове. Предмет на изследване са основните характеристики на конкретните рискове – щета, брой рискови лица, промяна на рисковото поведение, с цел определяне на необходимостта от преразглеждане на мерките за третиране на всеки риск от Съвета за управление на риска. Последната актуализация на оценката на бизнеса и прогнозираните очаквани промени по сектори и икономически дейности в рамките на календарната година е направена през август 2020 г. на база реално отчетени данни към края на юни същата година. Като резултат е утвърдена Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск за 2020 г. и 2021 г., като в нея са заложени предложените мерки за третиране на рисковете по първия сценарий. Определените за третиране рискове в програмата са общо 29 риска, в т.ч. 6 риска, проявяващи се на тактическо ниво и 23 риска на оперативно ниво, от които 5 нови риска, които досега не са били обект на третиране от страна на администрацията., които са повлияни от промените в икономическата обстановка, както и допълнително включване за третиране на

риска, свързан с укриване на приходи при търговия с лекарства и санитарно-хигиенни продукти, предвид установените индикации за засилване на рисковото поведение на лицата, осъществяващи тази дейност. В рамките на първата година от програмния период са инициирани мерките за третиране на 17 риска. Изготвени са указания за третиране на конкретни рискове, в т.ч. списъци с потенциално рискови лица, за предприемане на действия от отговорните в НАП дирекции за изпълнение на мерките, заложени в програмата.

3.5.2. Проекти и иновации в областта на управление на риска

Съвместна работа по сключено споразумение с външни изследователи

Съгласно сключено допълнително споразумение за продължаване на сътрудничеството между НАП и външни изследователи, през 2020 г. започнаха подготвителните дейности по изпълнението му. Обсъдени са новите области, обект на изследване в следващите две години, както и конкретните дейности.

Валидиране на резултатите от проект „Сегментиране и поведенческо профилиране на задължените лица“

Инициирани са дейности за прагматичното валидиране на проекта, чрез което се цели да се установи:

- Дали прилагането на модела ще доведе до по-резултатни контролни действия, дали определеният в рамките на проекта рисков профил на лицата съответства с реалния, установен в хода на контролните производства. В тази връзка, в началото на 2020 г. са възложени действия по селекция и последващи контролни действия на подбрани извадки от лица, като към момента са приключили възложените селекции и една част от проверките. Ревизионните производства са в начален етап на изпълнение, като до момента са възложени малка част от тях. Независимо от това, към края на 2020 г. предварителните заключения показват, че:
    - Използването на резултатите от модела за сегментиране и профилиране на предприятията в процеса на контролната дейност в НАП води едновременно до по-висока ефективност на селекцията и до по-резултатни проверки.
    - По отношение на физическите лица – извършените селекции потвърждават определения по модела рисков профил, като делът на решенията за възлагане на ревизия при селекция на лица, определени по модела като високо рискови, е 90%. За лицата, определени от модела като ниско рискови, е установено, че по-подходяща мярка за третирането им е възлагането на проверка, при която е висока вероятността лицето по своя инициатива да подаде коригираща декларация. Това влияе благоприятно върху ефективното разпределение на ресурсите на администрацията.
- Дали прилагането на модела ще доведе до по-ефективно третиране на лица в процеса на управление на конкретни рискове - за целта обект на валидиране ще бъдат резултатите от третирането на 3 риска (един нов и два риска с различно повлияване в резултат на третирането им досега). През 2020 г. са инициирани контролни действия, спрямо предварително подбрани по две групи лица по всеки риск. Очакванията са през 2021 г. да приключат контролните действия и да бъде извършена оценка на резултата от валидирането.
- Дали прилагането на модела подпомага идентифицирането на нови рискове. В тази връзка е извършен дълбочинен анализ на два сегмента, включващи предприятия със сходни характеристики, в резултат на което е идентифициран нов риск, свързан с укриване на печалби чрез отчитане на фиктивни разходи по фактури, издадени от нерегистрирани по ЗДДС лица. Проявлението на риска е изследвано и спрямо останалите сегменти от предприятия. Като резултат е установено, че основният брой носители на този риск (рисковите лица) са съсредоточени именно в анализираните първоначално два сегмента.

Пилотно тестване в България на Модел за зрялост в областта на управление на риска, разработван от проектна група на Платформата за управление на риска по програма Фискалис 2020

В проектната група активно участва представител на НАП. Основната цел на модела е да бъде ползван от всяка отделна европейска данъчна администрация за самооценка на зрелостта ѝ в областта на управлението на риска и да подпомогне администрациите в усилията им за развитие на системите им за управление на спазването. През първо тримесечие на 2020 г. в НАП е проведено пилотно тестване на проекта на модела, с основна цел да се идентифицират евентуални проблемни области при прилагане на модела, като цяло и в отделните компоненти, както и да се предостави обратна връзка доколко е разбираем, полезен, последователен и лесен за прилагане. Независимо от настъпилите по повод Ковид-кризата затруднения, резултатите от пилота са представени (онлайн) и оценени високо от проектната група.

3.6. Събиране на просрочени публични вземания

3.6.1. Резултати от събиране на просрочени публични вземания

В резултат на комплексното и систематично прилагане през последните години на специфични организационни и управленски мерки и кампании, както и инициирани нови такива през 2020 г., се отчита трайна промяна в поведението на клиентите на НАП.

Общият размер на декларираните и начислени суми за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП през 2020 г., е нараснал с 938,1 млн. лв., което е ръст от 2,9 %. Отчита се ръст на декларираните задължения от 3,2 % (999 млн. лв.), докато размерът на задълженията по издадени през годината ревизионни актове, включващи както декларирани, така и допълнително установени задължения, е намалял с 6,8 % (62,9 млн. лв.)

Платените в срок задължения по декларации и издадени през годината ревизионни актове са нараснали с 0,4 % пункта – от 86,4 % към 31.12.2019 г. до 86,8 % към 31.12.2020 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е достигнало 88,1%.

Графика № 14: Размер (главница) на декларираните/начислените и на непогасените в срок задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

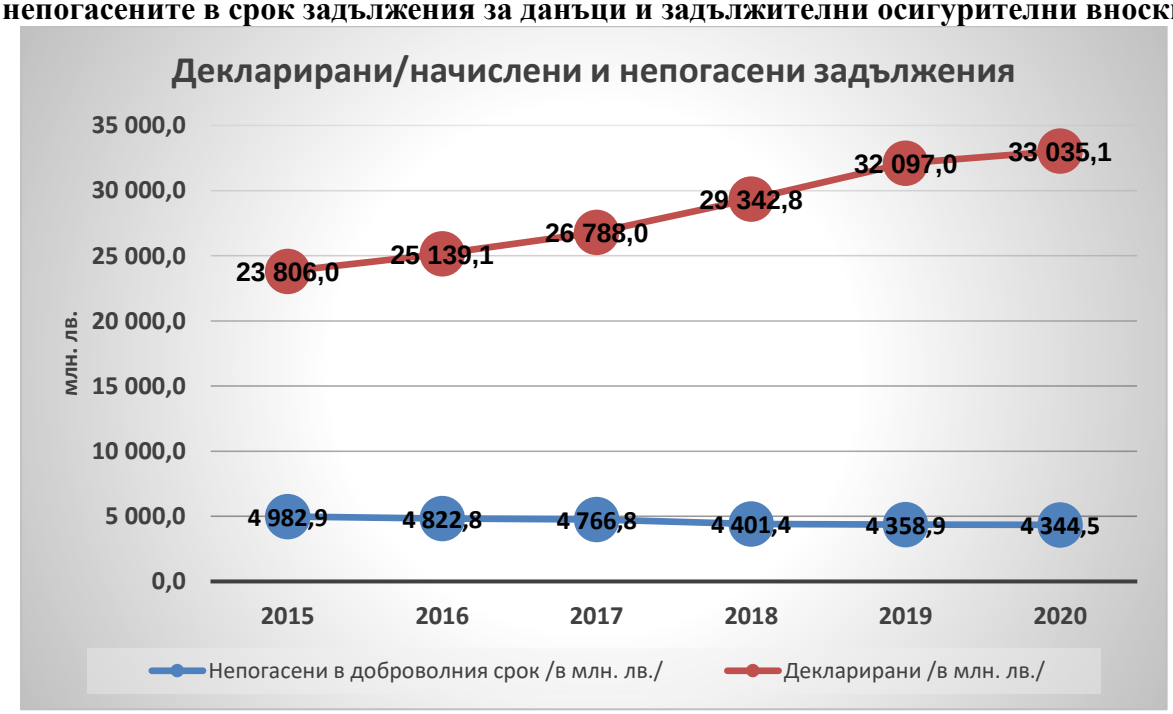

Размерът на нововъзникналите просрочени задължения (главница и лихва) почти е запазил нивото си от предходната година – отчита минимално увеличение от 0,1 %. В същото време, за погасяването на тези задължения през 2020 г. са събрани със 104,9 млн. лв. по-малко в сравнение с 2019 г., в резултат на което към края на 2020 г. размерът на непогасения остатък от нововъзникналия дълг е със 108,9 млн. лв. (7,7 %) по-висок, в сравнение с остатъка в края на предходната година.

Във връзка с усложнената икономическа обстановка в страната в резултат на пандемията и съгласно § 29 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на НС от 13 март 2020 г., в периода на извънредното положение е преустановено образуването на изпълнителни дела и принудителното изпълнение спрямо длъжниците. Третирането на длъжниците бе извършвано, освен съобразно степента на риска за събиране на задълженията, и при отчитане степента на засягане на дейността на лицата от ограничителните мерки.

Посочените причини доведоха до намаление с 2,35 %-ни пункта на събираемостта на нововъзникналите данъчни и осигурителни задължения, в сравнение с предходната 2019 година.

Независимо от горепосоченото, постигнатите резултати през 2020 г. са по-добри от 2018 г. и значително по-добри от постигнатите през 2017 г.:

Таблица № 28: Платени суми за нововъзникнали задължения

Резултат	2020 г.	2019 г.	2018 г.	2017 г.
Платени суми за нововъзникнали задължения /в млн. лв./	3 051	3 155,9	2 988,3	2 624,2
Събираемост на нововъзникналия дълг	66,70%	69,05%	63,94%	58,39%
Салдо на нововъзникналия дълг /в млн. лв./	1 523,4	1 414,5	1 685,0	1 870,2

Близо 97,3 % от всички декларирани през 2020 г. задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски са погасени в рамките на същата календарна година (включва както доброволното изпълнение, така и събраните от публичните изпълнители просрочени публични задължения) – с по-малко от 0,1 %-ни пункта по-ниско от резултатът, постигнат за същия период на 2019 г.

Поради посочените причини, намалява и абсолютната стойност на събраните суми за погасяване на задължения, възникнали в предходни години. Общият размер на платените през 2020 г. суми за погасяване на просрочени публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП (стари и нови), е 3,686 млрд. лв., което е с 210,6 млн. лв. (5,4 %) по-малко в сравнение с 2019 г., но с 13,8 млн. лв. (0,4 %) повече в сравнение с 2018 г.

За погасяване на публични вземания, предявени от публични взискатели, различни от НАП, са събрани 67,5 млн. лв., което е с 23,2 млн. лв. повече, в сравнение с 2019 г. (ръст от 52,4 %).

3.6.2. Мерки, целящи стимулиране на доброволното изпълнение

Засилено се прилагат мерки за стимулиране на доброволното изпълнение на публичните задължения чрез т.нар. „меки способи“ – изпращане на персонални електронни съобщения и/или осъществяване на телефонни контакти за уведомяване на лицата за заплащане на дължимите от тях публични задължения в най-кратки срокове, включително и за разясняване на негативните последици от неплащането им и възможностите за обезпечаване и плащане на дълговете при финансови затруднения. Мерките целят да:

- провокират активно поведение от страна на лицата, с оглед заплащане на задълженията им;
- дисциплинират и трайно променят поведението на клиентите на НАП;
- намаляват разходите за събиране на публичния дълг, чрез намаляване броя на лицата, за които ще се предприемат последващи действия за принудително събиране.

Изпращане на съобщения до лица с нововъзникнали задължения

Следвайки разбирането, че колкото по-рано се третира един дълг, толкова по-ефективно се събира същият, и през 2020 г. продължи практика за ранно уведомяване на задължените лица, които са пропуснали да платят в пълен размер публичните си задължения в срок. Чрез внедрената в края на 2017 г. автоматизирана функционалност за всяко нововъзникнало публично вземане, до съответното задължено лице се изпращат електронни съобщения.

Данните за 2020 г. сочат, че близо 44 % от лицата погасяват изцяло задълженията си, във връзка с които им е изпратено уведомителното съобщение, в 3-месечен срок от изпращането му, а размерът на третирания с мярката дълг намалява в посочения срок с близо 67 %.

Наред с изпращането на електронни съобщения, се провеждат и телефонни кампании с оглед стимулиране на доброволното плащане на дълга.

Лицата, които въпреки горепосочените мерки, не са погасили задълженията си и не са инициирали контакт с администрацията за уточняване начините за погасяването им, са обект на приоритетни действия за обезпечаване и събиране на дълга.

3.6.3. Мерки за принудително събиране на вземанията от некоректни длъжници

Постоянен мониторинг на длъжници с просрочени задължения

И през 2020 г. продължи постоянният мониторинг на длъжници с най-големи просрочени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично събираеми. Мярката включва провеждането на персонални срещи от страна на директорите на ТД на НАП с лицата, като целта е предоставяне на обезпечения и/или извършване на цялостни или частични плащания на просрочените дългове, ефективно наблюдение на поетите от длъжниците ангажименти и навременен контрол за третирането им от страна на компетентните органи – актуална оценка на икономическия статус на задълженото лице, своевременно налагане на обезпечителни мерки, издаване на разрешения за неотложни плащания, разсрочване/отсрочване, реализиране на имуществото, извършване на ревизии и проверки при необходимост и други.

При 2 911 от наблюдаваните лица е отчетено намаление на размера на дълга в периода, в който са обект на мониторинг - с 473,5 млн. лв., като 529 от тях са погасили изцяло общите си задължения в размер на 169,3 млн. лв.

Ежемесечен мониторинг

Осъществява се текущо наблюдение по отношение формирането на публични задължения от търговци на течни горива, както и от лица, притежаващи лицензии и разрешения за производство и съхранение на акцизни стоки под режим отложено плащане, за организиране на хазартни игри и дейности по смисъла на чл. 4 от ЗХ, или упражняващи дейност по Закона за частната охранителна дейност и лица – лицензирани превозвачи по смисъла на Закона за автомобилните превози, извършващи обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България и Общността.

Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица в посока плащане на задълженията в срок. За лицата, които

системно не изпълняват задълженията си, се уведомяват съответните лицензиращи органи с оглед предприемане на действия по отнемане на предоставените им лицензи.

Мерки по отношение на земеделските производители

През 2020 г., на база на Инструкцията за взаимодействие и обмен на информация между НАП и ДФЗ, в НАП са постъпили 13 списъка с лица – земеделски производители, одобрени за получаване на парични помощи от ДФЗ по различни схеми и програми за подпомагане за 2019 г. и 2020 г., в т.ч. – близо 35 хил. лица, с просрочени публични задължения. Същите са били предмет на приоритетни действия от страна на публичните изпълнители в НАП, като при липса на доброволно плащане на дълга са запорирани банковите им сметки, по които са изплащани сумите от ДФЗ.

Насочване на изпълнението към вземания на длъжници (изпълнители по договори) от трети лица - разпоредители с бюджет

Една от основните мерки за събиране на публичните задължения от длъжници, явяващи се изпълнители по договори с лица - разпоредители с бюджетни средства, е приоритетно насочване на изпълнението към предстоящите плащания по тези договори. Предвиден е нов ред за разпоредителите с бюджет, а именно да уведомяват приходните администрации, както за предстоящите плащания по договори или първични платежни документи, така и за сключените от тях договори. Промяната цели да повиши приходите в бюджета. Във връзка с последиците от пандемията и обявените извънредно положение и обстановка, РМС № 592/21.08.2018 г. бе изменено с РМС № 681/25.09.2020 г., съгласно което бе предвидено механизмът да не се прилага и за целево предоставените средства от ЕС, когато тези средства са обвързани с временни мерки за справяне с последиците от Ковид-19.

През 2020 г. по реда на РМС № 592/2018 г. са регистрирани 533 831 броя (с 11,7 % повече от 2019 г.) уведомления за предстоящи плащания, като 37 943 бр. от тях са насочени за предприемане на действия от публичен изпълнител в компетентната ТД на НАП. Във връзка с постъпилите уведомления са събрани суми в размер на 317 млн. лв., което е със 106,7 млн. лв. (50,7 %) повече, в сравнение с 2019 г.

Мярката е доказала ефективността си, като в резултат от прилагането ѝ реално постъпилите суми от въвеждането ѝ в края на 2014 г. до края на 2020 г. са в размер на 1 348,8 млн. лева.

Електронна комуникация с длъжници, публични взискатели и заинтересовани страни

Предвид все по-нарастващата необходимост от автоматизация на процесите на функция „Събиране“, породени в последната година и от динамичната обстановка, свързана с пандемията от Ковид-19, наложила работа от разстояние, през 2020 г. се реализираха нови функционалности в ИС “Събиране“, подпомагащи електронната комуникация на публичните изпълнители с длъжниците, публичните взискатели, банки и други заинтересовани страни. В резултат от това, през годината чрез ИС „Връчване“ са връчени 165 437 бр. документи за целите на принудителното събиране на просрочени публични задължения – с 128 963 бр. повече, спрямо 2019 г., т.е. налице е увеличение от близо 4 пъти (354%).

3.7. Държавни вземания

3.7.1. Търговска несъстоятелност

Събраните публични вземания от търговци в открити производства по несъстоятелност през 2020 г. са в размер на 10 106 773 лева. Те са формирани от разпределение на суми в производството по несъстоятелност, в резултат от осребряване

на имущества на несъстоятелни търговци – 9 716 719 лв., и от доброволни плащания от трети лица – 390 054 лв. Събраните суми през 2020 г. са с 37,54 % по-малко от събраните през 2019 г., с 38,54 % по-малко от събраните през 2018 г. и със 152,67 % повече от планираните за събиране приходи (4 000 000 лв.)

Таблица № 29: Дял на събраните суми в производствата по несъстоятелност по източници на приходите, 2018 - 2020 г.

	2018 г.	2019 г.	2020 г.
От осребряване	87.48 %	89 %	94.14 %
От оздравителни планове	3.82 %	0 %	0%
Доброволно от трети лица	8.70 %	11 %	3.86%

През 2020 г. е осъществен контрол върху изготвени от синдиците на търговци в открито производство по несъстоятелност 1 117 акта, от които 826 списъка на приети, респ. неприети вземания, и 291 сметки за разпределение. Предприети съответните процесуални действия, чрез изготвянето на 238 възражения, от които 166 с правно основание чл. 690 от ТЗ и 72 възражения с правно основание чл. 728 от ТЗ.

Таблица № 30: Процесуално представителство на държавата в производствата по несъстоятелност – основни резултати:

Показател	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Брой на откритите/възобновените производствата по несъстоятелност	343	346	310
Спрени производства по несъстоятелност, за които се извършва анализ за наличие на основания за възобновяване (бр.)	619	711	685
Брой действащи производства по несъстоятелност към 31 декември на съответната година	1 073	968	942
Изготвени молби за предявяване на публични вземания (бр.)	594	592	470
Размер на предявените публични вземания в хил. лв.	224 481	339 072	275 755
Обработени от НАП актове на съдилищата по несъстоятелността и синдиците в производството по несъстоятелност, обявени в търговския регистър и регистъра на лицата с нестопанска цел (бр.)	6 271	6 938	6 309
Обработените призовки и съобщения на съдилищата по несъстоятелността (бр.)	1 077	1 257	952
Изготвени и депозирани в срок възражения и жалби пред съдилищата по несъстоятелност (бр.)	480	348	331
Искови молби за откриване на производство по несъстоятелност (бр.)	13	25	15
Среден размер на публични вземания, за които е депозирана молба за откриване на производства по несъстоятелност (хил. лв.)	14 191	18 043	16 572
Искови молби по чл. 647 и чл. 694 от ТЗ	92	46	44
Събрани публични вземания в производствата по несъстоятелност (хил. лв.)	16 057	16 180	10 107

3.7.2. Частни държавни вземания (ЧДВ)

През 2020 г. събраните суми от ЧДВ са в размер на 4 755 945 лв., от които 340 332 лв. са платени с компенсаторни инструменти. В абсолютна стойност реализираните постъпления са с 1 755 945 лв. повече или 158.53 % от планираните за събиране 3 000

000 лв. За сравнение, приходите от ЧДВ за 2019г. са в размер на 6 351 392 лв., а за 2018г. са 8 906 248 лева.

Постъпленията преимуществено са резултат от воденето на съдебни и/или изпълнителни производства, чиято продължителност и краен резултат трудно може да бъде прогнозирана, което затруднява и планирането.

Таблица № 31: Приходи от частни държавни вземания по видове, 2018-2020 г.

Видове вземания в лева	2018 г.	2019 г.	2020 г.
ДФРР, ДФЕР, АДГ и ВФП	11 736	0	14 486
ФАР и други европейски програми	5 401 789	1 069 557	1 510 022
Закон за уреждане на необслужваните кредити	1 343 264	2 636 490	1 702 311
ДФЗ и САПАРД	1 707 253	1 833 574	679 707
§ 46 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на Закон за банките (отм., бр. 59 от 2006 г.)	1 436	195 351	1 249
Студентско кредитиране	325 063	347 187	219 758
НБПП	105 260	261 594	607 866
Други приходи	10 447	7 639	20 546

През 2020 г. са администрирани вземания по чл. 3, ал. 7, т. 6 от ЗНАП срещу 539 длъжници (по програми САПАРД, ФАР, ОП „Развитие на човешките ресурси”, ОП „Административен капацитет”, ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”, ОП „Околна среда”, ОП „Регионално развитие” и др.), като преписките по 33 от тях са приключени през годината. Събирането на средствата, подлежащи на възстановяване по европейски програми, продължава да е приоритет в работата по обезпечаване и събиране на частни държавни вземания. През 2020 г. са постъпили 1 709 684 лв. във връзка с предадени през предходни години преписки, а през 2019 г. са събрани 2 141 677 лева.

Съществен проблем за осъществяване на дейността по обезпечаване и събиране на ЧДВ продължава да бъде необходимостта от предварително извършване на разходи за държавни такси във връзка с предприемането на действия по принудително изпълнение. Към извършването на разходи в производствата се пристъпва след изчерпването на всички други възможности и след прецизно анализиране на всеки един казус, но въпреки това, с оглед необходимостта от предприемане на действия, през 2020 г. от НАП са платени 628 757 лева. Съответно се предприемат всички необходими действия и за възстановяване на тези разходи, като през 2020 г. събраната сума за направени разноски и присъдени юрисконсултски възнаграждения е 562 837 лева.

Дейности за по-ефективно събиране на частни държавни вземания

През 2020 г. на НАП са предадени за събиране 11 696 изпълнителни листа, издадени в полза на НБПП, 81 преписки за вземания по чл. 3, ал. 7, т. 5 и 6 от ЗНАП и 84преписки по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД). В информационната система за администриране на частни държавни вземания са въведени 16 850 изпълнителни листа за длъжници на НБПП и 100% от преписките за останалите видове вземания.

С оглед предприемане на действия по установяване и събиране на ЧДВ, през 2020 г. са изготвени 25 053 молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела при 8990 за 2019 г. С оглед приемането на Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове и промяната на характера на вземанията, произтичащи от наложени финансови корекции, през 2020 г. не са издавани актове за установяване на ЧДВ за този вид вземания.

За цялата година са получени 28 028 призовки и съобщения, свързани с производства относно ЧДВ, по които са предприети последващи действия. За сравнение, през 2019 г. са приети 15 134, а през 2018 г. – 7 757 призовки и съобщения.

От предадените за събиране през 2020 г. преписки е извършвано проучване на имущественото състояние на всички лица, за които през периода са изготвени молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела за вземания на НБПП, както и по отношение на 91,52% от получените през 2020 г. преписки за останалите видове администрирани вземания, за които е било необходимо.

3.7.3. Продажба на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи

Приходите от реализация на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи са в размер на 2 667 678 лв., което представлява 51,3 % от прогнозната целева стойност на приходите от 5 200 000 лв. за 2020 г.

Отделно, през годината на бюджетни организации са предоставени имущества на стойност над 745 047лева. Съществена част от получените преписки за конфискувани, отнети и изоставени движими вещи касаят културни ценности, като 46 851 от тях на стойност над 575 348 лв. са предоставени на музеи. Изготвени са 65 проекта на заповеди за предоставяне на имущества.

Таблица № 32: Приходи от продажби на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи в лева, в т.ч. според източника

Източник на вещи	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Съд и прокуратура	7 991 801	4 032 055	2 559 094
НАП	880	102 400	31 830
Други източници	26 930	252 098	76 754
Общо	8 019 611	4 386 553	2 667 678

През 2020 г. основната част от приходите е формирана от вещи, които са приети от НАП по актове на органи на съдебната власт (съд и прокуратура).

Таблица № 33: Постъпили и приключени преписки за конфискувано, отнето или изоставено в полза на държавата имущество

Преписки	Постъпили 2019 г.	Постъпили 2020 г.	Прикл. 2019 г.	Прикл. 2020 г.
Министерство на вътрешните работи	1059	1053	225	2
Органи на съдебната власт	1460	1479	1532	1023
НАП	7	10	7	10
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури	12	85	3	19
Други източници	12	61	19	37
Общо (брой)	2550	2688	1786	1091

За дванайсетте месеца на 2020 г. са съставени 227 констативни протокола, 452 приемо-предавателни протокола и 119 протокола за отговорно пазене на конфискувано, отнето и изоставено в полза на държавата имущество.

Извършени продажби и приходи от тях

Продадени са 68 недвижими имота, 74 превозни средства, както и други вещи - благородни метали, дървесина, електроника, машини и др. Издадени са общо 281 постановления за възлагане на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества и е подписан 1 договор за продажби чрез стокова борса. В зависимост от вида и състоянието на вещите, за всяка конкретна продажба се избира най-подходящия способ, като най-широко прилагани са търговете с тайно наддаване.

Таблица № 34: Извършени продажби и приходи от тях

Способ на продажба	2018 г.			2019 г.			2020 г.		
	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%
Търг с явно и тайно наддаване	286	7 229637	90,80%	283	2 837 812	65,50%	195	2 097 728	88,14%
Стокова борса	2	3 088	0,04%	4	5 805	0,13%	1	146	0,006%
Продажба на валута по чл.242, ал.4 от ДОПК и прием на български лева	223	573 451	7,20%	273	1 385 226	31,97%	165	141 407	5,94,94%
Продажба на съсобствени вещи по чл. 258 от ДОПК	23	156 369	1,96%	10	45 313	1,05%	14	109 710	4,6%
Продажба чрез пряко договаряне	-	-	-	19	58 459	1,35%	6	30 920	1,3%
Общо	**534**	**7 962 545**	**100%**	**589**	**4 332 615**	**100%**	**381**	**2 379 911**	**100%**

Извън посочените в таблицата приходи са постъпили още 287 767 лева от задържани депозити, бракуване на имущества, наеми и др.

Бракуване и унищожаване на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

През 2020 г. са бракувани 17 превозни средства и 156 броя други вещи - метални предмети, излязло от употреба електронно оборудване, мобилни телефони, компютри и др. вещи. При бракуването е генериран приход в размер на 2063 лева.

НАП е извършила продажба на 54 недвижими имота (116 през 2019 г.) на стойност 1 593 563.48 лева (2 076 802 лева за 2019 г.), приети са парични средства в размер на 18.46 лева (3 880 лева през 2019 г.) и са получени суми от продажби на 5 превозни средства и от други имущества в общ размер на 258 691 лева (61 397 лева през 2019 г.). Общо приходите от реализираните имущества, възложени за продажба от Министерския съвет, възлизат на 1 852 273 лева спрямо 2 142 079 лева. за 2019 г., като намалението е с 13,52 %. За тези имущества са проведени 77 търга и 6 продажби на съсобствени имущества по реда на ДОПК.

Подобряване организацията на работа, повишаване ефикасността и ефективността на функция „Продажби“

През 2020 г. НАП продължи участието си в работата по проект „Разработване и внедряване на ИС „Национален регистър на запорите“ по ОП „Добро управление“ на Министерството на правосъдието за разработване и въвеждане на онлайн платформа за електронна публична продан, чрез която ще могат да се продават конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

Актуализирани са процедурите за осъществяване на дейностите по приемане, управление, съхранение и продажба на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

3.8. Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане

Към настоящия момент България има 70 спогодби за избягване на двойното данъчно облагане (СИДДО), които се прилагат по отношение на 71 юрисдикции (СИДДО със Съюзна република Югославия се прилага по отношение на Република Сърбия и Черна гора).

През 2020 г. беше одобрен от Министерския съвет проект на нова СИДДО с Малта, като основа за водене на преговори. Насрочените за пролетта на 2020 г. преговори с Малта бяха отменени поради разпространението на Covid-19 и наложените ограничителни мерки по света. Все още няма нова дата за провеждане на проговорите.

В сила влезе новата СИДДО между България и Пакистан, обнародвана в ДВ бр. 22/13.03.2020 г. и се прилага от 1 януари 2021 г. по отношение на данъците, удържани при източника, за суми, получени или начислени на или след 1 януари 2021 г. и по отношение на другите данъци за следващите данъчни години.

На 14 септември 2020 г. в София беше подписана новата СИДДО между България и Нидерландия. Очаква се спогодбата да влезе в сила през 2021 г., след приключване на ратификационните процедури и в двете договарящи държави. Във връзка със своевременното приключване на процедурата от наша страна, в края на 2020 г. Министерският съвет внесе в Народното събрание проект на закон за ратифициране на спогодбата и в началото на 2021 г. България я ратифицира.

Чрез Министерство на външните работи са проведени консултации с Кралство Саудитска Арабия относно датата на влизане в сила на Спогодбата, поради различия в тълкуването на двете страни. Постигнато бе общо разбиране, че СИДДО влиза в сила през 2018 г. и ще се прилага от 01.01.2019 г., обнародвана на 18.09.2020 г.

През 2020 г. продължиха двустранните консултации с партньорите по СИДДО относно позициите на България по Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби („Конвенцията“), както и с ОИСР във връзка с предприемане на необходимите стъпки за ратифициране на Конвенцията. Бяха изготвени проекти на списъка с резерви и уведомления на България по Конвенцията и на необходимите документи за провеждане на съответната съгласувателна процедура.

Процедури за взаимно споразумение

През 2020 г. бяха приключени 11 процедури за взаимно споразумение с нашите чуждестранни партньори на основание СИДДО и Арбитражната конвенция на ЕС.

Обмен на информация

Продължи осъществяването на ефективен обмен на информация с нашите чуждестранни партньори, на основание сключените СИДДО, Директива 2011/16 ЕС и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество, с оглед осигуряване на необходимите данни за контрола върху спазването на данъчното законодателство и борбата срещу укриването на данъци и прането на пари. Продължи и комуникацията с нашите чуждестранни партньори и международните институции, в т.ч. на Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели (Глобалния форум), ОИСР, ЕК, и др. във връзка с нерегламентирания достъп до ИС на НАП.

През 2020 г. беше извършен автоматичния обмен на информация по линия на Директива 2011/16/ЕС с държавите-членки на ЕС. Подготвени за изпращане бяха данните по автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR) за 2018 и 2019 г. Част от тях бяха успешно изпратени на нашите партньори, като предстои това да се случи и с останалите.

В началото на 2020 г. на посещение в България пристигна ИТ-експерт на Глобалния форум, който оказа техническа помощ и предостави насоки на нашата страна за подобряване сигурността на ИС на НАП. Поради разпространението на Ковид-19, цялостната партньорска проверка на България във връзка с автоматичния обмен на информация от страна на Глобалния форум беше отложена. Предвид това, нашата страна продължава да бъде включена в списъците на ОИСР с нереципрочни юрисдикции по отношение на автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR).

Трансферно ценообразуване

През 2020 г. работата в областта на трансферното ценообразуване беше насочена върху мониторинга на резултатите от анализа на риска на високо ниво по отношение на многонационалните компании, направен през 2019 г. Бяха планирани и организирани дейности по анализ на данните и селекция на ниво териториална дирекция на рискови компании, като бе издадено и указание за възлагане на контролни действия на определени лица. За подпомагане на този процес са изготвени и предоставени на органите по приходите Насоки за осъществяване на функционален анализ при оценка на сделки между свързани лица.

През годината започна работата по изготвяне на проект на приложение към ГДД по чл. 92 от ЗКПО за оповестяване на информация за сделки със свързани лица. Целта на тази промяна е събиране на адекватни данни във вид, който позволява автоматична обработка, като основа за анализ и оценка на риска при свързани предприятия. Изготвена е цялостната концепция за структурата на приложението и до голяма степен са завършени отделните информационни елементи от нея. Очаква се през 2021 г. работата по този проект да приключи с изготвяне на предложение за съответна промяна в ЗКПО.

Извършени партньорски проверки на България

През 2020 г. започна Етап 2 (мониторинг) от партньорската проверка относно извършваните от България процедури за взаимно споразумение. Етап 2 се състои в проверка относно спазването на направените препоръки в доклада от Етап 1. Във връзка с Етап 2 от проверката дирекция СИДДО попълни и изпрати на Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение към ОИСР въпросник за направените промени в процедурата в България. Очаква се докладът от Етап 2 на проверката на България да бъде разгледан и приет на заседание на Форума през 2021 г.

Втората проверка, през която премина България през 2020 г., бе свързана с Действие 6 (Злоупотреби с данъчните спогодби) от Проекта BEPS. Целта бе да се провери съответствието на сключените от Република България СИДДО с минималния стандарт, както и предприетите стъпки във връзка с привеждането на спогодбите в съответствие с минималния стандарт по Проекта BEPS. Преобладаващата част от СИДДО ще бъдат приведени в съответствие с минималния стандарт посредством Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби, за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби.

Изпълнение на задачи от международен характер

В изпълнение на задълженията на България, произтичащи от Приобщаващата рамка по въпросите на BEPS, е подготвена статистиката за целите на Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение към ОИСР.

Изготвени и са изпратени на ЕК и Глобалния форум статистически данни за извършените обмени при поискване и автоматични обмени на информация.

През 2020 г. представители на НАП взеха участие в заседания (предимно онлайн) на: Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели към ОИСР, Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение, работна група по въпросите на данъчните спогодби и по въпросите на обмена на информация, Конференция на страните по Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби, за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби, различни работни групи на ЕК и Съвета на ЕС.

НАП оказва активно съдействие и помощ на български и чуждестранни лица и фирми, вкл. по време на кампанията за подаване на годишните данъчни декларации, във връзка с деклариране на доходи от чужбина и прилагането на методите за избягване на двойното данъчно облагане.

Таблица № 35: Изготвени през 2020 г. отговори, становища и обработени документи във връзка със СИДДО и други инструменти за обмен на информация

Вид документ	Количество (бр.)
Отговори по запитвания до дирекция СИДДО, становища по постъпили искания от ТД на НАП съгласно чл. 137 и сл. от ДОПК и оказана методологична помощ на ТД във връзка с искания за прихващане и възстановяване	260
Обмени на информация с чужди данъчни администрации въз основа на СИДДО, Директива 2011/16/ЕС и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество, инициирани през 2020 г., от които:	
• Входящи обмени на информация	144
• Изходящи обмени на информация	333
• Спонтанни и автоматични обмени (вкл. такива с информация за повече от 100 лица)*	18
Искания за връчване на документи от и в други държави	18
Други	1390
ОБЩО:	**2163**

*** Забележка:** Посоченият брой спонтанни и автоматични обмени съдържа записи за повече от 1 000 лица. В този смисъл един обмен изисква обработката на данни за много голям брой лица.

3.9. Допълнително задължително пенсионно осигуряване

Кодексът за социално осигуряване (КСО) определя обхвата на подлежащите на осигуряване лица в универсални и професионални пенсионни фондове. Съгласно действащото през 2020 г. законодателство, в случаите, в които лицата не упражнят правото си на избор, те подлежат на служебно разпределение между регистрираните пенсионни фондове. Осигурените лица имат възможност да променят осигуряването си от УПФ и от ППФ във фонд „Пенсии“. НАП води електронен регистър на осигурените лица по професионален и универсален пенсионен фонд, на направилите избор по чл. 4б и чл. 4в от КСО лица, както и на възобновилите участието си в УПФ лица.

През 2020 г. са обработени 214 682 заявления за участие и промяна на участието в УПФ и 16 065 заявления за участие и промяна на участието в ППФ, подадени в НАП от пенсионните дружества. Приети са 17 403 заявления за лица, направили избор по чл. 4б от КСО, 1 487 заявления за лица, направили избор по чл. 4в от КСО. Приети и обработени са 103 записа за лица, които са възобновили участието си в УПФ. Съгласно Инструкция за реда и начина за служебно разпределение на лицата, неизбрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, през 2020 г. са извършени 4 служебни разпределения на общо 76 211 лица, от тях 9 721 в ППФ и 66 490 лица в УПФ.

Таблица № 36: Резултати от проведените служебни разпределения през 2020 г.

Пенсионно осигурителни дружества	Разпределени лица в ППФ /бр./	Разпределени лица в УПФ /бр./	Разпределени лица-общо /бр./
ПОК „Доверие” АД	1 310	8 458	9 768
ПОК „Съгласие” АД	1 746	8 513	10 259
ПОД "Бъдеще ” АД	658	5 534	6 192
ПОК „ДСК-Родина” АД	974	7 012	7 986
ПОД „Алианц - България” АД	789	10 082	10 871
„Ен Ен ПОД” ЕАД	808	7 011	7 819
ПОАД „ЦКБ-Сила”	1 389	8 220	9 609
Пенсионно осигурителен институт АД	572	3 927	4 499
ПОД “Топлина”	1 475	7 733	9 208
ОБЩО	**9 721**	**66 490**	**76 211**

По централизираната сметка на НАП за ДЗПО през 2020 г. са постъпили приходи в размер на 1 712 120 554 лв., а преведените по сметките на пенсионните фондове и НОИ средства от осигурителни вноски са в размер на 1 695 576 997 лв. (99 % от постъпилите средства).

През 2020 г. преведените суми към ППФ и НОИ са в размер на 130 145 059 лева. Съгласно разпоредбата на чл. 157, ал. 7 от КСО, НАП превежда постъпилите за ППФ вноски за лицата, получаващи пенсия за осигурителен стаж и възраст и работещи при условията на първа и втора категория труд, във фонд “Пенсии” на ДОО. За тези лица са преведени средства в размер на 8 064 163 лева. През 2020 г. в НОИ са преведени 1 260 270 лв. за лица, направили избор по чл. 4 в от КСО. Преведените суми към УПФ и НОИ (за лица, направили избор по чл. 4б от КСО) са в размер на 1 565 431 938 лв.

Таблица № 37: Преведени суми към УПФ

Наименование на УПФ	2020 г. /лв./
УПФ "Доверие"	375 852 675
УПФ "Съгласие"	158 052 846
УПФ "ДСК - Родина"	261 260 743
ЗУПФ "Алианц - България"	320 048 325
„Ен Ен УПФ”	157 795 605
УПФ "ЦКБ - Сила"	138 313 605
УПФ "Бъдеще"	61 032 386
УПФ "Топлина"	26 820 932
УПФ "ПОИ"	24 608 933
НОИ чл. 4б и § 51 от КСО	41 645 888
ОБЩО	**1 565 431 938**

Таблица № 38: Преведени суми към ППФ и НОИ

Наименование на ППФ	2020 г. /лв./
ППФ "Доверие"	25 792 434
ППФ "Съгласие"	18 993 858
ППФ "ДСК - Родина"	18 669 837
ЗППФ "Алианц - България"	18 721 228
"Ен Ен ППФ"	9 527 433
ППФ "ЦКБ - Сила"	13 221 683
ППФ "Бъдеще"	5 372 481
ППФ "Топлина"	7 161 811
ППФ "ПОИ"	3 359 861
НОИ чл. 157, ал. 7 от КСО	8 064 163
НОИ чл. 4в от КСО	1 260 270
ОБЩО	**130 145 059**

През 2020 г. НАП администрира сметката за чужди средства, в която са постъпили 1 743 673 лв. за лица, направили избор по чл. 4 б от КСО, за периоди преди направения избор и сума в размер на 121 458 933 лв., които са постъпили от ПОД. От сметката за чужди средства са преведени 505 609 лв. в ПОД за лица, които са възобновили участието си в УПФ.

В абсолютна сума през 2020 г. са генерирани и преведени към пенсионните фондове и НОИ с 84 307 294 лева повече от 2019 година. Размерът на възстановените суми към ПОД е 6 945 лв., от тях за УПФ – 5 647 лв. и за ППФ – 1 298 лв. Не е разпределена лихва към пенсионните фондовете от вложените на депозит средства през 2019 г., тъй като съгласно писмо на БНБ и т.24 от ДДС-1/28.01.2016 г. за тези депозити се прилага нулев лихвен процент.

3.10. Функциониране на система Интрастат

Основният акцент през 2020 г. беше усъвършенстване на ИС Интрастат: създаване на нови модули за статистически анализи, контрол на качеството на данните за вътрешнообщностната търговия със стоки, регистър на търговците със стоки с европейските страни и усъвършенстване на регистъра на Интрастат операторите. Продължават да се подобряват оперативните дейности и методите за контрол на достоверността и качеството на деклариираните данни за вътрешно-общностна търговия със стоки по система Интрастат чрез съпоставка с данни от други източници в НАП.

По отношение изпълнението на задълженията на Интрастат операторите са повишени контролът и отчетността. Изготвят се сравнителни тримесечни и годишни анализи по основните браншове рискови групи стоки. През 2020 година се работи по изготвяне на съпоставка на средни цени по стокови кодове с висок фискален риск, на база деклариираните и проверени данни по система Интрастат и данните, декларирани в европейската база данни на Европейската комисия „Комекст“.

Във връзка с влизане в сила на ново европейско законодателство в областта на европейската бизнес статистика, в т.ч. вътрешно-общностна търговия със стоки, от 2022 г., е подготвен проект на Закон за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки.

През 2020 г. общият брой на задължените лица – Интрастат оператори е намалял с 3% в резултат на увеличените стойности на праговете за деклариране по системата. Същевременно броят на деклариираните вътрешно-общностни транзакции е увеличен с 30%, което се дължи на по-големия брой сделки на по-ниски стойности и за двата търговски потока.

С 3% е увеличен броят на проверените фирми с установени разлики на стойности, надвишаващи 50 хил. лв. между Интрастат и ДДС. Броят на фирмите за проверки е намалял с 31%, в сравнение с 2019 г., в резултат на повишения контрол при съпоставката на деклариираните данни и навременното деклариране от Интрастат операторите.

Таблица № 39: Основни показатели, свързани с прилагането на система Интрастат

Показатели за периода януари-декември 2020 година	Изменение 2020/2019	2020 г.	2019 г.	2018 г.	2017 г.
Интрастат оператори към края на годината (бр.)	-5 %	13812	14 546	15 043	14 366
За Пристигания За Изпращания	-3 % -2 %	7605 6469	7 961 6 585	8 225 6 818	7 828 6 538
Подадени Интрастат декларации за м. 01-12 2020 г (хил. бр.)	-2 %	160,5	163,4	167,0	162, 3
За Пристигания За Изпращания	-3% -1%	87,5 73,0	89,8 73,5	91,9 75,1	89,6 72,7
Декларирани търговски сделки (млн. бр.)	30 %	10,4	8,0	7,4	6,9
За Пристигания За Изпращания	37% 13%	7,8 2,6	5,7 2,3	5,2 2,2	4 ,8 2 ,0
Обеми ВОТС - пристигания + изпращания (млн. лв.)	-6%	70 756,0	75 414,4	73 380,0	68 267,8
За Пристигания За Изпращания	-3% -9%	36 398,6 34 357,4	37 666,4 37 748,0	36 663,6 36 716,4	34 582,9 33 684,9
Фирми за проверка	-31%	107	154	102	115
Проверени фирми с разминавания над 1 млн. лв. (бр.)	3%	1268	1 236	1826	1710
Проверени фирми – декларирали нулеви декларации по Интрастат, а по ЗДДС декларирали стойност над 50 хил. лв. (бр.)	1%	407	401	451	406

3.11. Данъчно-осигурителна методология и практика

Основна цел на НАП е да осигурява правилното, единно и унифицирано прилагане на данъчното и осигурителното законодателство, както и на законодателството в областта на хазарта, съблюдавайки принципите за обективност, законосъобразност, добросъвестност и професионализъм.

Във връзка с единното прилагане както от страна на служителите на НАП, така и от страна на клиентите на администрацията, през 2020 г. са изготвени:

- са отговори на писмени запитвания до клиенти, институции и служителите на НАП, свързани с прилагане на данъчното и осигурителното законодателство, в т.ч. по приложимото законодателство на държавите-членки на ЕС;
- становища относно прилагането на нови разпоредби в ЗДДС – разпоредбата на чл. 96, ал. 10, нова - в сила от 01.01.2020 г. и разпоредбата на чл. 66, ал. 2, т. 2, 3 и 7, нови - в сила до 31.12.2021 г.;
- общо становище в случаите на неизпълнение на изискванията за инвестиране на преотстъпен корпоративен данък по чл. 189б, ал. 2, т. 4 от ЗКПО, с цел избягване на разнопосочна практика.
- общо становище по прилагане на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение;
- общо становище относно отчитане на амбалаж;
- становище относно отчитане на разносна търговия;
- становище относно отчитане на частични плащания по продажби;
- отговори на запитвания по законодателството в областта на хазарта;
- анализ на административната и съдебна практика за 2019 г. по утвърдени теми на административните и съдебни актове. Целта на анализа е уеднаквяване и популяризиране на практиката;
- актуализирани и публикувани в Интранет и Интернет страниците на НАП са следните наръчници:
    - Наръчник по ДОПК;
    - Наръчник по ДДС;
    - Наръчник по ЗКПО;
    - Наръчник по ЗДДФЛ;
    - Наръчник по осигурително законодателство.

През 2020 г. е изготвен, внесен за разглеждане и приет от Народното събрание ЗИД на ДОПК (обн. ДВ бр. 105/11.12.2020 г.), с който са оптимизирани административните процеси по установяване, обезпечаване и събиране на данъчни и осигурителни задължения, както и се надгражда процесът по фискален контрол върху стоки с висок фискален риск с въвеждане на процедура за доброволно предварително деклариране на превоза.

Изготвени, приети и влезли в сила са следните предложения за промени в ЗДДС, ЗКПО, ЗДДФЛ и ЗМДТ, целящи намаляване на административната тежест за гражданите и бизнеса:

- изменена е разпоредбата на чл. 9 от ЗДДФЛ, относно документирането и отчитането на доходите при придобиването им от физическите лица. Намален е броят на реквизитите, които трябва да съдържа документът, когато физическото лице е задължено да го издава. Облекчена е и процедурата по издаването му, като в определени случаи, при плащане по банков път не е необходимо да се издава;
- удължен е срокът за подаване на ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ и за внасяне на дължимия данък върху годишната данъчна основа от лицата, които на основание чл. 51, ал. 1 от ЗДДФЛ са задължени да подават годишен отчет за дейността. Срокът за подаване на

декларацията в тези случаи е от 1 март до 30 юни на годината, следваща годината на придобиването на дохода;

- в ЗКПО са приети промени във връзка с прецизиране на разпоредби, по предложение на работна група, съвместно с МФ. Удължен е срокът за подаване на годишните данъчни декларации и за внасяне на годишния корпоративен данък, годишните алтернативни данъци, както и на данъка върху разходите – до 30 юни на следващата година;
- в ЗМДТ е предвидена нова редакция на чл. 15, ал. 3, свързана с промяна в разпоредбата на чл. 54а, ал. 3 от Закона за кадастъра и имотния регистър, в сила от 22.08.2019 г., съгласно която отпада изискването при въвеждане на сградите в експлоатация собственикът, съответно възложителят, да представя издадено от Агенцията по геодезия, картография и кадастър удостоверение, че данните, подлежащи на отразяване, са нанесени в кадастралната карта и кадастралните регистри;
- в ЗМДТ е въведена редакция на чл. 44, ал. 4, целяща изключване от облагане в случаите, в които няма последваща регистрация на пътно превозно средство в страната, както и предотвратяване заобикалянето на законовите разпоредби и избягването на плащането на данък при придобиване на пътно превозно средство.

Изготвени са предложения за промени, свързани с хармонизиране на ЗДДС, в съответствие с Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г., които са приети и влезли в сила:

- въвеждане на разпоредбите на Директива на Съвета (ЕС) 2017/2455 за изменение на Директива 2006/112/ЕО и 2009/132/ЕО;
- въвеждане на разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/1995 на Съвета от 21 ноември 2019 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО по отношение на разпоредбите, отнасящи се до дистанционните продажби на стоки и някои вътрешни доставки на стоки (ОВ, L 310/1 от 2 декември 2019 г.);
- въвеждане на разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/2020 на Съвета от 7 декември 2020 година за изменение на Директива 2006/112/ЕО по отношение на временни мерки във връзка с ДДС, приложим за ваксини срещу Covid-19 и медицински изделия за инвитро диагностика на Covid-19, в отговор на пандемията;
- въвеждане на разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/1756 на Съвета от 20 ноември 2020 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на ДДС по отношение на идентифицирането на данъчно задължените лица в Северна Ирландия;
- въвеждане на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2026 на Съвета за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 282/2011;
- прецизиран е текстът на разпоредбата на чл. 47 от ЗДДС;
- въведено е ускорено възстановяване на ДДС за лица, избрали да ползват в търговски обект софтуер, включен в списъка по чл. 118, ал. 6 от ЗДДС;
- в сила е промяна в чл. 118 от ЗДДС, съгласно която лицата, отчитащи продажбите чрез фискален бон и използващи софтуер за управление на продажбите си, вече не са задължени да ползват само софтуер, включен в публичния списък на НАП.

През 2020 г. са:

- Влезли в сила промени в Наредба Н-18/13.12.2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (обн. ДВ, бр. 8, 9 и 68 от 2020 г.).
- Изготвени са два проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от

работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и самоосигуряващите се лица с оглед привеждане на подзаконовия нормативен акт в съответствие с промените в осигурителното законодателство.

- Изготвени са 1524 становища по прилагане на данъчното и осигурителното законодателство по възникнали казуси и 1713 писма за обмен на информация във връзка с Регламент 883/2004.
- С оглед единна практика по прилагане на осигурителното законодателство от органите по приходите са изготвени:
    - становище относно Закона за бюджета на ДОО за 2020 г. и Закона за бюджета на НЗОК за 2020 г.;
    - становище относно сроковете за внасяне на окончателните осигурителни вноски, определени по реда на чл. 6, ал. 9 от КСО, и сроковете за подаване на декларация обр. №6 по Наредба №Н-13 от 17 декември 2019 г от самоосигуряващите се лица и становище относно новата Наредба №Н-13;
    - становища във връзка с предложенията за промени в Регламент 883/2004.

Служители на НАП взеха участие в:

- изготвянето на проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за обществено осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица и проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 29 декември 2002 г. за съдържанието и реда за изпращане на уведомлението по чл. 62, ал. 5 от КТ.
- работни групи във връзка с промените в Закона за хората с увреждания и Закона за личната помощ; в заседанията на Комисията за категоризиране на труда при пенсиониране създадена със заповед №РД-01-505/19.07.2019 г. на министъра на труда и социалната политика и в заседанията на Комисията за установяване на наличието на критериите за представителност на организациите на работниците и служителите и на работодателите. Работни срещи по EESSI, включително относно хоризонтален обмен на информация от НОИ към НАП. Беше съгласуван проект на Работна програма за сътрудничество между Министерството на труда и социалната политика на Република България и Федералното министерство на труда и социалните въпроси на Федерална република Германия за периода 2020 – 2022 г.
- работни срещи във връзка с постъпили предложения за промяна на Наредба № Н-18, както и участие в работна група в Министерство на правосъдието във връзка с изпълнението на проект „Реализиране на ЦАИС “Единна входна точка“ за подаване на годишни финансови отчети и статистика в машинно четим формат и интеграция с НАП, НСИ, Агенция по вписвания – Търговски регистър“.
- заседания на работни групи към ЕК и Съвета на ЕС по различни теми и въпроси.

Изготвени са проекти на образци на декларации и справки по данъчното и осигурителното законодателство, както и материали за обучение на служителите на Агенцията във връзка с промените в осигурителното законодателство през 2020 г. Проведени са обучения по осигурителното законодателство за новопостъпилите служители на НАП.

И през 2020 г. продължи оказването на методологична подкрепа при привеждане на програмните продукти на НАП в съответствие с измененията в данъчното и осигурителното законодателство, както и с Закон за мерките и действията по време на извънредното положение.

Със ЗИД на ЗХ (Обн. ДВ, бр. 69/2020 г.) Държавната комисия по хазарта като държавен орган, осъществяващ надзор върху хазарта, бе закрита и нейните функциите и правомощията преминаха към НАП. В тази връзка НАП активно участва в изготвянето на проекти на подзаконови нормативни актове в областта на хазарта:

- Наредбата за документите, необходими за издаване на лицензи по ЗХ;
- Наредбата за правилата, начините, техническите способи и изискванията за измерване на отстояние по чл. 44 от ЗХ;
- Наредба за условията и реда за регистрация и идентификация на участниците, съхраняването на данни за организираните онлайн залагания на територията на страната и за подаване на информация за хазартните игри към сървър на НАП;
- Наредба за подлежащите на вписване обстоятелства, условията и реда за водене и поддържане на регистрите по Закона за хазарта, както и предоставяните електронни услуги;
- Наредба за общите задължителни правила за организацията на работата и финансовия контрол при организиране на хазартни игри и задължителни образци за счетоводна отчетност за видовете хазартни игри;
- Наредба за общите задължителни игрални условия и правила за видовете хазартни игри, за които се издават лицензи;
- Наредба за общите изисквания към игралните зали, казината, централния пункт и пунктовете за приемане на залози по отношение на вида на помещенията или сградата, минималната изискуема площ, разпределението на помещенията и необходимото техническо оборудване за контрол;
- Наредба за общите технически и функционални изисквания към игралния софтуер и комуникационното оборудване за онлайн залаганията и игрите чрез други електронни съобщителни средства;
- Наредба за общите задължителни технически изисквания за системите за контрол върху хазартните игри и игралното оборудване;
- Наредба за условията и реда за регистриране на лабораториите по чл. 20, ал. 1, т. 4 от ЗХ, за изискванията за изпитване и реда за извършване на проверки на игралното оборудване и игралния софтуер;
- Тарифа за таксите, които се събират по ЗХ.

3.12. Административно сътрудничество с държавите-членки на ЕС

3.12.1. Резултати, свързани с административно сътрудничество и обмен на информация в областта на ДДС

Обмен на информация с приходните администрации от държавите-членки на ЕС се осъществява предимно чрез запитвания, посредством стандартни електронни формуляри и защитена мрежа за обмен на информация (CCN/CSI).

Таблица № 40: Изходящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2018 г.	744	561	303	47	1684
2019 г.	518	670	86	44	1318
2020 г.	301	572	33	17	923

Таблица № 41: Входящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация/	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2018 г.	579	541	73	4	1276
2019 г.	530	514	84	32	1160
2020 г.	415	576	87	13	1091

Фокусът през 2020 г. продължи да бъде насочен към подобряване на качеството и ефективността на обменяната информация, организация на работата във връзка с прилагане на новите режими в областта на ДДС, разширените възможности за обмен на информация, които предоставят тези режими, както и Споразумението между ЕС и Кралство Норвегия и Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по ДДС.

Система VIES (за обмен на информация по ДДС при сделки в ЕС)

Чрез инструментите на административното сътрудничество се контролират разликите между декларирани ВОП от българските задължени лица спрямо получените чрез ИС VAT Information Exchange System (ИС VIES) данни за декларирани от европейските търговци ВОД към тях.

Ежемесечно се изпращат основни и корекционни данни към всички държави-членки на ЕС за декларираните доставки от българските търговци (ВОД, тристранни операции и услуги) в подадените VIES-декларации. Реализирани са необходимите функционалности в ИС VIES за операциите във връзка с въвеждането на специалния режим на складиране на стоки до поискване от клиента, в т.ч. тестовете за съответствие с техническия център на ЕК.

Администриране и развитие на система VAT Refund

Изготвени са и са предоставени на ЕК годишните статистически данни за възстановения от НАП ДДС по реда на Директива 2008/9/ЕО и Наредба Н-9/16.12.2009 г. на министъра на финансите.

Във връзка с прилагане на режима и работа със ИС VAT Refund, са изготвени отговори по запитвания на задължени лица, осъществена е необходимата комуникация с техническия център на ЕК за разрешаване на възникнали проблеми или предоставяне на допълнителна информация по конкретни случаи от бизнес и техническо естество.

Прилагане на Споразумението между НАП и Националната агенция за фискална администрация на РРумъния за засилване на сътрудничеството в областта на ДДС

Обменът на информация с Румъния се осъществява по защитена комуникационна мрежа на ЕК:

- Ежедневно - обмен на информация между ГДФК и администрацията на Румъния относно преминавания през ГКПП Никопол и Свищов, както и информация от Румъния относно транзит към България на мляко и месо;
- Ежеседмично - обмен на информация относно оформения митнически режим 42 на територията на България;
- Регулярно – обмен на оперативна информация между оперативни лица за контакт от ТД и ЦУ на НАП в хода на контролни производства. За 2020 г. от НАП към Румъния са изпратени 66 бр. оперативни въпроси, получените са 28 броя.

Осъществен е и ежегодния двустранен обмен на информация за български, съответно румънски физически лица, които участват в управлението, или са собственици на румънски/български дружества. Информацията се предоставя на контролните органи и ги подпомага при анализа, определяне на рисковия профил и контрола.

Автоматичен обмен на информация по ДДС съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 79/2012 г.

През 2020 г. НАП продължи да изпълнява ангажиментите си за автоматичен обмен на информация съгласно Регламент (ЕС) 79/2012 по следните 3 подкатегории:

- Подкатегория „Нови превозни средства“ (чл.3, т.2 от Регламента);
- Подкатегория „Издадени идентификационни номера за целите на ДДС на данъчно задължени лица, установени в друга държава-членка“ (чл.3, т.1а от Регламента);

- Подкатегория „Възстановен ДДС на данъчно задължени лица, които не са установени в държавата-членка по възстановяване съгласно Директива 2008/9/ЕО на Съвета“ (чл.3, т.1б от Регламента)

Получените данни се използват за предприемане на последващи контролни действия. В регламентираните срокове е осъществен и изходящия обмен на същата информация (за ВОД на 179 броя нови автомобили, извършени от български доставчици за получатели европейски физически лица; за 208 регистрации и дерегистрации на фирми за целите на ДДС на данъчно задължените лица, установени в друга държава-членка; за възстановения ДДС на задължени лица в съответствие с Директива 2008/9/ЕО и Наредба Н-9/16.12.2009 г. на министъра на финансите).

Други форми на административно сътрудничество и инициативи

За нуждите на контролната дейност и за противодействие на измамите с ДДС на територията на ЕС, НАП осъществява договорен на двустранна основа разширен обмен на информация за ВОП с Гърция, Румъния, Унгария, Латвия и Литва. Входящите данни от този обмен се интегрират регулярно в ИС VIES, което улеснява ползването им за целите на контролната дейност.

Информационна система MOSS (mini-one-stop-shop) и постигнат резултат от прилагане на специфичния режим:

Приети и обработени са декларациите и всички получени плащания от българските данъчно задължени лица за 4-то 3-месечие на 2019 и 1-во, 2-ро и 3-то 3-месечие на 2020 г.. Сумите са превеждани регулярно към държавите-членки по потребление на услугите.

В края на 2020 г. в България, като държава по идентификация, са регистрирани:

- за режим „в Съюза” – 300 лица;
- за режим „извън Съюза” – 3 лица.

През 2020 г. към България, като държава по потребление, е събран ДДС и преведен в бюджета на НАП от други държави-членки на ЕС, както следва:

- по режим „в Съюза” – 22 077 014,10 лв.;
- по режим „извън Съюза” – 4 622 793,90 лева.

Нетният ефект от действието на схемите MOSS за България през 2020 г. са приходи в размер на 26 699 808 лева.

Функционирането на информационните системи, обезпечаващи административното сътрудничество в областта на ДДС (VIES, VAT Refund, MOSS), се наблюдава ежедневно, извършвани са необходимите актуализации и тестове, вкл. във връзка с прилагане на споразумението за оттегляне на Обединеното кралство от ЕС и протокола за Северна Ирландия, като са спазени изискванията и сроковете на ЕК.

3.12.2. Резултати от административното сътрудничество в областта на събиране на публичните вземания:

Таблица № 42: Искания за взаимна помощ (брой)

Искания за взаимна помощ (брой)	Изпратени		Получени	
	2019 г.	2020 г.	2019 г.	2020 г.
Искания за информация	61	75	741	1063
Искания за събиране и обезпечителни мерки	191	310	336	451
Искания за уведомяване	1	34	44	26
Искания за спонтанна информация	-		16	16
Общо	253	419	1137	1556

Изпратените изходящи искания за взаимна помощ бележат ръст от 65,6%, в сравнение с 2019 г., като нарастване се отчита при всички видове искания, а ръстът при изходящите искания за уведомяване е повече от значителен.

Продължава тенденцията на постоянно увеличаване на входящите искания, при които нарастването спрямо 2019 г. е с 36,9%. Тенденцията е валидна и при исканията на база на Конвенция за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси, по която през 2020 г. постъпиха 17 бр. искания за събиране (през 2019 г. са 2 бр.).

Таблица № 43: Предявени за събиране и събрани суми във връзка с административното сътрудничество в областта на събиране на публичните вземания

Предявени за събиране от/към НАП (лв.)	2019 г.	2020 г.
от държави-членки на ЕС към НАП	89 700 534	200 080 195
от НАП към държави-членки на ЕС	6 449 921	7 355 651
Събрани от/към НАП (лв.)	**2019 г.**	**2020 г.**
от държави-членки на ЕС по изпратени от НАП изходящи искания за събиране	2 377 837	2 135 351
от НАП по изпълнявани в НАП искания за взаимна помощ	1 302 246	841 880

Наблюдава значително увеличение на броя искания и на предявените за събиране суми, спрямо 2019 г. както от страна на държавите-членки на ЕС към НАП, така и от страна на НАП. Предявените суми за събиране на база на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси през 2020 г. са в размер на 399 668 лева.

Размерът на събраните суми от и за НАП се задържа на високо ниво, като основен принос за събиране на публични вземания от държави-членки на ЕС по изпратени от НАП изходящи искания за събиране има използваният способ и провежданите от НАП кампании за събиране на просрочени задължения на лица, заявили ДДС-възстановяване в друга държава-членка на ЕС, съгласно Директива 2008/9 (VAT Refund). Извън посочените в таблицата по-горе суми, допълнително през 2020 г. са събрани от НАП вземания в размер на 22 658 лв. към трети държави по искания, постъпили на база на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси.

По постъпило предложение от Япония за сключване на техническо споразумение по прилагане на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси са изпратени коментарите и допълненията на НАП, като преговорите и по-нататъшната работа по текстовете на споразумението предстоят.

Във връзка с получено искане от Агенция „Митници“ за използване на взаимната помощ при събиране, са инициирани промени в Инструкцията за взаимодействие и обмен на информация между Агенция „Митници“ и НАП и са определени 68 лица за контакт от различните районни митнически управления в страната. Предстои обучение и ефективно стартиране на дейността.

НАП изпълни ангажиментите си и представи на ЕК в срок годишната статистическа информация за 2019 г. за осъществения обмен на информация и използваните форми на административно сътрудничество в областта на ДДС и взаимната помощ при събиране на публични вземания и резултатите от тях за 2019 г.

Сътрудничество с държави-членки на ЕС въз основа на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на решения за конфискация или отнемане и решения за налагане на финансови санкции

Съгласно закона, към компетентните румънски съдилища са изпратени за изпълнение 457 преписки за електронни фишове, издадени от МВР Плевен.

Обработена е получената обратна кореспонденция по изпратените преписки, включително са предоставени на компетентните румънски съдилища исканите доказателства и допълнителна информация.

3.13. Надзор върху хазарта и хазартните дейности

Създадена е необходимата организация, координация и дейности във връзка с надзора върху хазарта, като от 12.10.2020 г. в НАП е създадена нова дирекция „Надзор върху хазарта и хазартните дейности“ на пряко подчинение на изпълнителните директор и отдел „Методология на хазарта и хазартните дейности“ към съществуващата дирекция „Данъчно-осигурителна методология“. За обезпечаване на дейностите с необходимия човешки ресурс са проведени конкурентни подбори и подбори по мобилност за изграждане капацитета на НАП. Новосъздадената дирекция е пряко отговорна за изпълнение на функциите, свързани с управление и администриране на лицензионната дейност. НАП прие недовършените производства от закритата Държавна комисия по хазарта, които се довършват при досегашните изисквания в 9-месечен срок от влизането в сила на закона, освен ако този срок е по-кратък от срока, предвиден в закона за произнасяне. Всички останали функции са разпределени за изпълнение между съществуващи дирекции в структурата на НАП.

НАП активно участва в изготвянето на проекти на подзаконови нормативни актове в областта на хазарта, детайлно посочени в т. 3.11. (стр. 60).

В изпълнение на изискванията на чл. 10 г от ЗХ, НАП създаде и поддържа Регистър на уязвимите лица, с цел забрана или недопускането им до участие в хазартни игри. На основание чл. 10д, ал. 3 от ЗХ, организаторите на хазартни игри са длъжни да не допускат вписаните в регистъра лица до участие в организираните от тях игри. Изискванията на чл. 10г и 10д от ЗХ се прилагат след изтичане на 24 месеца от влизането в сила на закона. Обработването на личните данни на вписаните в регистъра лица е ограничено до оправомощени със Заповед на изпълнителния директор на НАП служители.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

4.1. Информационни системи и моделиране на бизнес процеси

За развитието, актуализацията и технологичното усъвършенстване на информационните системи в НАП през 2020 г. бяха предприети действия по:

- анализ и развитие на функционалностите на Софтуера за управление на приходите (СУП) и на технологичната среда с цел усъвършенстване на системата и преминаване към нова технологична платформа;
- анализ и развитие на съществуващия портал за електронни услуги на НАП и неговите взаимовръзки с други ИС, както и на съществуващата технологичната среда, с цел надграждане на ИС на НАП и изграждане на архитектура, ориентирана към услуги.

През 2020 г. НАП усилено работи по адаптиране на СУП, клиентските приложения и електронните услуги, във връзка с нормативни изменения и изисквания за промени, вкл. и във връзка със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение и оптимизация на бизнес процесите в Агенцията, в т. ч.:

- промени и оптимизация на функционалности, свързани с процесите по прием и обработка на различни декларации и документи по ЗДДС, ЗКПО, ЗДДФЛ, ДОПК, КСО и др.

- развитие на справочната част, усъвършенстване на електронния портал на НАП чрез предоставяне на нови електронни услуги и др.

Успешно бяха изпълнени процесите по годишно счетоводно приключване на 2020 г. в СУП, системата беше приведена в съответствие с промените в законодателството и беше осигурен обменът на данни с други ИС и електроните услуги в НАП, както и с ИС на други ведомства. Продължава актуализирането на технологичната платформа и на функционалностите на СУП.

В края на 2020 г. бяха извършени и необходимите промени в ИС на НАП във връзка с оттеглянето на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия от ЕС.

В резултат на анализ на потребностите от усъвършенстване на текущите и необходимост от нови електронни услуги са дефинирани нови услуги и дейности, които да бъдат реализирани в периода 2020-2021 г. Разработени и внедрени в реална експлоатация са 17 нови електронни услуги за клиентите на НАП.

В края на 2020 г. успешно приключи проект „Надграждане на основните системи на НАП за предоставяне на данни и услуги към вътрешни и външни системи“, в резултат на който бе внедрено решение за „Архитектура ориентирана към услугите“ в НАП (SOA, Service Oriented Architecture) и платформа с електронни услуги на НАП, в която бяха надградени електронните услуги, както и изградени нови интерфейси между системите на НАП и външни системи. В резултат на проекта е предоставено и описание на ИТ-архитектурата в НАП. Усъвършенствани бяха знанията и уменията в областта на информационните технологии на служители на НАП, вкл. чрез обучения по проекта.

Текущо през цялата година ИС и програмни продукти в НАП бяха адаптирани и привеждани в съответствие с промени в нормативни актове, усъвършенстване на функционалности за целите на оптимизация на бизнес процесите, които ИС обслужват. Бяха извършени дейности по инсталация на нови версии на ИС, в т. ч. бази данни, приложни сървъри, комуникационна среда, оптимизирана ИТ-архитектура. Повишени са ефективността и бързодействието на информационните ресурси на НАП.

През 2020 г. е разработено и пилотно внедрено приложение „Единен компонент за подписване“, което представлява независимо технологично решение и осигурява функционалност за електронно подписване на документи в PDF формат с възможност за визуализация в документа на данните от сертификата за КЕП на подписващия, ведно с удостоверяване на времето на подписване (Time Stamp). Приложението предоставя интеграция с вътрешни ИС на НАП, които имат функционалност за създаване и генериране на изходящи електронни документи, издавани от органите по приходите и служителите на НАП и осигурява създаване на електронно подписани документи в съответствие с европейското законодателство (изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО и свързаните с него ETSI стандарти).

През 2020 г. беше сключен договор за предоставяне на квалифицирана услуга за удостоверяване на време – „Time Stamp“, която, освен за целите на приложението Единен компонент за подписване, е имплементирана и в Портала за електронни услуги на НАП, като осигурява подпечатване на всички електронни документи, подадени от клиентите чрез е-Портала на НАП.

С цел постигане на по-високо ниво на мрежова и информационна сигурност, през 2020 г. в Агенцията бе разработено и пилотно внедрено изцяло ново технологично решение, което имплементира нормативните изисквания, свързани с управление на достъпа на потребителите, чрез прилагане на задължителни мерки за оторизация и автентикация, управление и съхранение на пароли, гарантиране на най-ниските нива и права на достъп на потребителските профили при спазване на принципа „строго необходим“ при изпълнение на служебните задължения, задължителните редовни прегледи на достъпи и др., регламентирани в ЗЕУ, Наредбата за общите изисквания към

информационните системи, регистрите и електронните административни услуги и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС).

Стартираха дейности за целите на развитието и технологичното обновяване на ИС „Фискални устройства с дистанционна връзка“. Беше извършен анализ на съществуващата система и на изискванията за нейното развитие във вид на функционална спецификация и разработени справки върху приетите данни за СУПТО и е-магазини, както и бе разширена справочната част на ИС „Фискални устройства с дистанционна връзка“. Повишена е сигурността на електронна услуга със свободен достъп „Бюлетин на издирваните от НАП лица (чл.32 от ДОПК)“ чрез ограничаване на достъпа при последователни грешни заявки и чрез обновяване на версиите на използваните програмни компоненти.

Продължи надграждането с нови функционалности и усъвършенстването на ИС „Събиране“. С цел изпълнение на изискванията на ЕК, продължи развитието на ИС MOSS и разработване на функционалностите на система OSS. През 2020 г. бяха подготвени необходимите данни и бе извършен автоматичен обмен на информация по Директива 2011/16/ЕС на Съвета от 15.02.2011 г. (DAC1), Директива 2016/881/ЕС на Съвета от 25.05.2016 г. (DAC4) и CbCR MCAA (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of CbC Reports), вкл. и обмен на информация за финансови сметки с данъчната администрация на САЩ /FATCA/.

За усъвършенстването на процесите на НАП и подобряване обслужването на клиентите през 2020 г. са актуализирани и утвърдени 117 работни процедури и инструкции и 191 образци на документи, свързани с основните и спомагателни бизнес процеси на Агенцията. Процедурите, описващи жизнения цикъл на информационните системи и ресурси, са приведени в съответствие с нормативните изисквания.

Съгласно действащите нормативни изисквания, всички информационни ресурси на НАП бяха идентифицирани, описани и въведени в Регистъра на информационните ресурси, администриран от ДАЕУ.

През 2020 г., бяха извършени и следните технически дейности:

- Обновяване на мейл сървъра с цел гарантиране на доверителна и сигурна комуникация с трансевропейските партньори на НАП;
- Преконфигуриране на изградената физическа и комуникационна свързаност във връзка с разпоредбите в Закона за хазарта след закриване на ДКХ – прехвърляне и въвеждане в експлоатация в инфраструктурата на НАП на цялата информационна инфраструктура на ДКХ;
- Инсталирано и въведено в експлоатация бе активно ново мрежово оборудване в сградите на ЦУ на НАП;

Във връзка с Ковид-19 беше извършен анализ, подготовка и реализиране на план за работа на НАП в условията на извънредна епидемична обстановка, в т.ч. осигурен отдалечен достъп до системи на НАП от служители, работещи в режим на дистанционна работа. Цялата налична и свободна техника в НАП – стационарни и преносими компютри, беше подготвена, инсталирана и настроена за работа от разстояние, както и изградени, инсталирани и настроени над 1000 VPN-клиента. Интегрирана бе платформа за корпоративни аудио и видео конференции.

Подготвени и реализирани бяха превантивни мерки (мероприятия) за повишаване на мрежовата и информационна сигурност в НАП. Инсталиран и конфигуриран бе софтуер за защита на заявките от външни клиенти към ИС на НАП.

През 2020 г. продължи и работата по изпълнение на предложения и технически препоръки, отправени към НАП в резултат от извършената през 2019 г. извънредна проверка на България от Глобалния форум към ОИСР.

В съответствие с изискванията на Закона за киберсигурност и НМИМИС, в сила от 26.07.2019 г., в изискуемия срок са извършени действия по планиране, организиране и изпълнение на приоритетни организационни и технически мерки по мрежова и информационна сигурност, включващи преглед и привеждане в съответствие с наредбата на политики, актуализиране на вътрешни правила (заповеди, процедури, планове), разпределяне на ролите и отговорностите на служителите в организацията, управление на достъпи, документиране и актуализиране на информацията, в т.ч. на процесите по управление на информационните активи, регламентиране на реда за обработка на сигнали и реакция при инциденти, преглед и оптимизиране на взаимодействието с трети страни – доставчици и партньори на НАП и др.

Във връзка със сключен договор в края на 2019 г. между НАП и „Информационно обслужване“ АД в качеството му на системен интегратор, през 2020 г. стартираха дейностите по изграждане и управление на отказоустойчива, резервирана, производителна, защитена и документирана информационна и комуникационна инфраструктура на агенцията. В резултат на това бяха реализирани следните дейности:

- Стартира инфраструктурното изграждане на нов център за данни на НАП;
- Получени бяха основни хардуерни и софтуерни системи: сървъри, дискови масиви, комуникационно оборудване и др.;
- Извършено е преаранжиране на налично оборудване в основния център за данни в НАП. Извършена бе инсталация и въвеждане в експлоатация на активно мрежово оборудване за повишаване на скоростта на комуникация и на софтуер за защита на системите;
- Извършена бе подготовка за поетапна миграция на Microsoft базираните активи и услуги от основния към резервния център;
- Инсталирана бе нова антивирусна платформа и нов софтуер за защита от вируси и различни видове злонамерен софтуер.

През 2020 г. беше сключен рамков договор за възлагане и изпълнение на дейностите по системна интеграция, съгласно чл. 7с от ЗЕУ, включващи услуги по изграждане, поддържане, развитие и наблюдение на работоспособността на информационните и комуникационните системи, използвани от НАП, както и дейности, които осигуряват изпълнението на тези услуги. Възложени са 24 дейности за изпълнение, съгласно утвърден план график за 2020 г., включващи: доставка на компютри и лаптопи, в резултат на което през 2021 г. на НАП ще бъдат осигурени и доставени общо 4007 лаптопа, 1951 бр. компютърна конфигурация и 453 монитора, доставка и продължаване правото на ползване на лицензи и развитие и поддръжка на информационни системи, осигуряващи основните и спомагателни процеси в НАП.

Продължи работата по осигуряване навременна и ефективна помощ на крайните потребители на системи, услуги и устройства, както и изграждане, финализиране и въвеждане в експлоатация на среда за частична децентрализация на основните дейности, свързани с базовите функции при обслужване на мейл-клиент заявките с цел постигне по-голяма оперативност, интегралност, мониторинг и обратна връзка при обслужване на този сегмент от пощенската инфраструктура на НАП.

4.2. Управление на човешките ресурси

4.2.1. Програми за развитие на управленския капацитет в НАП

През 2020 г. приключи изпълнението на проект „Развитие на управленския капацитет и лидерството в НАП. Изграждане на организационна култура на приемственост и управление на знанието“. Проведени са индивидуални и екипни коучинг сесии във връзка с подпомагане изграждането на позитивна среда за

последователност, фокус и постоянство в разгръщането на потенциала на ключовите ръководители.

Извършено бе проучване и анализ на ситуацията в НАП, свързана с потребностите от развитие на сертифицираните вътрешни оценители към момента; проведени са фокус групи и работни срещи, представени са програма и материали за предстоящото надграждащо обучение за сертифицирани вътрешни оценители в Център за развитие и Център за оценка.

В рамките на Програмата за ръководители с опит в НАП, през 2020 г. са проведени две обучения по теми за управленски умения с 25 участника. Проведени са 2 обучения за обучаващи по съдържателната част за управленски умения.

В Програмата за новоназначени ръководители през 2020 г. са проведени 3 обучения с 19 участника.

Продължава развитието на процесите по наставничество и кариерно развитие на служителите в организацията, като 337 наставници са реализирали дейности по наставничество на новоназначени служители в НАП.

За развитие на управленския капацитет са разработени 2 нови курса, по които ще бъдат проведени обучения през 2021 г.

Трансформирани са 7 обучения от Управленската програма за оценка и развитие и Въвеждащата програма за новоназначени служители от присъствена в електрона форма.

4.2.2. Съвет за социално сътрудничество

С оглед гарантиране на социалния диалог между работодател и синдикати, през 2020 г. в НАП е проведена една среща на Съвета за социално сътрудничество към НАП. Дискутирани са теми, свързани с трудовата заетост и възнаграждения, допълнителни възнаграждения за постигнати резултати, оценяване изпълнението на служителите, идентифициране на потребностите от повишаване квалификацията на служителите в НАП, промени в работното време, условията на труд, застраховане, социално-битово обслужване. В края на годината бе подписан нов колективен трудов договор между синдикалните организации и НАП с двугодишен срок на действие.

4.2.3. Осигуряване на баланс между личния и професионалния живот на служителите на НАП

С оглед постигане на желания баланс между личното време и работния процес, със заповед № ЗЦУ-403/16.03.2020 г. бяха утвърдени „Правила за организацията и отчитането на работното време с променливи граници в ЦУ на НАП“ и се въведе т.нар. „гъвкаво работно време“. Въведен е и режим на „работа от разстояние“ със заповед № ЗЦУ-373/10.03.2020 г. на изпълнителния директор на НАП.

4.2.4. Проучване нуждите на служителите на НАП и предоставяне на пакет от социални услуги

В условията на извънредни епидемиологични мерки, през четвърто тримесечие на 2020 г. на служителите в НАП бяха предоставени условия за изготвяне на PCR-тестове от лаборатории „Рамус“ и „Цибалаб“. В този контекст се утвърдиха Правила за уведомяване при заразен или контактен от КОВИД-19 и Указание по чл. 16в от Правилник за прилагане на Закона за социално подпомагане за отпускане на месечна целева помощ.

4.2.4. Повишаване на възнаграждението на служителите в НАП

Като част от дейностите по един от основните приоритети на НАП за 2020 г. – организационно усъвършенстване и развитие на човешкия капитал на НАП, беше повишено възнаграждението на служителите в Агенцията. Основните заплати, считано от 01.01.2020 г., бяха увеличени средно с 11,68 на сто. С цел стимулиране на доброто

изпълнение, при индивидуалното увеличение бяха взети предвид получените годишни оценки на изпълнението.

От 01.08.2020 г. бяха увеличени еднократно основните заплати на служителите от ТД на НАП и ГДФК, средно с 23,7 на сто, за работа в условията на епидемична обстановка.

4.2.5. Обучение на служителите в НАП

Проведено е заседание на Националния комитет за обучение за утвърждаване на Национален план за обучение и План за национални съвещания и работни срещи за 2021 година. Изготвени са 3 четиримесечни графици за обученията по НПО и работните срещи по ПНСРС.

В НАП са организирани и проведени 539 обучения, самообучения и работни срещи с 32878 участници, в т.ч. 103 присъствени обучения с 1935 участници; 6 работните срещи с 278 участници и 430 електронни обучения с 30665 участници.

С въвеждането на извънредно положение в страната и последвалите го извънредни епидемиологични мерки, беше преустановено провеждането на присъствени обучения и работни срещи в НАП. След 13 март 2020 г. обученията се провеждаха в електронна форма, включително с използване на виртуална класна стая. Бяха разработени нови електронни курсове, а част от планираните присъствени обучения, предназначени за широк кръг участници бяха трансформирани в електронни.

Таблица № 44: Проведени в НАП обучения и работни срещи 2018 – 2020 г.

Проведени обучения и работни срещи						
Групи обучения/работни срещи	**2018 г.**		**2019 г.**		**2020 г.**	
	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	Брой участници
Планови и извънпланови обучения по НПО	390	6 258	556	16096	**244**	**28803**
Планови и извънпланови работни срещи по ПНСРС	64	2024	63	2177	**6**	**278**
Обучения по МПО	299	10786	343	7901	**75**	**1659**
Обучения по ГПО	1	5	12	41	**214**	**2138**
ОБЩО	**754**	**19 073**	**974**	**26215**	**539**	**32878**

Въвеждащото обучение на новоназначени и преназначени служители е един непрекъснат процес, който се реализира през цялата година. През 2020 г. Изготвена е нова Въвеждащата програма за новоназначени и преназначени служители в НАП, утвърдена на 02.07.2020 г., с която се внедриха оптимизирани програми за въвеждащи обучения на новоназначени служители за основните функции в НАП „Обслужване“, „Контрол“, „Събиране“, „Обжалване“) и за служителите от ГДФК, чрез използване на различни форми на обучение. Всички служители назначени след 1 юли 2020 г. се обучават по новата въвеждаща програма, в която е предвидена възможност обучението да се реализира изцяло в електронна форма. В различните фази на въвеждащото обучение през 2020 г. са обучени общо 63 групи с 666 участници. 46 обучения са проведени в електронна форма в СДЕО на НАП, включително и във виртуална стая с 367 участника.

През 2020 г. въвеждащата програма са започнали 153 новоназначени служители, а 242 служители са приключили въвеждащото обучение в рамките на календарната година.

Таблица № 45: Проведени въвеждащи обучения и участници в тях

Тема	2018 г.		2019 г.		2020 г.	
	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници
Въвеждащо обучение, в т.ч.	**72**	**1 302**	**64**	**1331**	**63**	**666**
Обща част	4	97	17	372	9	153
Специализирана част	55	757	43	691	53	496
Фискален контрол	13	448	4	268	1	17
Ръст спрямо предходната година	5.9%	43,8%	-11,1%	2,2%	-1,5%	-49,96%

4.2.6. Електронно обучение в НАП

Електронното обучение е един от приоритетите на НАП за 2020 г. с акценти:

- Увеличаване на дела на електронните обучения в НАП;
- Провеждане на задължителни самообучения, на основание Заповед № ЗЦУ-914/02.07.2020 г. на изпълнителния директор на НАП в Системата за дистанционно електронно обучение (СДЕО) на НАП;
- Разработване на нови електронни курсове за обучение;
- Актуализиране на електронни курсове в съответствие с направените промени в законодателството.

През 2020 г. са проведени 430 електронни обучения, които са 80% от всички проведени обучения в НАП през годината. През различните форми на електронни обучения и самообучения са преминали общо 30 665 участници, посочени в таблицата:

Таблица № 46: Електронни обучения и самообучения и участници в тях

Електронни обучения и самообучения за периода 1 януари - 31 декември 2020 г.		
№	**Вид обучение**	**Брой участвали служители**
1	Е-обучения с участието на преподавател и самообучения по НПО	8617
2	Е-обучения с участието на преподавател по МПО	331
3	Е-обучения проведени в платформата за електронно обучение на Институт по публична администрация	2138
4	Е-обучения въвеждащи с участието на преподавател проведени в СДЕО на НАП	367
5	Извънпланови електронни обучения и самообучения	19212
	Общо:	**30665**

През 2020 г. продължи реализирането на вътрешен проект за подобряване на процеса по оценяване на служителите в НАП, като беше обхваната функция „Контрол“. Проведено е анкетно проучване за нагласите по процесите на оценяване в ТД на НАП Велико Търново, дирекция „Контрол“ и са анализирани данните. Проведени са 5 срещи на екипа по проекта и е актуализиран графика за дейностите.

За да се отговори на новите предизвикателства и динамичните промени, НАП непрекъснато търси нови възможности и решения за изграждане и поддържане на позитивна работна среда, ангажирани и мотивирани служители, които да предлагат качествени услуги и да бъдат пример за поведение. В тази връзка бяха актуализирани етичните норми и правила и беше разработен нов Етичен кодекс на служителите в НАП.

4.3. Бюджет и финанси

Дейностите във връзка с планиране, разпределяне, изготвяне и изпълнение на бюджета, извършване на плащания, осигуряване на финансирането и счетоводната отчетност в НАП се осъществяват в съответствие с изискванията на действащото счетоводно законодателство, Закона за публичните финанси, Сметкоплана на бюджетните организации, Ръководството за неговото прилагане, Указанията на Министерство на финансите: ДДС №20/14.12.2004 г., ДДС № 14/30.12.2013 г. и други заповеди, вътрешни процедури и указания свързани с финансово - счетоводната дейност и при спазване на основните принципи на счетоводството.

4.3.1. Бюджет на НАП

В изпълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. (ЗДБРБ) и ПМС № 381/30.12.2019 г. за изпълнението на държавния бюджет за 2020 г. на Република България, утвърденият със ЗДБРБ за 2020 г. бюджет на НАП е публикуван на интернет страницата на агенцията.

Изготвено и е представено в МФ месечно разпределение на предоставения със ЗДБРБ за 2020 г. бюджет на НАП, както и текущо през годината ежемесечно е изготвено и представено в МФ актуализирано очаквано изпълнение на бюджета на НАП.

Допълнително са изготвени 3 бр. извънредно очаквано изпълнение на бюджета на НАП за 2020 г.

С оглед осигуряване на допълнителни показатели по бюджета на НАП за 2020 г., във връзка с реализиране на дейността на агенцията по системна интеграция, са изготвени 4 броя писма до Министъра на финансите за идентифицирани допълнителни потребности на НАП от разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии, и необходимост от показател за „Максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2020 г.“ във връзка с поемане на ангажимент от НАП. Дейностите по системна интеграция, попадат в обхвата на чл. 7с от ЗЕУ и включват предоставянето на услуги по изграждане, поддържане, развитие и наблюдение на работоспособността на информационните и комуникационните системи, използвани от НАП, както и дейностите, които осигуряват изпълнението на тези услуги.

В резултат на изпратените предложения, от МФ са увеличени показателите по бюджета на НАП за тези разходи, в т.ч. допълнително са предоставени от бюджета на МФ и чрез вътрешно компенсирани промени по бюджета с източник икономии от утвърдения бюджет на НАП за 2020 г. Допълнително от МФ е обезпечен ангажимент на НАП, поет по рамков договор № 83/11.08.2020 г. сключен с „Информационно обслужване“ АД за дейности по системна интеграция.

В процеса на изпълнение на бюджета на НАП са извършени 15 промени по бюджета на НАП по следните причини:

- Четири промени по бюджета в увеличение на трансферите и разходите по бюджета във връзка с поетите от агенцията ангажименти по изпълнението на договори по програми и мерки от Националния план за действие по заетостта в съответствие с отчетените разходи през 2020 г.;
- Една промяна по бюджета в увеличение на разходите, трансферите и финансирането във връзка с изпълнение на поетите ангажименти по подписано Заемно споразумение между Република България и Международната банка за възстановяване и развитие с краен бенефициент НАП по проект „Реформа на администрацията по приходите“;
- Три промени по бюджета за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на здравеопазването за сметка на икономии на разходи и/или

трансфери по бюджетите на други първостепенни разпоредители с бюджет по държавния бюджет за 2020 г. във връзка с осигуряване на средства за дейности по превенция на разпространението на Ковид-19, лечението на заразените лица и ограничаване заразата и на последствията от Ковид-19, за сметка на бюджета на НАП за 2020 г.;

- В изпълнение на Решение на 44-то НС (обн. ДВ, бр. 34/09.04.2020 г.), ПМС № 315/20.11.2020 г. и ПМС № 402/22.12.2020 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на здравеопазването за сметка на икономии на разходи и/или трансфери по бюджетите на други първостепенни разпоредители с бюджет по държавния бюджет за 2020 г. във връзка с осигуряване на средства за дейности по превенция на разпространението на Ковид-19, лечението на заразените лица и ограничаване на последствията от Ковид-19, за сметка на бюджета на НАП за 2020 г. са предоставени средства в размер на 3 814,6 хил. лв.;
- Една промяна по бюджета за създаден администриран разходен параграф по „Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи“, бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“, с наименование Национална кампания „Вземи си касовата бележка“;
- Три промени по бюджета в увеличение на разходите за електронно управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.
- Една промяна по бюджета в увеличение на разходите за персонал в размер на 30% увеличение на заплатите и възнагражденията на служителите на първа линия, включително и осигурителните вноски, считано от 01.08.2020 г.;
- Една промяна по бюджета в увеличение на разходите във връзка с промените в ЗХ и обнародване на ЗИД на ЗХ на 04.08.2020 г. и преминаване дейността на Държавната комисия по хазарта в НАП;
- Една окончателна промяна по бюджета на НАП за 2020 г.

Изготвена и е представена в МФ средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021-2023 г. на НАП, както и проект на бюджет за 2021 г., и актуализирани бюджетни прогнози за 2022 г. и 2023 г. на НАП.

4.3.2. Финансови отчети и инвентаризация

През 2020 г. ежемесечно е изготвян и предоставен в МФ консолидиран отчет за касово изпълнение на бюджета, сметките за средства от ЕС и чуждите средства на НАП.

Изготвени и са предоставени в МФ консолидирани тримесечни финансови отчети към края на всяко тримесечие по форма и съдържание съгласно указания на МФ.

Във връзка с обявената извънредна епидемична обстановка и допълнителни указания на МФ за прилагане на мерки за превенция и защита здравето на служителите и клиентите на НАП от разпространението на Ковид-19, считано от април 2020 г. от НАП ежемесечно са изготвяни отчети за извършените разходи във връзка с мерките за предотвратяване на разпространението на вируса и лечението му, мерки за подкрепа на бизнеса и социални мерки, ведно с подробна обяснителна записка. През 2020 г. извършените от НАП разходи за ограничаване разпространението на вируса са с оглед повишаване на хигиенните изисквания, както и за осигуряване безопасността на служителите, имащи контакт с външни лица и клиенти, включително лични предпазни средства за служителите на НАП, в т.ч. и за служителите на ГДФК.

Средствата за извънредните разходи за издръжка (на обща стойност 676,8 хил. лв.), свързани с мерките за преодоляване разпространението на вируса Ковид-19, са

осигурени чрез вътрешно преструктуриране и пренасочване от други планирани разходи, обезпечени в бюджета на НАП.

Във връзка с одит от Сметната палата на годишния финансов отчет на МФ, от НАП са предоставени справки за определени дейности към 31.12.2019 г. Годишният финансов отчет на МФ за 2019 г. е заверен без забележки.

През 2020 г. е създадена необходимата организация и са извършени годишни инвентаризации и преглед за обезценка на фактическите наличности на активите и пасивите, съгласно утвърден график на Министъра на финансите, както и инвентаризации на вземанията, задълженията и паричните средства.

4.3.3. Други дейности по прилагане на законодателството

Съгласно разпоредбите на РМС № 592/21.08.2018 г. са изготвяни и изпращани в регламентирания срок запитвания и уведомления до Агенция „Митници“ и НАП, относно наличие на публични задължения с контрагенти по сключени договори.

Във връзка с указания на МФ и с оглед подобряване на финансовата дисциплина, управлението на бюджетните средства и ефективността на функция „Бюджет и финанси” през 2020 г. са утвърдени нови версии на 10 бр. фишове към „Наръчник на счетоводните записвания в НАП“.

Изготвени и утвърдени са актуализирани процедури във връзка с извършване на инвентаризация в НАП и изготвяне на средносрочна бюджетна прогноза и проект на бюджет на НАП.

На база писмо от НАП до МФ е разрешено откриване на нова банкова сметка тип „акредитив“ на НАП във връзка с обслужване на дейностите по системна интеграция.

4.4. Обществени поръчки, правно обслужване, достъп до обществена информация

4.4.1. Правно съдействие във връзка с възлагането на обществени поръчки

Обезпечен е процесът по планиране на обществените поръчки в НАП. Утвърдена е нова версия на вътрешни правила. Утвърдени са списъци за възлагането на обществени поръчки за доставка на стоки и предоставяне на услуги за 2020 г. – централизиран, децентрализиран и за строителство. Утвърден е график за възлагането на обществени поръчки за доставки, услуги и строителство през 2020 г. в ЦУ на НАП.

Реализираният обем на проведените процедури, възложените поръчки и сключените договори през 2019 г. от всички структури на НАП е, както следва (Таблица № 47: Обществени поръчки, 2020 г.):

Таблица № 47: Обществени поръчки, 2020 г.

Проведени процедури за възлагане на ОП и сключени договори			
Видове процедури	**Статут**	**Брой**	**Общ брой**
ПРОЦЕДУРИ НА СТОЙНОСТ ПО ЧЛ. 20, АЛ. 1 И АЛ. 2 от ЗОП, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПРОЦЕДУРИ ПО ЧЛ.82 ОТ ЗОП (вътрешен конкурентен избор)	Открити	82	**121**
	прекратени	6	
	приключени с договор	36	
	неприключени процедури	40	
ДОГОВАРЯНИЯ	Открити	39	
	прекратени	5	
	приключени с договор	27	
	неприключени процедури	7	
Поръчки без процедура по реда на ЗОП			
Ред за възлагане	**Брой**	**Общ брой**	
Събиране на оферти с обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП	31	**364**	
Директно възлагане по чл. 20, ал. 4 от ЗОП	333		
Сключени договори			
Основание за сключване	**Брой**	**Общ брой**	
По реда на ЗОП	360	**496**	
По ЗДС и ЗЗД	68		
Други/за които правната инициатива не е на дирекция „Правна“/отдел „Правен”	68		
Запазени и зелени обществени поръчки			
	Брой	**Общ брой**	
„Зелени“ поръчки	8	**12**	
„Запазени“ поръчки чл.12 от ЗОП	4		

4.4.2. Правно съдействие, свързано с управляваното от НАП имущество

Сключени са договори за обезпечаване с помещения дейността на ГДФК и споразумения за разпределяне на разходи.

Извършени са различни дейности за обезпечаване със сграден фонд на структури на НАП на територията на страната.

Извършени са актуализации на Имотния регистър на НАП на 74 обстоятелства, подлежащи на отразяване в него.

4.4.3. Общо правно обслужване, извън нормативната уредба на обществените поръчки и държавната собственост

През 2020 г. в НАП са разгледани 83 заявления/искания по Закона за достъп до обществена информация, като са издадени надлежни актове по тях.

С цел подобряване на взаимодействието с външни партньори (органи и институции) и с оглед създаване на условия за по-ефективно и ефикасно изпълнение на функциите на агенцията, през 2020 г. са подписани общо 10 акта, от които 1 бр. за осигуряване на банково обслужване на клиентите на НАП; 7 акта регламентират

възможности за ползване на електронни услуги с ПИК на НАП – с общини и с ДАЕУ, а 2 акта уреждат взаимодействие и обмен на информация съответно със Софийска градска прокуратура и КПКОНПИ, Прокуратура на Република България, МФ, МВР, ДАНС и Инспектората към Висшия съдебен съвет.

4.5. Стратегическо планиране и управление на промяната

Разработен е нов Стратегически план на НАП за периода 2021-2025 г. с широко участие на всички основни структури на НАП, като планът е утвърден от Управителния съвет на НАП с РМФ № 4/09.02.2021 г. Паралелно са предприети действия за идентифициране и оценка на рисковете спрямо новия стратегически план, в т.ч. определяне на контролни мерки.

Съставен е годишният отчет за дейността на НАП за 2019 г., който е одобрен от Управителния съвет на НАП с РМФ № 29/10.04.2020 г. Регулярно през годината е предоставяна планова и отчетна информация от компетентността на НАП относно ангажименти на НАП във връзка с национални програми, стратегии и планове, в т.ч. Програмата за управление на правителството на Република България 2017-2021 г., програма „Администриране на приходи“ от програмния бюджет на МФ, Национална програма за реформи, Конвергентна програма, инициатива „Партньорство за открито управление“ и др. Организирано е попълването на Интегрираната информационна система на държавната администрация във връзка с годишния доклад за състоянието на администрацията за 2019 година.

Във връзка с Ковид-19, в периода април-май 2020 г. работна група извърши анализ на текущата ситуация, на междувременно предприетите от НАП мерки и са определени мерки и действия от страна на НАП до края на 2020 г. за преодоляване на предизвикателствата в три направления: осигуряване непрекъсваемост на дейността, работа от разстояние, осигуряване на безопасни условия на труд и мотивация; подпомагане и подкрепа на клиентите и възникващите за тях затруднения за плащане на дължими данъци и осигурителни вноски вследствие ограничителните мерки, свързани с Ковид-19; защита на приходите и гарантиране на доброволното изпълнение, в т.ч. анализ на нови рискове от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство, произтичащи като последствия от здравната криза.

В края на юли 2020 г. е разработен план, по който е осъществено преминаването на функциите и правомощията на ДКХ в НАП във връзка с промените в ЗХ (Обн. ДВ, бр. 69/2020 г.). По предложение на НАП в бюджета на МФ в програмен формат дейностите по надзор върху хазарта са актуализирани и отразени в бюджетна програма „Администриране на държавни приходи“ (преди в отделна програма), вкл. са уточнени и резултатите и показателите за изпълнение.

Текущо тримесечно ЦУ на НАП и ТД на НАП извършват наблюдение и анализ за изпълнението на оперативния годишен план за 2020 г. по структури. Продължава прилагането на въведения през годините процес по управление на корпоративните рискове в НАП, в т.ч. документиране чрез риск-регистри на всяка дирекция (ТД и ЦУ) като част от процеса по оперативно планиране.

Съставени и утвърдени са годишни приоритети на НАП за 2021 г. и оперативните годишни планове на ЦУ, дирекции ОДОП и ТД на НАП за 2021 г.

Проведени са две национални съвещания на ръководния състав на НАП: информативен формат (януари 2020 г.) за обсъждане на приоритети за 2020 г. по основни функции и оперативен формат (октомври 2020 г.), на който са уточнени и възложени допълнителни задачи за подобряване на оперативните процеси в НАП.

4.6. Анализи и прогнози

Дирекция „Анализи и прогнози“ организира и координира процеса по съставяне, обобщаване, контрол на качеството и предоставяне на управленска и статистическа информация, свързана с дейността на НАП. През 2020 г. дирекцията е определена за орган на статистиката и премина от обща в специализирана администрация.

Пандемията, причинена от Ковид-19, постави редица предизвикателства, основно свързани с необходимостта от нова и навременна информация за състоянието и процесите в икономиката. Въпреки несигурната обстановка, качествените данни и експертизата гарантираха висока точност на прогнозите за изпълнението на приходната част на бюджета.

4.6.1. Изготвени анализи:

- Анализи за изпълнението на приходите през 2019 г. и по тримесечия на 2020 г.;
- Оценка на очаквания фискален ефект от промяна на данъчно-осигурителното законодателство за 2020 г. и 2021 година;
- Изчисляване на националната ДДС база на България за 2019 г. за целите на собствените ресурси на ЕС (вноските на страната в бюджета на ЕС).

4.6.2. Изготвяне и представяне на външни институции отчети, прогнози и др.:

- Отчети за събраните приходи от НАП на МФ, НОИ и НЗОК;
- Ежедневно е представяна на МФ оперативна информация за приходите и очаквано изпълнение за годината;
- Съгласно бюджетната процедура са изготвени очаквано изпълнение за 2020 г. и прогнози за приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски за периода 2021-2023 година - изпратени съответно на МФ, НОИ и НЗОК;
- Предоставяне на НСИ на месечни и тримесечни данни за нотификационните таблици за приходите през 2019 и 2020 година;
- Ежеседмично предоставяне на информация за цените на горивата на Министерство на енергетиката;
- Предоставяне на данни във връзка със споразуменията за обмен на данни между НАП и Сметна палата, Инспектора към Висшия съдебен съвет, БНБ и ДФЗ;
- Участие в международното проучване на приходните администрации ISORA, организирано от Международния валутен фонд и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

4.6.3. Други дейности:

- Актуализиран е списъкът и макетите от справки за представяне от ТД и е осигурена статистическа информация, в т.ч. отчети за касовото изпълнение и различни годишни и текущи регулярни справки за 2019 г. и през 2020 г.;
- Поддържа се ежемесечна статистика на количествата и цените на реализирани горива през бензиностанциите с ЕСФП;
- Актуализиран е моделът за натовареност по функции, офиси и ТД;
- Извършени са селекция и отчитане на резултатите на национални кампании на функции „Събиране“, „Контрол“, „Обслужване“, ГДФК и ИЦ на НАП;
- Разработени и внедрени са нови справки в Управленската информационна система на НАП;
- Подготовка на автоматичните контроли за допустимост на кандидатите по процедурата „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от НАП;
- Подготовка за внедряване на система за управление на данните в НАП.

4.7. Координация на проекти и международни дейности

4.7.1. Изпълнение на проектите в НАП през 2020 г.

Проект „Надграждане на основните системи на НАП за предоставяне на данни и услуги към вътрешни и външни системи“, ОП „Добро управление“. Изпълнението на проекта приключи, постигнати са следните основни резултати:

- Разработена, тествана, приета и внедрена е платформа с е-услуги на НАП, като са спазени и приложени принципите на ориентираната към услуги архитектура (SOA) в НАП. Надградени са електронни услуги на НАП, вкл. регистъра на задълженията и регистъра на задължените лица;
- Изградени и внедрени са услуги в 15 приоритетни за НАП области между ИС на НАП и нейни партньори. Интегрирани са услуги със SOA архитектура в НАП;
- Изградени и внедрени са интерфейси между услугите и ИС на НАП и нейни партньори.

Подадено и одобрено проектно предложение „Повишаване на професионалната компетентност на служителите от териториалните структури на НАП, чрез провеждане на специализирано обучение за прилагане на национални счетоводни стандарти“: Сключен е Административен договор № BG05SFOP001-2.019-0003-C01 от 12.06.2020 г. между НАП и Управляващия орган на ОПДУ за изпълнението на проекта. Предвидено е провеждане на специализирано обучение на 190 бр. служители на НАП за прилагане на Национални счетоводни стандарти.

Подадено и одобрено е проектно предложение „Електронният документ в административните производства по ДОПК/АПК. Теоретически и практически аспекти.“: На 12.06.2020 г. е сключен Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05SFOP001-2.019-0004-C01 между НАП и Управляващия орган на ОПДУ, с който стартира изпълнението на проекта. Реализирането на проекта ще допринесе за надграждане и придобиване на специализирани знания и умения на 180 служители от дирекции ОДОП и ТД на НАП, свързани с теоретическите и практически аспекти на електронния документ в административните производства по ДОПК/АПК.

Проект „Осигуряване на електронен обмен на социално-осигурителна информация между България и ЕС“ (EESSI) в рамките на Механизъм за свързване на Европа (CEF), ЕК: Проектът приключи с успешното стартиране на електронен обмен на социално-осигурителна информация между EESSI контактните точки на страните от ЕС и контактните точки по EESSI за България (НАП, НОИ, Национален център за оценка на компетенции, Агенция за социално подпомагане).

Програма „Еркюл“ III на Европейска служба за борба с измамите OLAF, ЕК

Проект „Подобряване на сътрудничеството и моделите за контрол в превенцията на измами, свързани с митнически режим 4200 и 4000, засягащ системата на собствени ресурси на ЕС“: Проектът приключи успешно на 1.02.2020 г. Заявените средства са верифицирани в пълен размер. От приходните администрации на България, Гърция, Румъния и Турция са предприети последващи действия във връзка с решенията, взети в рамките на проведените срещи.

Проект „Подпомагане на борбата с данъчни измами и сивата икономика в Република България чрез подобряване на техническата обезпеченост на НАП за извършване на компютърни разследвания“: Доставките на хардуерно и софтуерно оборудване са извършени, проведено е и специализирано обучение за работа с доставения софтуер. Извършени са съответните плащания към изпълнителите. Изпълнението завършва през февруари 2021г.

Подадено и одобрено проектно предложение „Усъвършенстване на механизма за прилагане на фискален контрол, с цел постигане на висока степен на защитата на финансовите интереси на Р България и ЕС“: На 09.12.2020 г. между НАП и OLAF е подписано Грантово споразумение № 101014769 — BG-NRA-FISCCTRL-2020 с период на изпълнение 18 месеца, считано от 01.01.2021 г. до 30.06.2022 г.

Програма за подкрепа на структурните реформи към ЕК: Подадени са 5 искания за подкрепа /проектни предложения/ по програмата, като на този етап са одобрени 4 от тях, както следва:

- „Повишаване на мрежовата и информационна сигурност в НАП“;
- „Разработване и внедряване на методология за оценка на корупционния риск в Националната агенция за приходите на Република България“;
- „Подобряване на управлението на спазването чрез внедряване в Национална агенция за приходите на България на модели за опознаване на външния контекст и повлияване на поведението на данъкоплатците“;
- „Разработване и внедряване на хоризонтален модел за мониторинг, който да се прилага за корпоративни клиенти на НАП в условията на доверие и сътрудничество“.

Изпълнен е проект „Придобиване на специфични умения и представяне на добрите практики в сферата на трансферното ценообразуване чрез провеждане на специализирано обучение“

Продължава изпълнението на проект „Укрепване на административния капацитет на НАП при мониторинга и контрола на електронната търговия (етап 2)“. През 2020 г. е извършен анализ на правната рамка на електронната търговия в България и ЕС.

Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР)

Проект „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на ТД на НАП-Бургас“: На 02.10.2020 г. между Община Бургас и Управляващ орган на ОПРР е сключен Административен договор № BG16RFOP001-1.004-0013-CO1 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Проектът цели повишаване на енергийната ефективност в сградата на ТД на НАП в гр. Бургас. Планираните дейности включват въвеждане на енергоспестяващи мерки по сградни ограждащи елементи и инсталации и осигуряване на достъпна среда за хора в неравностойно положение. Срокът за изпълнение на проекта е до 02.10.2022 г.

Техническа помощ на Вътрешноевропейската организация на данъчните администрации /ІОТА/, Пилотен проект за програма за управление на данни (data governance): В рамките на годината е одобрено проектното предложение, като работата по проекта е стартирала през месец септември. Проведени са регулярни видео-конферентни срещи с отговорните лица от страна на Испанската данъчна администрация.

4.7.2. Международни дейности в НАП

Участие и представяне опита на НАП в международни форуми

Независимо от затрудненията, предизвикани от пандемията от КОВИД-19, представители на НАП участваха активно в различни международни мероприятия, вкл. проведени онлайн – общо 129 международни мероприятия (17 присъствени и 112 онлайн), вкл. по линия на ЕК, Съвет на ЕС, ІОТА, ОИСР, Центъра за финансово развитие и програма „Фискалис“.

По-важните от тях са:

- 24-та Дигитална Генерална асамблея на ЙОТА;

- Онлайн работни срещи, посветени на мерки в данъчните администрации срещу пандемията КОВИД-19 и справянето с последствията от нея, организирани по различни линии;
- Различни работни формати, третиращи облагането на хазартната дейност, след преминаването на надзора върху хазарта в НАП;
- Срещи на Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели, Форума по въпросите на процедурата по взаимно споразумение, Платформата за добро управление към ОИСР, както и в срещи на различни работни групи към ОИСР и онлайн обучения;
- Среща на ръководителите на данъчните администрации на държавите-членки на ЕС (TADEUS), както и срещи на техните заместници в рамките на стратегически диалог между ЕК и данъчните администрации на ЕС, фокусиран върху определяне на основните предизвикателства, както и идентифициране на възможните проекти за сътрудничество.
- НАП участва с експерти в проекти по Програма „Фискалис2020“ в областта на управлението на данните, данъчното образование за младежите, взаимопомощта при събирането на данъци, изграждането на доверие и гарантиране на спазването на задълженията, изграждането на модел за зрялост за измерване и развитие на управлението на риска от неспазване на данъчното законодателство, прилагането на пакета за ДДС за е-търговия, спазването на правилата за защита на данните при транс-европейските данъчни информационни системи, създаването на единна платформа за подкрепа и координация на едновременни контролни действия, прилагането на член 10 от директива (ЕС) 2017/1852 относно механизмите за разрешаване на данъчни спорове в ЕС и други.

Съгласуване на законопроекти, изготвяне на отговори на запитвания и въпросници от чуждестранни лица и институции

НАП взе участие в изготвянето на общо 10 документа в рамките на координационния механизъм по въпросите на ЕС в РГ № 10 „Данъчна политика”. Предвид сложната пандемична обстановка, наши представители участваха в 4 заседания на работни органи към Съвета на ЕС.

През 2020 г. в НАП бяха обработени 79 запитвания, с цел проучване на добри практики и законодателна база в областта на данъчното облагане, получени и изпратени по линия на ЙОТА, програма „Фискалис“ на ЕК, Постоянно представителство на България в ЕС и мрежата „СОЛВИТ”. Входящите запитвания са 74, а изходящите 5.

На вътрешната и външната страница на Агенцията е публикувана информация относно данъчните системи на държавите-членки на ЕС, съдържаща основни данни за държавата, данъците, осигурителните вноски, правомощията и дейността на приходната администрация и др.

4.8. Вътрешни и външни комуникации

Приоритет за НАП е предоставянето на навременна информация и подкрепа на клиентите при изпълнение на задълженията им, както и при ползване на електронните услуги. Ключов фактор е и поддържането на активен диалог с бизнеса, включително обсъждане на предложения за законодателни промени и съществуващи казуси в данъчната и осигурителната практика, търсенето на възможности за подобряване на услугите, които НАП предоставя на гражданите и фирмите. През 2020 г. значителна част от усилията бяха насочени за комуникиране на промените, произтекли от пандемията, причинена от Ковид-19.

В този контекст, НАП активно използва медиите като един от най-важните медиатори в отношенията им с бизнеса и гражданите. През 2020 г. са изпратени 51

прессъобщения, с които се напомня за важни срокове, за въвеждането на нови е-услуги, както и за промени, свързани с въведеното извънредно положение, а след това – извънредна епидемична обстановка. През март бяха подготвени съобщения за сайта и медиите, касаещи новите данъчни срокове, променени вследствие на предприетите извънредни мерки. Създадена е специална рубрика със синтезирана информация относно промените, произтекли от пандемията, актуална информация се публикува своевременно и в английската версия на сайта. Проведени са 4 онлайн пресконференция, през платформата Zoom.

Проведени бяха и онлайн конференция „Декларираният труд носи ползи за всички“ и кръгла маса "Електронната търговия в България - перспективи и възможности", вследствие на която бе сформирана работна група за изследване на възможностите за софтуерна фискализация на електронната търговия.

През 2020 г. продължи активната комуникация с бизнес организации и фирми по повод променените срокове в Наредба Н-18. Инициирани, организирани и проведени са 12 срещи с работни групи по проблеми, свързани с прилагането на наредбата. Разработен е и интернет сайт по повод промените в Наредба Н-18. Изготвени и публикувани са новини за сайта на НАП във връзка с поемането на функциите на Държавната комисия по хазарта.

Отпечатани са 9 вида брошури за разпространение сред клиентите на НАП – „Информационен център на НАП“, „Как законно да намаля данъците си“, „ПИК код от НАП“, "Вземи си касовата бележка", „Здравно осигуряване“, „Заплата в плик“ и др. Проведена е информационна кампания във връзка програма "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки". НАП участва и в поредица срещи за изготвяне на проект на Национална стратегия за финансова грамотност.

За поредна година НАП организира онлайн семинар за новостите в данъчно-осигурителното законодателство. Заснети са филм по проект „Надграждане на основните системи на НАП за предоставяне на данни и услуги към вътрешни и външни системи“ и 3 платени репортажи за спазване на данъчното и осигурителното законодателство.

Резултатите от мониторингово проучването за спазване на данъчно-осигурителното законодателство, проведено в края на 2019 г., са комуникирани сред външните публики, както и сред ръководителите и служителите в Агенцията.

НАП своевременно актуализира документи, данъчни и осигурителни закони и наредби за 2020 г. в българската и английската версия на официалния си сайт и информира клиентите чрез двете секции – „За бизнеса“ и „За гражданите“. Обновени са рубриките "Административни услуги" и „Касови апарати, е-търговци, СУПТО. Направена е нова рубрика във сайта на НАП - “Ковид-19” с променени данъчни срокове и информация, свързана с промени, произтичащи от пандемията и извънредното положение/извънредна епидемиологична ситуация. Създадена е и рубрика "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки", както и нова рубрика „Хазарт“ с подрубрики със съответното съдържание.

Поддържа се и „Профил на купувача“, като през 2020 г. в него са извършени общо 474 актуализации. Продължава проектът по редизайн и преструктуриране на новия сайт на НАП.

Вътрешният портал „НАПнет“ е комуникационен канал, който подпомага комуникацията със служителите, изпълнението на бизнес процесите и информира служителите на Агенцията. В рамките на годината са публикувани над 1500 новини, становища и друга актуална информация, свързани с дейността на НАП.

Продължи издаването на вътрешен електронен бюлетин „Посоки“ за служителите на НАП, като през 2020 г. са публикувани 4 броя.

4.9. Инспекторат на НАП

Основната дейност на Инспектората на НАП е насочена към подпомагане на изпълнителния директор на НАП при осъществяване на управленските му функции чрез:

- предоставяне на независима и обективна оценка на дейността на Агенцията;
- предотвратяване и отстраняване на нарушения при функционирането на агенцията;
- превенция и противодействие на корупцията и нарушенията, свързани с нерегламентиран достъп до защитена информация в НАП;
- изготвяне на предложения за подобряване работата на Агенцията и контрол по реализирането им.

Въпреки предизвикателствата, свързани с Ковид-19, през 2020 г. са извършени действия за институционално утвърждаване и качествено развитие на дейностите на Инспектората.

Извършени проверки от Инспектората на НАП

През 2020 г. са извършвани процесуални действия в рамките на 189 проверки по важни за Агенцията теми, в т.ч. 33 тематични проверки. Всички постъпили сигнали са разгледани детайлно и във всички аспекти, които засягат.

Таблица № 48: Извършени проверки от Инспекторат на НАП, 2020 г.

Видове проверки	Продължили от 2019 г.	Планирани през 2020 г.	Извънпланови	Приключени през 2020 г.	Продължаващи през 2021 г.
Проверки по сигнали, жалби и самосезиране	23	-	133	142	14
Комплексни проверки	0	0	0	0	0
Тематични проверки и анализи	7	20	6	29	4
Общо:	**30**	**20**	**139**	**171**	**18**

Предприети действия по сигнали за действия и бездействия на служители на Агенцията и за превенция и противодействие на корупцията

През 2020 г. са постъпили 116 броя жалби и сигнали, съдържащи твърдения за неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на НАП, за корупционни прояви и други. Разгледано е едно предложение от гражданин за допълване на информацията в сайта на НАП.

В 16 случая проверки за различни нарушения са инициирани с доклад на Инспекторат, други структури в НАП или други държавни институции. Продължени са 30 проверки, започнали през 2019 г.

Приключени са 130 бр. проверки за неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на Агенцията. По всички производства, по които проверките са приключили, са информирани компетентните дирекции за запознаване и предприемане на последващи действия. За констатациите и предприетите действия са уведомени подателите на сигнали и жалби.

Предприети са действия по оценка на качеството на работата на служители от различни звена на НАП. При всяка проверка е извършвано наблюдение за ефективността на разглежданите процеси, действията по управление, чрез които се гарантира законосъобразност и целесъобразност на предприетите от служителите на НАП действия.

Особено внимание през 2020 г. е обърнато на случаите със съмнения за нерегламентиран достъп до защитена информация от служители на НАП. Важността на темата за правилното използване на лични данни и всякакъв вид защитена информация рефлектира върху повишения брой проверки. Извършени са задълбочени и мащабни проверки във връзка със съмнения за неправомерни действия. За констатирано при проверките неправомерно разпространение на данъчно-осигурителна информация са образувани 22 производства по реда АПК, в т.ч. 1 административно-наказателна преписка по реда на ДОПК. Поради съмнения за наличие на корупционни действия в един случай са сезирани органите на прокуратурата.

През отчетната година са извършени и множество проверки с цел констатиране на допуснатите нарушения и възможности за подобряване на ефективността на контролната дейност в търговските обекти и по отношение на наблюдаваните стоки.

През годината са извършени 33 тематични проверки и проверки по сигнали, съдържащи твърдения или съмнения за корупция. За установените нарушения на служебни задължения са образувани дисциплинарни производства.

Във връзка с прилагането на Закон за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество и Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси, през 2020 г. са извършвани 16 бр. тематични проверки, две от които продължават от 2019 г. За констатирани нарушения са образувани 2 административно-наказателни производства. Извършена е тематична проверка на всички служители на НАП по отношение наличието на факти и обстоятелства, свързани с несъвместимост със заеманата длъжност по смисъла на чл. 9, ал. 5 от ЗНАП.

В изпълнение на Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020 г., приоритет 5 „Борба с дребната корупция“, в НАП се изпълнява Антикорупционен план, утвърден от изпълнителния директор на НАП и съгласуван с министъра на финансите. Набелязаните мерки за противодействие на корупционни практики се проследяват периодично и се отчита изпълнението им съгласно изискванията. Отчетите – тримесечни, шестмесечен и годишен, са публикувани в сайта на НАП в рубрика „Антикорупция“, както и подробна информация за начините за подаване на сигнали.

В края на 2020 г. НАП съвместно с Центъра за изследване на демокрацията стартира проект за извършване на оценка на ефективността на вътрешните политики и мерки за противодействие на корупционни рискове, който се очаква да приключи през първото полугодие на 2021 г. Въз основа на резултатите от проучването ще бъдат направени конкретни препоръки за подобряване на антикорупционните политики и ще бъдат сравнени резултатите на четирите страни, участващи в проекта – България, Испания, Италия и Румъния.

Получено е предварително одобрение за предоставяне на техническа помощ по линия на Програмата за подкрепа на структурни реформи към Главна дирекция „Реформи“ на ЕК на проектно предложение за разработване и внедряване на методология за оценка на корупционния риск в НАП. Предстои финално одобрение и стартиране изпълнението на проекта.

4.9.1. Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки

Като част от политиката на НАП за качествено изпълнение на възложените й функции, през 2020 г. се извърши преглед на изпълнението на приетите предложения, така че да се осигури увереност в постигането на краен положителен резултат, а от там и повишаване ефективността на дейностите на Агенцията. През 2020 г. са реализирани 370 от направените 488 предложения на Инспектората, целящи повишаване нивото на изпълнение на дейностите в НАП. За 4 предложения е отпаднала необходимостта, а изпълнението на 114 предложения продължава.

Таблица № 49: Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки:

№ по ред	Вид на предложенията	Дирекции в ЦУ на НАП				ТД на НАП				Общо за НАП
		Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минали години	Брой предложения, приети за изпълнение през 2020 г.	Изпълнени предложения през 2020 г.	С отпаднала необходимост	Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минали години	Брой предложения, приети за изпълнение през 2020 г.	Изпълнени предложения през 2020 г.	С отпаднала необходимост	Брой предложения, чиито изпълнение продължава през следващата година
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Промяна на процедури и издаване на указания	**41**	**30**	**21**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**50**
2	Промяна и/или създаване на организация в ТД на НАП и ЦУ	**2**	**16**	**8**	**1**	**6**	**7**	**12**	**1**	**9**
3	Обръщане на внимание на служители	**0**	**47**	**43**	**0**	**4**	**101**	**102**	**0**	**7**
4	Предприемане на конкретни оперативни действия	**15**	**84**	**75**	**1**	**9**	**72**	**80**	**0**	**24**
5	Създаване/усъвършенстване на програмни приложения	**16**	**9**	**7**	**1**	**0**	**1**	**1**	**0**	**17**
6	Обучения на служители	**3**	**0**	**1**	**0**	**2**	**3**	**5**	**0**	**2**
7	Запознаване на служители с процедури, указания	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**3**	**4**	**0**	**0**
8	Законодателни промени	**2**	**5**	**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**4**
9	Други	**3**	**4**	**6**	**0**	**0**	**1**	**1**	**0**	**1**
10	Уведомление до прокуратура	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
11	Общо:	**83**	**195**	**165**	**3**	**22**	**188**	**205**	**1**	**114**

В резултат от извършените проверки от Инспектората са констатирани 322 случая на незаконосъобразни и неправилни действия, извършени от 250 служители. Взети са мерки за ограничаване на възможността за допускане на подобни нарушения в бъдеще – обърнато е внимание на служителите и техните ръководители, планирани са обучения, изготвени/допълнени са вътрешни процедури и указания за работа. В периода са проведени дисциплинарни производства срещу 65 служители, като на 28 служители е наложено наказание по чл. 90, ал.1 от Закона за държавния служител и на един – по КТ, в това число двама са уволнени. За извършените нарушения е обърнато писмено внимание както на нарушителите, така и на техните колеги, с цел да не се допуска повторението им. Част от производствата продължават и през 2021 година.

Постигнат е и непряк, възпитателен ефект – затвърждава се убеждението на служителите и клиентите на НАП, че действията на всички структури са във фокуса на обективен вътрешен административен контрол.

4.10. Вътрешен одит

Дейността по вътрешен одит през 2020 г. се осъществи в съответствие със Закона за вътрешният одит в публичния сектор, Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит (издадени от Института на вътрешните одитори, САЩ, и техният превод на български език, публикувани от Института на вътрешните одитори в България), Етичния кодекс на вътрешните одитори, Статута на звеното за вътрешен одит в НАП (приет от Управителния съвет на НАП) и утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор.

Всички одитни ангажименти имат за предмет оценка за съответствие с действащото законодателство и вътрешни правила, спазване на принципите за добро управление и постигането на целите на съответните процеси.

Съгласно Годишния план за одитни ангажименти на дирекция „Вътрешен одит“ в НАП, за 2020 г. (съгласуван от Управителния съвет на НАП с РМФ-12/07.02.2019 г.) са планирани 10 одитни ангажимента за даване на увереност. От тях до края на годината са приключени шест одитни ангажимента, четири са в процес на приключване през 2021 г. През м. януари 2020 г. са приключени 4 преходни ангажимента от 2019 г.

При одитите са направени общо 224 констатации, като от тях 35 са съществени.

За отстраняване на установените пропуски са дадени общо 146 бр. препоръки, като 144 от тях са приети и са в процес на изпълнение.

В сравнение с предходната 2019 г. се наблюдава увеличение на броя на дадените препоръки, включително и по съществените констатации.

На база извършените одити и предприетите мерки по изпълнение на дадените препоръки, може да се направи извод, че в НАП съществуват и се прилагат на практика правила и процедури, осигуряващи в по-голямата си част наличието на основните елементи на финансовото управление и контрол, посочени в закона. В одитираните структури са определени отговорни лица за тяхното осъществяване, като същите са запознати с изискванията и ги прилагат на практика.

4.11. Сигурност

4.11.1. Вътрешен ред, охрана и сигурност

В сградите на НАП контролно-пропускателният режим се осъществява денонощно чрез служители на НАП или на наети охранителни фирми, чрез постоянно видеонаблюдение, системи за контрол на достъпа и/или СОТ.

За повишаване нивото на сигурност през 2020 г. са предприети действия за извършването на доставка и монтаж на системи за контрол на достъпа и на системи за видеонаблюдение в сгради на НАП, в които няма изградени такива системи.

Извършени са планови проверки в 3 офиса на ТД на НАП Варна относно състоянието на физическата сигурност и съхранение и ползване на служебните печати и щемпели.

4.11.2. Вътрешни разследвания

През 2020 г. са извършени проверки по 10 сигнала във връзка с функцията „Вътрешни разследвания“. Изпратени са уведомления до структури на МВР по 2 сигнала и до прокуратурата - по 4 сигнала. През периода са приключени проверките по всички 10 сигнала.

Таблица № 50: Обработени сигнали „Вътрешни разследвания“, 2020 г.

Обработени сигнали	Приключени през 2019 г.	Продължаващи през 2020 г.
1. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу служители на НАП	9	3
2. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу имущество на НАП	1	3
3. Сигнали за извършени нарушения от служители на НАП	2	0
4. Други	2	4
Общо:	14	10

4.11.3. Специален регистър

„Специален регистър“ на НАП събира, обработва, съхранява и предоставя информация за социалното и здравно осигуряване и трудовите договори на осигуряваните от специалните осигурители лица.

Таблица № 51: Обработена кореспонденция в „Специален регистър”

Обработена кореспонденция за 2020 година	
Регистрирани и обработени входящи писма или описи с протоколи, придружителни писма и технически носители	9 023 бр.
Изготвени и изпратени изходящи писма или описи	8 754 бр.
Предоставяне на данъчно-осигурителна информация съгл. чл. 74 и 75 от ДОПК при постъпили искания от специални осигурители, органи на съдебната власт и др.	415 бр.

4.11.4. Класифицирана информация

В регистратурата за класифицирана информация на НАП се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документите и материалите, съдържащи класифицирана информация.

Във връзка с дейността по проучването за надеждност на физически и юридически лица за достъп до класифицирана информация ”държавна тайна” ежедневно се предоставя на проучващите органи данъчна и осигурителна информация предвид изискванията на Закона за защита на класифицираната информация и Правилника за прилагането му.

Извършени са процедури по проучване за надеждност и са издадени разрешения за достъп до класифицирана информация на служители на НАП.

Според законовите изисквания са преразгледани създадените в организационната единица документи с цел промяна или премахване на нивата за класификация.

Извършени са дейности, свързани с процедурата по унищожаване на документи, съдържащи класифицирана информация с изтекъл срок на защита.

От служителя по сигурността на информацията е проведено първоначално обучение за работа с класифицирана информация на служители от ЦУ на НАП.

Осъществява се постоянно взаимодействие с ДАНС във връзка с дейностите по защита на класифицираната информация.

4.11.5. Отбранително-мобилизационна подготовка, защита при бедствия и при терористична заплаха

Извършени са дейностите по Наредбата за отсрочване на запасни и техника - запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация, приета с ПМС № 114 от 2013 г., като са изготвени и представени обобщени заявки за длъжностите, изпълнявани от назначени на работа в НАП запасни, предложени за безусловно отсрочване от повикване във въоръжените сили при мобилизация в периода 2020 г. - 2021 г.

Взето е участие в организираните от МВР планови тренировки за оповестяване на изпълнителната власт при бедствие и при въздушна опасност.

Актуализиран е Плана за защита при бедствия и действия при извънредна ситуация /пандемия/.

4.12. Логистика

През 2020 г. са изготвени и утвърдени 110 бр. докладни записки за възлагане и провеждане на процедури по Закона за обществените поръчки.

Във връзка с предприемане на действия по осигуряване на превенция и защита здравето на служителите и клиентите на НАП от разпространението на корона-вирус Ковид-19, както и на основание указание за предприемане на действия, свързани със спазване на указанията на Министерство на здравеопазването и Националния оперативен щаб, считано от 13.03.2020 г. е създадена организация и са осигурени, чрез осъществяване на периодични доставки:

- Индивидуални средства за защита /маски за лице/ за еднократна употреба;
- Индивидуални средства за защита /маски за лице/ за многократна употреба;
- Дезинфектант за ръце;
- Ръкавици за еднократна употреба;
- Предпазни шлемове за лице с подвижен предпазител;
- Предпазни екрани /PVC - прегради/, монтирани на местата, където се осъществява контакт с клиенти на НАП;
- Лазерни термометри.

Всички материали са доставени и предоставени на структурите на НАП, съгласно утвърдени разпределения от изпълнителния директор на НАП. Създадена е необходимата организация за дезинфекция на работните помещения, коридорите и салоните за обслужване. От Агенция „Митници” е предоставен безвъзмездно етилов спирт, като наличните количества са предоставени на всички структури на НАП. С оглед спазването на мерките за дистанция между клиентите, носенето на предпазни маски и ползването на дезинфектант от страна на дирекцията бяха изготвени образци на стикери, които да бъдат поставени в сградите на НАП

В изпълнение на предвидената инвестиционна политика на НАП са усвоени предвидените средства от капиталови разходи и е обезпечена дейността на Агенцията в следните направления:

- В изпълнение на дейностите по осигуряване на достъпна среда на хора в неравностойно положение са доставени съоръжения в офис за обслужване Ямбол, 5 броя мобилни верижни подемници за ТД на НАП (Пловдив 1 брой, Велико Търново 2 броя, Варна 1 брой, София 1 брой); доставен е платформен подемник за офис Изток към ТД на НАП София;
- извършена е доставка и монтаж на офис контейнер за осигуряване на подходящи условия на труд на служителите от ГДФК, разположен на ГКПП Дунав мост Видин – Калафат;
- газифицирана е сградата на ТД на НАП Бургас;
- доставен е нов газов котел в офис за обслужване Ямбол;
- доставен е нов нафтов водогреен котел за офис за обслужване Габрово;
- доставени са автоматични плъзгащи се врати за сградата на ТД на НАП Велико Търново;
- доставени са автоматизирани паркинг бариери за сградата на ТД на НАП София;
- доставен е инверторен климатик за сървърно помещение в ЦУ на НАП;
- осъществено е модернизиране на телефонните централи в офисите за обслужване към ТД на НАП Варна;

След първоначално утвърдения план за капиталови разходи на НАП за 2020 г. са извършени 3 броя актуализации във връзка с приоритизиране на обектите.

Обезпечена е дейността на всички структури на НАП, свързана с дейностите по копиране и разпечатване на документи, съгласно централизиран договор №77/13.07.2020 г. Дейността е обезпечена за период от 24 месеца.

Сключени са 6 броя договори за доставка на питейна вода, отвеждане и пречистване на отпадни води за сгради на ЦУ на НАП, ТД на НАП ГДО, Учебен център на НАП Банкя, Учебен център на НАП Боровец. Дейността е обезпечена за период от 59 месеца.

Сключени са 4 броя договори за доставка на топлинна енергия с топлоносител гореща вода за сгради на ЦУ на НАП и сграда на ТД на НАП ГДО. Дейността е обезпечена за период от 60 месеца.

За нуждите на ГДФК са доставени технически средства за контрол (пломби за еднократна употреба).

Проведени са четири инвентаризации в ЦУ на НАП. В структурите на НАП са изготвени актове за унищожаване на неценни документи с изтекъл срок на съхранение, съгласно утвърдената номенклатура на делата в НАП.

През 2019 г. е одобрен проект и е осигурено необходимото партньорско финансиране от Министерство на финансите по ОП „Региони в растеж 2014-2020 г.“ за дейности, свързани с повишаване на енергийната ефективност на сградата на ТД на НАП Бургас. Стартирани са дейностите и са извършени първи плащания по проекта.

4.13. Мрежова и информационна сигурност на системите

Съгласно Закона за киберсигурност и НМИМИС, считано от 01.08.2019 г. в ЦУ на НАП е създадена нова дирекция „Мрежова и информационна сигурност на системите“ на пряко подчинение на изпълнителния директор (решение на Управителния съвет на НАП № РМФ-42/01.08.2019 г.). За постигане на високо ниво на мрежова и информационна сигурност на системите в НАП през 2020 г. са утвърдени нови версии на процедури и образци в съответствие с измененията на нормативната уредба.

През 2020 г. са направени следните проверки:

- за уязвимости на информационни активи, при които са тествани 111 информационни актива и са открити общо 36 потенциални заплахи с висок риск;
- по 15 сигнала във връзка с мрежовата и информационна сигурност, като са регистрирани 11 инцидента;
- извършени са проверки на документи за обществени поръчки, включително и процедури от ТД на НАП;
- Започната е оценка на риска и класификация на информационните активи в НАП, която ще завърши с обобщен доклад през 2021 г.;

В следствие на извършените проверки са формулирани констатации и предложения, за реализирането на които са компетентни различни дирекции в ЦУ на НАП и ТД на НАП.

Разработени са учебни програми и са извършени онлайн обучения, свързани с мрежовата и информационната сигурност на всички служители на НАП, проведени са и специализирани обучения за по-тесен кръг служители. Въведено е задължително обучение по мрежова и информационна сигурност на всички новоназначени служители на НАП, като част от въвеждащото им обучение.

Осигурени са софтуерни продукти за повишаване на сигурността в агенцията:

- Система за управление на сигурността на информацията и управление на събития в мрежата на НАП, която позволява следене на събития в реално време;
- Управление на рисковете от загуба на данни или нарушение на бизнес процеси и създаването на сигурна инфраструктура базирана на данни и риск;

- Система за сканиране на уязвимостите за всички информационни активи на НАП;
- Система за сигурна връзка на устройствата към агенцията с добавяне на допълнителен слой на сигурност без значение от локацията.

Подадени са документи към Главна дирекция „Реформи“ в ЕК за обмяна на опит през 2021 г. чрез „Програмата за подкрепа на структурните реформи“.

5. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2020 ГОДИНА

За отчетният период - 2020 г., са осигурени необходимите финансови ресурси за изпълнение на определените с нормативните актове основни дейности на НАП.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. (ЗДБРБ) на НАП са определени бюджетни показатели, както следва:

Таблица № 52: Утвърден бюджет със ЗДБРБ за 2020 г.

Утвърден бюджет със ЗДБРБ за 2020 г.	
Трансфери от първостепенния разпоредител с бюджет	251 173 700 лв.
Получени трансфери от НЗОК за събираните от НАП такси за обслужване на задължителни осигурителни вноски по реда на чл. 24, т. 6 от ЗЗО и §6 от ПЗР на Закона за бюджета на НЗОК за 2020 г.	5 532 200 лв.
Трансфери м/у бюджети и сметки за средствата от ЕС	-151 500 лв.
Собствени приходи	2 391 000 лв.
Разходи	258 945 400 лв.
Максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2020 г.	44 932 200 лв.
Максимален размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2020 г.	41 732 200 лв.
Разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии	7 814 500 лв.

С одобрените със ЗДБРБ за 2020 г. на НАП, разходите за персонал са увеличени с 19 686,8 хил. лв. спрямо 2019 г., като е заложено увеличение с 10 на сто на средствата за персонал, в това число е отразен ефекта от допусканията за увеличаване на размера на минималната работна заплата.

Спрямо 2019 г. в разходите за издръжка са предоставени допълнителни целеви средства в размер на 5 248 хил. лв., в това число 120 хил. лв. за разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.

В капиталовите разходи са предоставени допълнително заявените през втория етап от бюджетната процедура за 2020 г. потребности от целеви разходи в размер на 2 000 хил. лв. за съфинансиране по проект „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на ТД на НАП /гр. Бургас ул. “Цар Петър“ № 5Б/“ по ОП „Региони в растеж 2014-2020“, и 1 580 хил. лв. допълнителни потребности от разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.

Изпълнение на бюджета на НАП за 2020 г.

5.1. Приходи:

Постъпленията от собствени други неданъчни приходи по бюджета на НАП към 31.12.2020 г. са в размер на 47 800 048 лв.

Преизпълнението в размер на 45 409 048 лв. се дължи най-вече на постъпили приходи от държавни такси за поддържане на лиценз за организиране на хазартни игри съгласно чл. 30, ал. 3 от ЗХ; двукомпонентна държавна такса за издаване и поддържане на лиценз за онлайн залагания съгласно чл. 30, ал. 4 от ЗХ; такси за разглеждане на документи по подадени искания за извършване на промени по издадени лицензи съгласно чл. 5 от Тарифа за таксите, които се събират по закона за хазарта; такси по чл. 4 от Тарифата, за продължаване действието на издаден лиценз по чл. 36, ал. 1 от ЗХ.

Графика № 15: Касово изпълнение на собствените приходи по бюджета на НАП

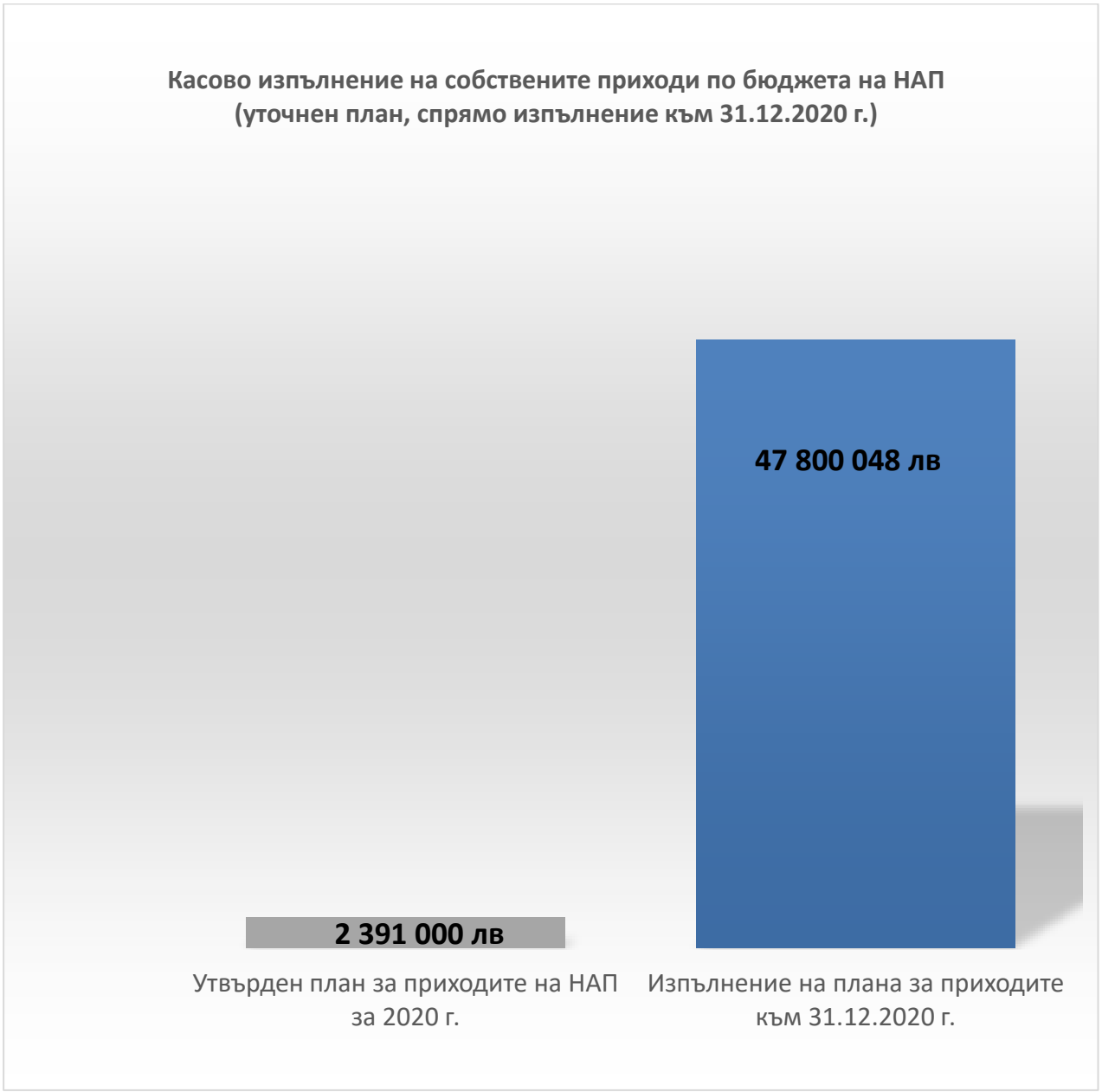

5.2. Разходи:

Разходите, извършени от бюджета на НАП към 31.12.2020 г., са в размер на 272 859 888 лв., в т.ч. разпределени по видове в общия дял на разходите, както следва:

Графика № 16: Бюджетни разходи на НАП към 31.12.2020 г.

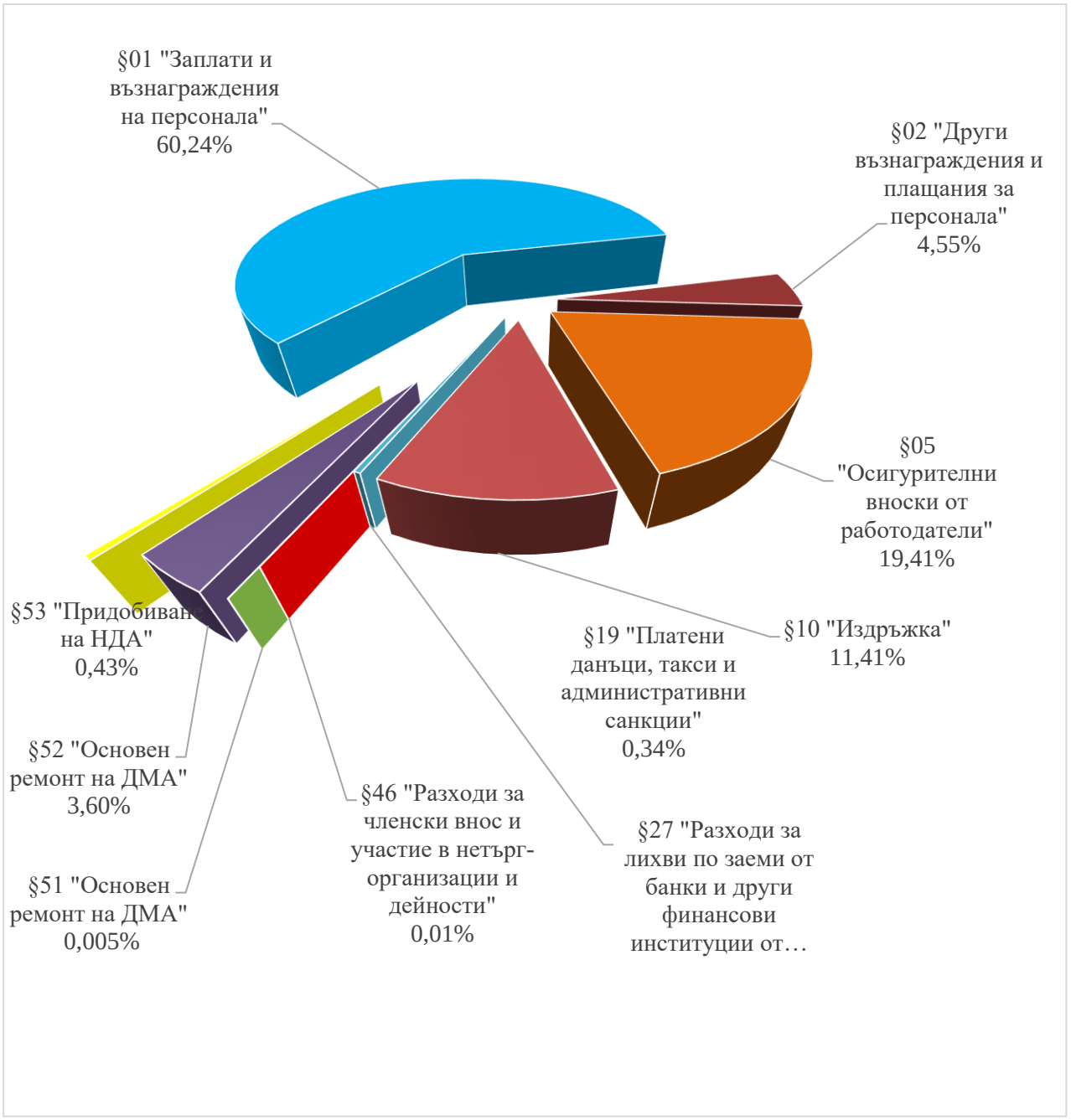

Изпълнението на бюджетните разходи към 31.12.2020 г. в размер на 272 859 888 лв. по източници на финансиране, е както следва:

- от Държавен бюджет – 272 859 127 лв.;
- от Централен бюджет – 761 лв. – платена лихва към 30.06.2020 г. във връзка с изпълнение на поетите ангажименти по подписано Заемно споразумение между Република България и Международната банка за възстановяване и развитие с краен бенефициент НАП, по проект „Реформа на администрацията по приходите” №46990-BUL, с което заемът е погасен изцяло.

Разходите за персонал на НАП за 2020 г. са в размер на 229 756 305 лв.

Средногодишният щатен брой на персонала към 31.12.2020 г. е 7 445 бр. служители, като в т.ч. 1 032 по трудови правоотношения и 6 413 по служебни правоотношения. През 2020 г. натуралните показатели за щатни бройки на НАП са увеличени с 41 броя във връзка с прекратени договори на служители от закритата Държавна комисия по хазарта и преминаването им в НАП.

Разходите за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции към 31.12.2020 г. са в размер на 32 094 141 лв., в т. ч.: 36 574 лв. членски внос на НАП като администрация-пълноправен член на ІОТА (Вътрешно-европейска организация на данъчните администрации), на основание чл.7.7 от Хартата на Организацията, и 4 631 853 лв. разходи за електронно управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.

Разходите са разпределени, както следва:

Графика № 17: Разпределение на разходите за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции към 31.12.2020 г.

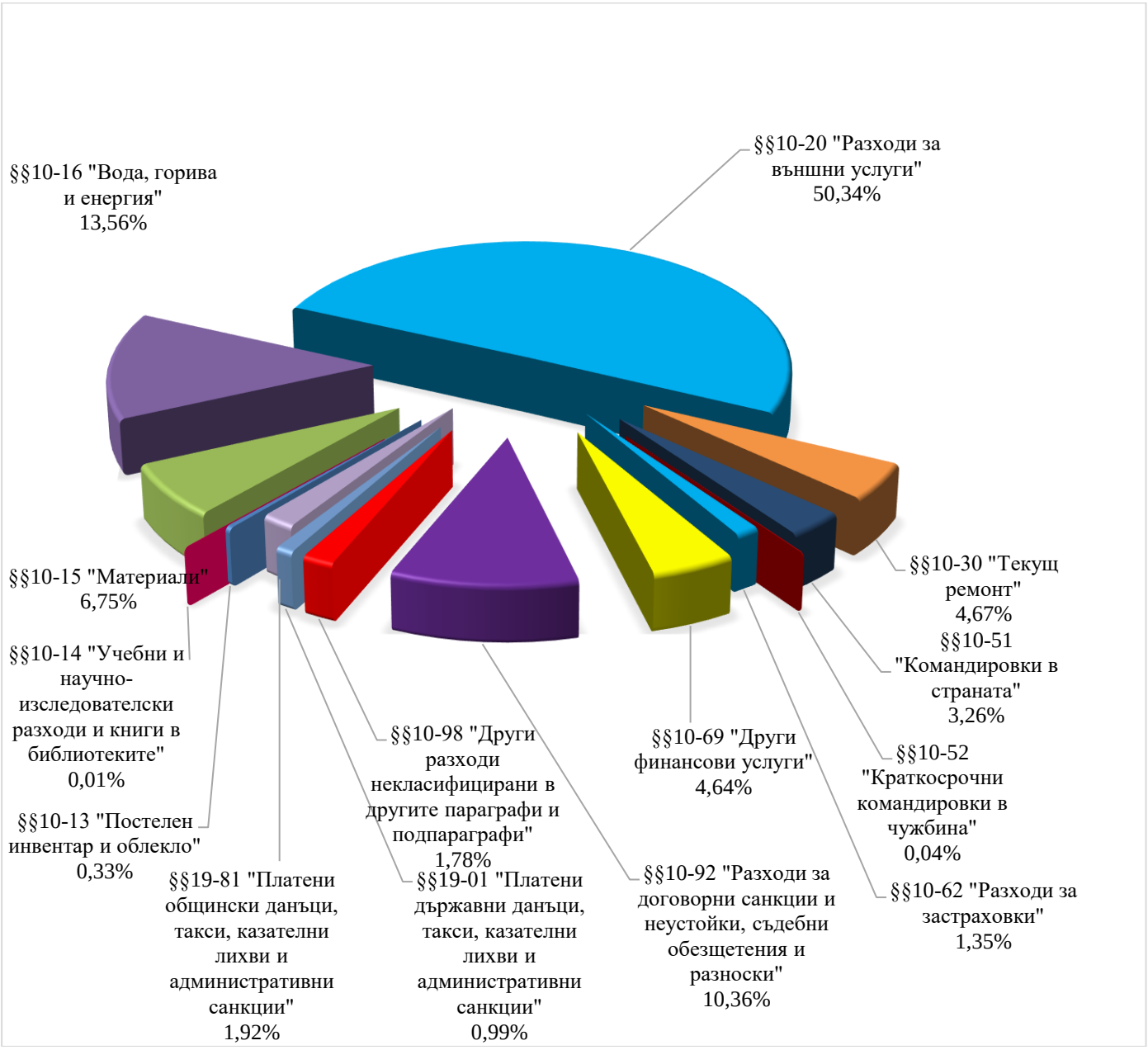

С най-голям относителен дял са разходите по §§10-20 „Разходи за външни услуги“ - в размер на 16 136 771 лв., разходите по §§10-16 „Вода, горива и енергия” - в размер

на 4 348 843 лв. и разходите по §§10-92 „Разходи за договорни санкции и неустойки, съдебни обезщетения и разноски” - в размер на 3 319 843 лв.

Освен горепосочените разходи за издръжка, през годината са извършени разходи и за:

- доставка на униформено облекло за служителите от главна дирекция „Фискален контрол“;
- материали;
- текущи ремонти на сгради, автомобили и други;
- командировки в страната;
- краткосрочни командировки в чужбина;
- застраховки на имущество, служители и МПС;
- банкови комисионни за обслужване на сметки и обменни такси за обслужване на картови плащания за обслужване на публични задължения;
- данък върху недвижимите имоти и такса битови отпадъци, закупуване на винетки за автомобилите на НАП, държавни такси по изпълнителни дела на дирекция „Държавни вземания“ и други.

Към 31.12.2020 г. са извършени капиталови разходи за нуждите на НАП в размер на 11 009 442 лв., в т.ч. 10 694 732 лв. капиталови разходи за електронно управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.